

Vinder af tillidspris: Indignation er en del af jobbet

Side 33

Selvstændig senior

12

Lønnen stiger i det private

16

Den usynlige bistand

24

Supermikroskop tænder nye håb

36

ess. Learn
t the correct decis
with ac

Er du god til sprog? Vil du være endnu bedre?

Videreuddannelse styrker dine kompetencer

Konkurrencen på arbejdsmarkedet er hårdere end nogensinde før – og hvis du vil være blandt de bedste, kræver det en indsats. Hos Danske Sprogseminarer har du mulighed for at styrke dine spidskompetencer med en række sproguddannelser. Vi afslutter med eksamen, og du får mulighed for at komme med i vores erhvervsregistre:

- ✓ Dansk korrekturlæseruddannelse – grundlæggende (København og Århus)
- ✓ Dansk korrekturlæseruddannelse – videregående (København og Århus)
- ✓ Engelsk korrekturlæseruddannelse (København)
- ✓ Webjournalistuddannelse (København)

Efter bestået eksamen får du papir på at du er blandt landets bedste korrekturlæsere eller webjournalister.

Intensivt kursusforløb i engelsk grammatik

Vær en af de første der melder sig til årets nyhed – et intensivt kursus i engelsk grammatik. Det afvikles over 7 mandage i løbet af foråret med start 16. marts.

Læs mere/meld dig til på www.sprogseminar.dk

Få en GRATIS test!

Er du fagligt rustet til at starte på en af vores uddannelser? Vi tester dig gratis så du ikke risikerer at spille tid og penge.

Få et GRATIS kammakursus!

Vær skarp på kommaer inden uddannelsesstart. Få et gratis kammakursus hvis du er tilmeldt en af vores danske korrekturlæseruddannelser.

Læs mere/meld dig til på www.sprogseminar.dk

Småt med julegaver i det offentlige

Regeringens udmeldinger om, at nu er vi på den anden side af krisen, og det går fremad med beskæftigelsen og optimismen, er ikke slået igennem på lønområdet.

DM's helt dugfriske lønstatistik viser desværre, at udviklingen i lønnen for offentligt ansatte DM-medlemmer fra 2013 til 2014 næsten er halveret i forhold til året før. Der er faktisk tale om den dårligste lønudvikling de sidste fem år.

På trods af en fornuftig og stabil lønudvikling blandt DM's privatansatte medlemmer er det gået den modsatte vej på det offentlige område. Værst ser det ud i regionerne, hvor lønnen det sidste år blot er steget med 1,4 %. I kommunerne og i staten ligger lønudviklingen også under to %.

Det er frustrerende, at nedskæringer og omstruktureringer fører til øget arbejdspress. Vi ser det på uddannelsesområdet, hvor især uni-

versiteterne fortsat skærer ned på personalet. Vi ser det i styrelser og kommuner, hvor opgavepresset vokser, uden at ressourcerne følger med. Og det bliver dobbelt frustrerende, når vi samtidig ser, at lønudviklingen sander til.

Det altoverskyggende problem er især kommunernes og regionernes manglende vilje til at afsætte midler til en fornuftig udvikling i den lokale løndannelse. Det er blevet en spareøvelse og ikke det strategiske udviklingsinstrument, den lokale løndannelse var tænkt som.

Det er blevet så meget en spareøvelse, at nogle kommuner og regioner læner sig op ad en egentlig omgåelse af aftalerne. Det fremgår tydeligt af overenskomsten, at det er arbejdsgivernes – undskyld udtrykket – forbandede pligt at sørge for, at der er midler til rådighed til den lokale lønudvikling.

“Det er et ledelsesansvar at prioritere, at der er midler til rådighed til lokal løndannelse”, som det hedder.

Og så kan vi altså ikke ha', at kommuner eller regioner melder ud på forhånd, at der ikke er noget at forhandle om.

Sammenholder vi den reelle udvikling med de gode intentioner i tillidsreformen – samarbejdet mellem regering, organisationer og arbejdsgivere om udvikling af den offentlige sektor – opstår der meget let en forståelig forvirring.

Hvordan hænger de to ting overhovedet sammen, og hvordan sikres “åbenhed, dialog og klare mål”, hvis den ene part oplever, at den anden løber fra ansvaret?

“Hvordan sikres åbenhed, dialog og klare mål, hvis den ene part oplever, at den anden løber fra ansvaret?”

Op til overenskomstfornyelsen i starten af 2015 har der altså været al mulig god grund til at prioritere, som vi har gjort:

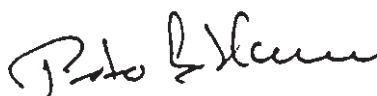
Der skal sikres generelle lønstigninger, som tilvejebringer en for-

nuftig udvikling af reallønnen, og forhandlingsvilkårene for den lokale løndannelse skal sikre, at der – alle steder – bliver tale om reelle forhandlinger i åbenhed og dialog.

Uanset det utilfredsstillende resultat af lønnens udvikling i 2014 kan vi glæde os over, at DM's medlemstal på alle områder er steget i 2014. På trods af alle genvordighederne er der stadig brug for os derude.

God jul og godt nytår til alle.

Peter Grods Hansen

Hovedbestyrelsen for Dansk Magisterforening

Ingrid Stage, formand

Peter Grods Hansen,
DM Offentlig

Anita Kildebæk Nielsen,
DM Offentlig

Anders Chr. Rasmussen,
DM Offentlig

Frederik Dehlholm, DM Privat

Camilla Gregersen, DM Privat

Bjarke Friberg, DM Privat

Leif Søndergaard,
DM Forskning & Videregående
Uddannelse

Olav Wedege Bertelsen,
DM Forskning & Videregående
Uddannelse

Thomas Vils Pedersen,
DM Forskning & Videregående
Uddannelse

Hans Beksgaard, DM Forskning
& Videregående Uddannelse

Erik Alstrup, DM Forskning &
Formidling

Inger Staahl Jensen, DM
Honorar- og timelønnede, del-
tidsansatte og arbejdssøgende

Hanne Götzsche, DM Pensionist

Charlotte Palludan,
Fagforeningslisten

Mette Thygesen,
DM Studerende

Hans Chr. Görup Nilsen,
DM Studerende

Priser med indhold

“Ordener hænger man på idioter”, skrev forfatteren P.A. Heiberg i en vise i 1790. Visen, som blev trykt i den hedengangne Morgenposten, vakte stor furore og blev af mange tolket som majestætsfornærmelse.

Tænk, hvis Heiberg havde oplevet, hvordan der siden er gået heftig inflation i selvfede prisfester og festivaler, hvor brancher går i selvsving og klapper sig selv på skuldrene.

At en prisuddeling i fx filmindustrien ikke er hverken for sjov eller champagnens skyld, vidner de beskidte forløb om, der går forud. Tag bare en begivenhed som Oscaruddelingen, hvor selskaberne bag de nominerede film ikke går af vejen for at fyre millioner af US-dollars af på kampagner, der skal køre egne film i stilling og konkurrenterne ud på et sidespor. At kunne skrive “Oscarnomineret” på sin filmplakat giver ekstra billetindtægter.

En anderledes sober og ordentlig affære er det, når DM hvert år i november uddeler to priser. Her er der med garanti ikke gået smædekampagner mod konkurrenterne forud, og det har heller ikke nyttet at fedte sig ind hos nogen uden at ha’ noget at ha’ det i.

DM’s forskningspriser er forskernes egne priser. De bliver hvert år tildelt henholdsvis en humanistisk forsker og en fra det naturvidenskabelige felt. Priserne gives på baggrund af indstillinger fra andre forskere, og det er præcis det faktum, som vinderne fremhæver år efter år: Pengene er rare, men at blive hædret af kolleger, der laver noget tilsvarende og forstår opgaven til bunds – det er dét, der luner mest.

Per Dahl var kollegernes klippe, da den største fyringsrunde nogen sinde på et universitet betød et farvel til flere end 300 medarbejdere. Lovprisningerne af fællestillidsrepræsentanten ved Aarhus Universitet væltede ind, da DM skulle kåre vinderen af årets tillidspris. Det er indignationen, den faglige mangfoldighed i tillidsarbejdet og en knivspids fundamentalisme, der driver Per Dahl i det daglige. Også han blev alligevel oprigtigt glad for det kollegiale skulderklap, både fra de fyrede og fra dem, der blev tilbage.

Det kan godt være, at mange ordener – også 225 år efter P.A. Heiberg – bliver hængt på idioter.

Det er ikke tilfældet med DM’s “medaljer”. Det er priser med indhold og med kollegernes blåstempling. En større anerkendelse fås ikke. Årets sidste Magisterbladet bringer interviews med prismodtagerne og mange andre.

FASTE RUBRIKKER

- 3 LEDER Småt med julegaver
- 9 NYE BØGER
- 11 SIDEN SIDST
- 31 NYE BØGER
- 46 NYE BØGER
- 61 DM · MEDLEMSTILBUD
- 62 KRONIK
- 64 DEBAT
- 66 FAGLIGT FORUM

68 LEDIGE STILLINGER

74 MEDDELELSER

Magisterbladet:
Peter Bangs Vej 30
2000 Frederiksberg
Telefon 38 15 66 00 (kl. 10-16)
Telefax 38 15 66 65
Internet: www.magisterbladet.dk
e-mail: magisterbladet@dm.dk

Al henvendelse vedr. abonnement og adresseændring: 38 15 66 00 og bed om medlemsafdelingen. Abonnement på Magisterbladet koster 225,50 kr. per kvartal.

Redaktion:
Pernille Siegumfeldt
(ansvarshavende)
psi@dm.dk

Lisbeth Ammitzbøll
la@dm.dk

Martin Ejlersten
me@dm.dk

Thomas Böttcher
tb@dm.dk

Sidse Rølle Jakobsen, sekretær
srj@dm.dk

Direkte telefon:
38 15 66 52

Annoncer:
DG Media a/s
St. Kongensgade 72
1264 København K
Tlf. 70 27 11 55
Fax 70 27 11 56

Design og produktion:
Datagraf Communications
www.datagraf.dk

ARTIKLER

16

LØN-STATISTIKKER: GODT NYT I DET PRIVATE

- 6 Sparemål på 60 mio. møder hård kritik
- 7 Kvalitetsudvalg vil have erhvervsrettet universitet
- 12 Selvstændig senior
- 16 Privat løn går op

20

DM'S FORSKNINGS-PRISER

- 18 Offentligt ansattes løn stagnerer
- 22 Historiker samler tanke og krop
- 28 Underviserens rolle under forandring

24

DEN USYNLIGE BISTAND

- 33 Indignation er en del af jobbet
- 36 Supermikroskop tænder nye håb hos forskere
- 48 Til bords med det private erhvervsliv

56

SKAF ET JOB!

SÅDAN GIK JAGTEN!

- 53 Akademikere kommer især fra toppen
- 54 Ny rankingliste gør op med ranking
- 56 Sådan gik jobjagten

Forsidefoto: Per Dahl er fotograferet af Jesper Voldgaard.

Oplag: 33.200 eksemplarer

ISSN 0903-7349

Kontrolleret af

FMK 95

Kontrolleret oplag: 32.486
i perioden 1. 7.2012-30. 6.2013

Produktionsplan:

Nr. 1 2015
Udkommer: 16. januar
Deadline debat: 5. januar
Deadline annoncer: 7. januar
Deadline kalender: 7. januar

Nr. 2 2015
Udkommer: 13. februar
Deadline debat: 2. februar
Deadline annoncer: 4. februar
Deadline kalender: 4. februar

Nr. 3 2015
Udkommer: 20. marts
Deadline debat: 9. marts
Deadline annoncer: 11. marts
Deadline kalender: 11. marts

Sparemål på 60 mio. mødt med hård kritik

Medarbejderrepræsentanterne er kritiske over for spareplaner og varslede fyringer på CBS. Sparemålene kunne være nået på en mindre dramatisk måde, siger fællestillidsmand.

I alt skal der spares 45 millioner på VIP-løn årligt, mens administrationen må holde for med 15 millioner. Det er den ubehagelige virkelighed på CBS. Ifølge ledelsen er besparelserne blandt andet nødvendige, fordi økonomien bliver presset af manglende studenterårsværk.

Ikke overraskende er ledelsen blevet mødt med voldsom kritik og protester i forlængelse af offentliggørelsen af spareplanerne.

“Nogle af de økonomiske parametre, som den bruger som forklaring, har ikke været ukendte for et år eller to siden. Derfor mener jeg, at det er kritisabelt, at man ikke har sat gang i tilpasningen noget før, og jeg synes også, at man burde have ladet være med at udvide antallet af VIP'er så aggressivt, som man gjorde i 2011 og 2012”, siger fællestillidsrepræsentanten for VIP'erne på CBS, lektor Ole Helmersen.

Mindre dramatisk løsning

Ole Helmersen understreger, at han godt kan forstå argumenterne om, at CBS taber indtægter på studenterårsværk, de såkaldte STÅ, og den – med hans ord – to-procents høvl, der kører ind over den offentlige sektor år for år.

“Når man ikke længere vokser med 4-5 procent i studentertal, så rammer den høvl ret hårdt på et budget som CBS'. Derfor kan jeg godt se, at man er nødt til at rebalancere budgettet, men hvis ledelsen var

kommet til medarbejdere og medarbejderrepræsentanter et år tidligere og havde sagt, at der ville være et problem med budgetbalancen i 2017, så kunne det i virkeligheden godt være, at man over et lidt længere perspektiv kunne have nået sparemålene på en lidt mindre dramatisk måde end det der kan blive resultatet”, siger han, men understreger dog, at det i skrivende stund er usikkert, hvordan forholdet bliver mellem afskedigelser og frivillige aftrædelser.

Brændende platforme

Også blandt TAP'erne er holdningen kritisk.

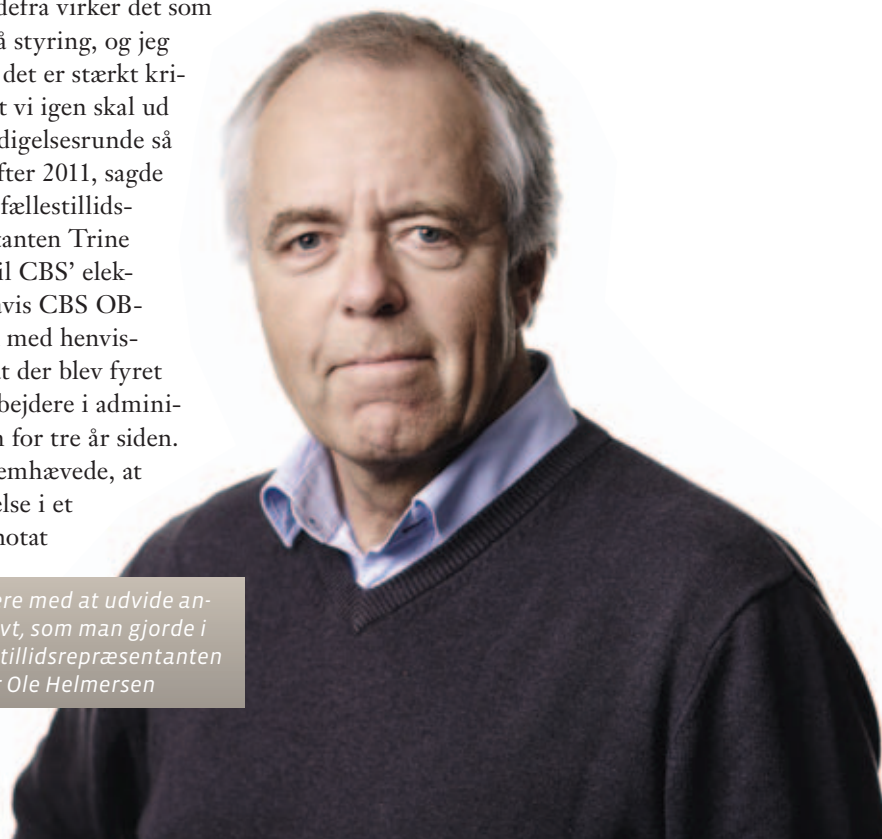
– Set udefra virker det som mangel på styring, og jeg mener, at det er stærkt kritisabelt, at vi igen skal ud i en afskedigelsesrunde så kort tid efter 2011, sagde AC-TAP-fællestillidsrepræsentanten Trine Madsen til CBS' elektroniske avis CBS OBSERVER med henvisning til, at der blev fyret 36 medarbejdere i administrationen for tre år siden.

Hun fremhævede, at CBS' ledelse i et økonominotat

til hovedsamarbejdsudvalget har anerkendt, at man godt kunne tilpasse sig besparelsen uden varsling af masseafskedigelser, blandt andet ved naturlig personaleomsætning. Det ønsker ledelsen dog ikke, med henvisning til at det vil betyde en “tilfældig tilpasning af aktiviteter på tværs af CBS”.

– For mig virker det, som om den brændende økonomiske platform er væk, og nu argumenterer man med en brændende styringsplatform i stedet. Hvis det er tilfældet, må det falde tilbage på ledelsen selv”, sagde Trine Madsen. <<

“Man burde have ladet være med at udvide antallet af VIP'er så aggressivt, som man gjorde i 2011 og 2012”, siger fællestillidsrepræsentanten for VIP'erne på CBS, lektor Ole Helmersen

Undervisere: Kvalitetsudvalg vil have et erhvervsrettet universitet

Kvalitetsudvalgets anden rapport er gennemsyret af ideen om, at universiteterne skal indrette sig på erhvervslivets præmisser, mener formanden for underviserne i DM.

Det vakte opsigt, da regeringen nedsatte et kvalitetsudvalg for videregående uddannelser bestående af økonomer og erhvervsledere, men ikke en eneste faglig ekspert inden for undervisning eller pædagogik.

Med den præmis er der imidlertid ikke noget overraskende i resultatet af udvalgets arbejde, mener formanden for universitetslærerne i DM, Leif Søndergaard. Ifølge ham er kvalitetsudvalgets nyeste rapport så godt som blottet for definitioner af, hvad kvalitet i undervisning er. I stedet for har udvalget i det store og hele reduceret kvalitetsdiskussionen til et spørgsmål om, hvad erhvervslivet vil.

“De skriver meget om fremtidens kompetencebehov, men det begreb dækker ikke over et forsøg på at beskrive, hvad uddannelseskvalitet er. I stedet for sidestiller rapporten kvalitet med relevans, og relevans er i kvalitetsudvalgets optik lig med beskæftigelse efter studiet”, siger Leif Søndergaard.

Han peger blandt andet på, at udvalget gentager sit tidligere ønske om “anvendelsesorienterede” bacheloruddannelser og om mere “praksistilknytning” i uddannelserne, ligesom rapporten også fokuserer på behovene i små og mellemstore virksomheder.

“Det bliver nævnt flere steder, at humanister kommer ud uden kommerciel erfaring og uden at vide, hvordan et regnskab i en virksomhed er bygget op. Og det er jo helt rigtigt, at det er meget anderledes at gå på universitetet end at arbejde i en virksomhed. Som det er i dag, er universiteternes opgave at drive

forskning og give forskningsbaseret undervisning på højeste internationale niveau, og det er noget ganske andet. Udvalget skriver ganske vist noget om forskningsbaseret undervisning, og det er da fint, men hovedpointen er, at de studerende skal ud at have job. Og så taler vi om et andet universitet end det, vi har i dag”, siger Leif Søndergaard.

Sorte biler

Udvalgets anbefaling af, at universiteterne skal have mere frihed til at sikre kvalitet, som ellers er blevet positivt modtaget på universiteterne, giver universitetslærernes formand ikke meget for.

“Hvad er det, de får frihed til? Det er lidt ligesom det, Henry Ford sagde:

“I stedet for sidestiller rapporten kvalitet med relevans, og relevans er i kvalitetsudvalgets optik lig med beskæftigelse efter studiet”.

Leif Søndergaard, formand for universitetslærerne i DM

Folk kan få bilen i den farve, de ønsker, bare de ønsker den sort. Det er det samme her. Der er sat nogle mål for, hvad uddannelserne skal være, og så kan man frit vælge, hvordan man når det mål. Jeg synes, den underliggende musik i rapporten følger øjeblikkets politiske målsætninger. Alting skal være mere direkte erhvervsrettet, også vores uddannelser”.

Ifølge Leif Søndergaard er det i den forbindelse også yderst problematisk, at

udvalget lægger op til at fjerne ansvaret for uddannelsernes indhold fra studienævnene.

“Ansvaret for at løfte undervisningen og konstant sørge for, at den har den rigtige kvalitet, bør netop være forankret i et samarbejde mellem underviserne og de studerende. Men udvalget vil putte det over i en ledelsessøjle. Det er en stor fejltagelse, for udviklingen sker jo nede på gulvet og ikke i ledelsessøjlen”.

Også forslaget om at styrke kvalitet og relevans med én mia. kr. i form af konkurrenceudsatte midler finder Leif Søndergaard uheldigt, eftersom puljen reelt skal finansieres af universiteterne selv.

“Man vil tage pengene fra de generelle taxametre og give dem til et udvalg, der så skal fordele pengene. Det vil sige, at de, der formår at leve op til udvalgets krav til kvalitet, får nogle flere penge, mens de, der ikke lever op til kravet, ikke får penge, men tværtimod afleverer penge i det store regnskab. Dvs. de får endnu dårligere mulighed for at forbedre sig. Det er en rigtig, rigtig dårlig ide”.

Endelig er Leif Søndergaard også skeptisk over for udvalgets forslag om at nedlægge den nuværende censorordning.

“Jeg har selv været censorformand i nogle år, og jeg ser institutionen som meget vigtig, ikke mindst i forhold til de studerendes retssikkerhed. Vi fangede mange grimme sager, hvor der var begået forskelsbehandling og fejl. Så hvis man fjerner censorinstitutionen, vil det være en meget stor forringelse af de studerendes retssikkerhed”. <<

Glædelig jul

– OG ET INSPIRERENDE NYTÅR

Dansk Psykologisk Forlag ønsker alle en glædelig jul samt et godt nytår. Vi takker for det gode samarbejde og interessen for forlagets udgivelser. Vi ser frem til at præsentere jer for mange nye og spændende udgivelser i 2015.

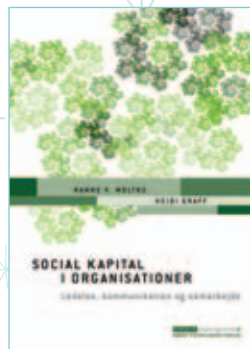
Julegaven til dine nære, kolleger eller medarbejdere...

BESTIL PÅ DPF.DK MED KAMPAGNEKODE **DMJUL.**

Få 25 % rabat på **ALLE** bøger i december måned.

Af Maja Loua Haslebo
Julepris 172 kr. (229 kr.)

Af Hanne V. Moltke og Heidi Graff
Julepris 299 kr. (399 kr.)

Af Michael A. West, 4. udg.
Julepris 299 kr. (399 kr.)

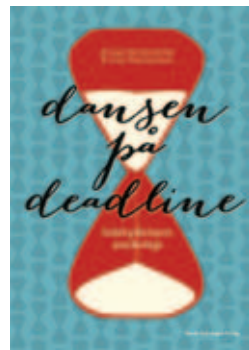
Af Thea Mikkelsen
Julepris 224 kr. (299 kr.)

Af Annelise Dahlbæk
Julepris 209 kr. (279 kr.)

Af Charles Duhigg
Julepris 262 kr. (349 kr.)

Af Alexander Rozental og Lina Wettersten
Julepris 247 kr. (329 kr.)

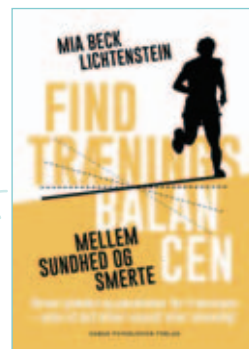
Af Tracy Alloway og Ross Alloway
Julepris 262 kr. (349 kr.)

Af Marianne Tolstrup
Julepris 254 kr. (339 kr.)

Af Jon Kabat-Zinn
Julepris 322 kr. (429 kr.)

Af Mia Beck Lichtenstein
Julepris 224 kr. (299 kr.)

Af Yun Ladegaard et al.
Julepris 149 kr. (199 kr.)

SE ALLE
BØGER PÅ
DPF.DK

“Musik og mad har det tilfælles, at ethvert forsøg på at konservere den ikke kan undgå at påvirke genstanden for konserveringsprocessen”.

MUSIKHISTORIE

Musikken imellem noderne – Swing i klassisk musik

Ulrik Spang-Hanssen

Aarhus Universitetsforlag, 2014, 272 sider, 299,95 kr.

“Ned med giganterne!” lyder opfordringen i “Musikken imellem noderne. – Swing i klassisk musik”: Vi er ved at kvæle den klassiske musik i lutter forskrækket respekt for de store komponister. Men overleverede notetekster er ikke uantastelige genistreger. Forfatteren har ikke meget tilovers for berøringsangste opførelser af de klassiske værker: Musik skal få sjælen til at vælte op fra fodsålerne og hjertet til at hamre. Men hvordan kan musik fra længst svundne tider igen blive levende og vedkommende?

SKØNLITTERATUR

Vi ses deroppe

Pierre Lemaitre

Lindhardt og Ringhof, 2014, 536 sider, 349,95 kr.

Frankrig, november 1918. Første verdenskrig raser, og rundtom i skyttegravene sidder i titusindvis af bange unge mænd. Kort før våbenhvilen er en realitet, kæmper soldaterkammeraterne Albert Maillard og Édouard Péricourt for deres liv på slagmarken. Mirakuløst overlever begge, men ikke uden men, og hjemme i Paris må de to soldater sammen hutle sig igennem tilværelsen. Albert har intet at vende tilbage til, og Édouard har vendt sin privilegerede familie ryggen efter utallige operationer og et stigende misbrug af morfin. Drømmen om et bedre liv og et ønske om retfærdighed og hævn får dem til at udtænke et svindelnummer af gigantiske proportioner, som vil sætte landet på den anden ende, hvis det opdages.

ARKÆOLOGI

Aggersborg i vikingetiden – Bebyggelsen og borgen

Else Roesdahl, Søren M. Sindbæk og Anne Pedersen (red.) Jysk Arkæologisk Selskab og Nationalmuseet i kommission hos Aarhus Universitetsforlag, 2014, 543 sider, 450 kr.

Aggersborg er den største af de monumentale ringborge, som kong Harald Blåtand lod opføre i anden halvdel af 900-årene. Borgen lå med vid udsigt over Limfjorden på et strategisk vigtigt sted. Sammen med andre danske ringborge som Trelleborg og Fyrkat spillede Aggersborg en central rolle i vikingetiden. På grund af Aggersborgs betydning og den store interesse fra såvel dansk som international side udkommer bogen både på dansk og i en let forkortet engelsk udgave med titlen “Aggersborg. The Viking-Age settlement and fortress”.

LITTERATUR

Resten i Vesten – Verdenslitteratur i modernismens margin

Bergur Rønne Moberg Forlaget Spring, 2014, 578 sider, 425 kr.

Modernismen har i løbet af det 20. århundrede bevæget sig fra kontinent til kontinent

og er blevet et verdensomspændende fænomen. Bogen undersøger, hvad der sker, når vi spørger “hvornår var modernismen?” og “hvem var modernismen?” i stedet for kun at spørge “hvornår var modernismen?”. Færøsk digtning fungerer overordnet på linje med ikkevestlige litteraturer og knytter komparativt an til en undervurderet stofrigdom i både europæisk modernisme og i modernismen i global forstand. Perspektivet i bogen former sig som et svar fra en lille europæisk kultur som den færøske til hovedstrømninger i vestlig tænkning.

HISTORIE

Hæren

– 400 års danmarkshistorie

Jens Ole Christensen og Rune Holmeå Iversen

Gads Forlag, 2014, 337 sider, 349,95 kr.

Bogen er først og fremmest historien om Hæren i Danmark. Den helt centrale røde tråd er at beskrive Hærens organisation og operative ka-

pacitet gennem 400 år eller – sagt lidt forsimplet – Hærens evne til at føre krig. For 400 år siden oprettede Christian 4. som noget helt nyt en permanent statslig hær, hvor man før havde benyttet sig af lejetropper, når der skulle føres krig. Dermed indledtes et helt nyt kapitel i danmarkshistorien.

PÆDAGOGIK

Learning Museum Praksismanual: Samarbejde mellem museer, læreruddannelser, skoler 2014

Tine Seligmann (red.)

Museet for Samtidskunst, 2014, 189 sider, 100 kr. inkl. forsendelse og administration. Bogen kan downloades digitalt fra www.learningmuseum.dk

Hvordan kan skoler bruge museer i fremtiden? Og hvordan gør vi i praksis? Det har vi undersøgt i projekt “Learning Museum”, hvor resultaterne nu er publiceret i bogen “Learning Museum Praksismanual – Samarbejde mellem museer, læreruddannelser, skoler 2014”. Museet for Samtidskunst har stået i spidsen for tre års samarbejde mellem 30 museer (kultur- og naturhistoriske museer og kunstmuseer) og 13 læreruddannelser. Bogen er også udgivet på engelsk.

Blokade mod sprogcenter

DM har, som medlem af Lærernes Centralorganisation (LC), tilsluttet sig en sympatiblokade mod virksomheden UCplus. Blokaden mod sprogcentervirksomheden betyder, at ingen medlemmer af DM må søge eller lade sig ansætte i stillinger i virksomheden.

UCplus driver sprogcentervirksomhed i Farsø, Ballerup og Aarhus og har afvist at indgå en forpligtende overenskomst for lærerne på sine sprogcentre. Det sker til trods for, at Uddannelsesforbundet i to et halvt år har forhandlet om at overenskomstdække

de ansatte i virksomheden. Forhandlingerne brød sammen i juni måned, og dernæst varslede såvel Uddannelsesforbundet som LC blokade mod virksomheden.

I en kommentar til blokaden understreger DM's formand, Ingrid Stage, hvor vigtigt det er, at fagbevægelsen står sammen om at sikre ordentlige vilkår på arbejdsmarkedet.

“De overenskomstmæssige rettigheder, som vi har tilkæmpet os, er under pres mange steder, også på undervisningsområdet, hvor nogle private fir-

maer ikke er til sinds at anerkende den danske aftalemodel. Derfor har DM valgt at støtte op om Uddannelsesforbundets blokade”, forklarer Ingrid Stage.

DM kompenserer med konfliktstøtte til de medlemmer, der bliver forhindret i at tage et job på den blokerede institution. *psi*

DM · Dansk Magisterforening

Tag på lynkursus
i foråret

Brug Prezi til dine præsentationer

4 timers lynkursus

10. februar og 28. maj 2015 i København

Få styr på dine kommaer

4 timers lynkursus

12. marts 2015 i København

Skriv gode taler

4 timers lynkursus

16. marts 2015 i København

Effektive arbejdsmails

4 timers lynkursus

19. marts 2015 i København

dmefteruddannelse.dk

DO IT IN ENGLISH, BUT DO IT RIGHT!

Amerikansk ph.d. med alsidig samfundsvidenskabelig baggrund tilbyder oversættelse fra dansk til engelsk og redigering/finpudsning af dine engelske tekster. Også omskrivning af alle slags manuskripter.

Bøger, ph.d. afhandlinger, artikler, universitetsspecialer, rapporter, projektbeskrivelser, webtekster, ansøgninger, TORs, summaries, mm.

Hurtig service, højeste kvalitet, rimelige priser.

**Mange kan oversætte.
Jeg kan skrive.**

Steven Sampson

e-mail: stevensampsondk@gmail.com

STUDENTERSANGERNE FEJRET

“Ikke hver dag, Københavns Universitet får sin egen kantate”, tweetede prorektor Lykke Friis natten til den 24. november. Hun havde netop overværet universitetets kor opføre Anders Koppels “Om lys og mørke” i anledning af studentersangernes 175-års jubilæum. Mandskoret, der blev stiftet i 1839 som en hyldest til flerstemmig mandskorsang, er en af de ældste kulturinstitutioner i Danmark. Her ses koret anno 1913.

C'est la vie

Det internationale studentermiljø, livskvaliteten, leveomkostningerne, jobmulighederne og populariteten. Ud fra alle de parametre er de 10 bedste byer at studere i blevet kåret igen i år af QS, et anerkendt universitetsrankingsystem. Paris, som også var sidste års nummer et, kommer ud på toppen skarpt efterfulgt af Melbourne i Australien, som var sidste års nummer fem. På tredjepladsen ligger London, sidste års sølvvinder. Først på en 28.-plads sniger København sig ind som bedst placerede nordiske studiestadestination foran både Stockholm og Helsinki.

MENTORNETVÆRK SIKRET

KVINFO's mentornetværk blev med finanslovsforliget sikret de næste fire år.

For to år siden mistede netværket sin faste bevilling, men det seneste forlig betyder en bevilling på i alt otte millioner kroner til netværket, der har eksisteret siden 2002. “Det er godt for Danmark, økonomisk og menneskeligt”, sagde KVINFO's direktør, Nina Groes, da nyheden blev offentliggjort. I de 12 år, netværket har eksisteret, har 3.700 kvinder fra 145 lande været igennem et mentorforløb. 2.700 danske kvinder har hjulpet.

FOSSILER PÅ MARS

To planetforskere fra henholdsvis USA og Israel har studeret geologien på Mars og mener at kunne dokumentere, at der flød vand for 3,7 millioner år siden. Samtidig var massive vulkaner aktive på planeten. Vandet forsvandt sammen med vulkanaktiviteten, og spørgsmålet er, om der var vand længe nok til, at liv kunne opstå. Man kan se på Mars' overflade, hvor vandet dengang flød i floder og søer. Hvis der har eksisteret liv på Mars, er det præcis dér, man bør lede efter fossiler af primitivt liv. Det skriver planetforskerne, ifølge Weekendavisen, i tidskriftet Nature Geoscience.

“Det er stadig mærkeligt, at de økonomiske modeller, som er blevet så moderne og definerende for politikken, ikke kan se noget udbytte af at uddanne folk bedre. Det er jo ikke, fordi det ikke er der. Det indgår bare ikke i modellerne”.

Mogens Lykketoft (S), Folketingets formand, i Dagbladet Information

ANNA BODIL HALD

1975: Cand. scient. i biologi, botanisk økolog, KU.

1976: KU, videnskabelig medarbejder.

1978: Landbohøjskolen, Kandidatstipendiat.

1980: KU, videnskabelig medarbejder,

1984: Miljøstyrelsens Center for Jordøkologi.

1989: DMU, Terrestrisk Økologi

1992: DMU, Flora- og Faunaøkologi.

1996: DMU, Landskabsøkologi.

2004: Partner i "Natur & Landbrug ApS". Til 2010 med deltid i DMU.

Selvstændig senior

Anna Bodil Hald var 57 år, da hun blev iværksætter. I dag – 10 år senere – arbejder hun to dage om ugen. Resten af tiden er hun pensionist. “Virksomheden har gjort det muligt for mig at trappe ned på en fleksibel måde. Det passer mig fint. Jeg kan godt li’ at arbejde”.

“Nellie! Kip! Kip! Kip!”

Svaret er et brøl. Et langtrukket urbrøl fra et hjemland af forrevne klipper og iskold vestenvind. Nellie er skotsk og af racen galloway.

“Bessie! Kip! Kip! Kip!”

De to køer sætter i klunnet galop. 450 kilo kødkvæg i bevægelse mod samme mål får jorden til at vibrere.

Tyren Oscar står med røven til. I lang tid. Så vender han sit enorme hoved med sort, krøllet pels og lunter sindigt hen mod hegnet, hen til æblerne, som Anna Bodil Hald holder frem. Hun håndfodrer Nellie og Bessie og Oscar med et enkelt æble ad gangen. To kalve står og kigger.

Anna Bodil Hald, biolog og iværksætter, er i sine naturlige omgivelser her, tæt på Præstesø, Søndersø og Flyvestation Værløse.

For nogle år siden blev en del af området fredet. En af drivkræfterne var Anna Bodil Hald, der dengang var formand for den lokale afdeling

af Danmarks Naturfredningsforening.

Derfor kan man i dag nyde naur og hvidtjørn og ahorn og seljerøn og mirabelle og over 20 andre træarter. Om sommeren er jordbunden fuld af stor knopurt, liden klokke, hvid okseøje, markkrageklo, merian og liden skjaller, nøjsomme planter, der tiltrækker insekter og sommerfugle af mange slags.

“De fleste steder i Danmark er de fortrængt af fedmeplanter, som nyder godt af rigelige mængder kvælstof fra omgivelserne”, fortæller Anna Bodil Hald. “Kørvel og draphavre er flotte planter, men de skygger, og de breder

sig, og hvis vi ikke beskytter nøjsom-

hedsplanterne, forsvinder de. Og med dem forsvinder biodiversiteten, ikke bare af planter, men også af insekter, sommerfugle og småfugle. Det bliver så kedeligt”.

Klinisk blik på naturen

For ti år siden grundlagde Anna Bodil Hald sammen med biolog Lisbeth Nielsen virksomheden Natur & Landbrug ApS, et konsulentfirma, der har til formål at forbedre forholdene for naturen.

De to biologer løser plan og analyseopgaver inden for blandt andet naturforvaltning, rekreativ natur, invasive arter, naturplaner, græsnings-

“Politikerne er ikke vant til, at natur koster penge. Derfor bliver biologer let til nogle 5-øres kræmmere, som forsøger at redde naturen, uden at det koster noget”.

“Dr. Lieberkind skrev venligt tilbage, at så skulle jeg først gå på universitetet. Og så var den sag afgjort”.

Anna Bodil Hald på 67 år kan fejre sine første 10 år som selvstændig med virksomheden Natur & Landskab. Fritiden er også fuld af natur – her i skikkelse af nogle skotske venner.

» selskaber, hedepleje, vejkanter, pleje af gravhøje og herlighedsværdier ved nye vådområder. Kunderne er lodsejere, kommuner, staten, græsrødder, for- eninger og andre konsulentfirmaer.

“Vi går ikke på kompromis. Hvis en kunde har noget skodnatur, står det i vores rapport”, siger Anna Bodil Hald.

“Samtidig har vi et klinisk blik på naturen. Vi bidrager gerne til at skabe forretning for en landmand ved at pege på natursammenhænge, som kan udnyttes. Vi har for eksempel udarbejdet naturplaner for kødproducenter i Smag på Landskabet.

Ideelt iværksætterliv

I gennemsnit arbejder Anna Bodil Hald to dage om ugen med store udsving hen over et år.

“Forår og sommer har vi travlt med at hente data hjem, på andre årstider skriver vi rapporter, opsøger kunder, formulerer projekter, skriver ansøgninger til fonde. For mig er livet som selvstændig ideelt. Det er fleksibelt, fagligt udfordrende, kollegialt givende, og så er det me-

ningsfuldt at arbejde for at støtte den trængte natur”.

De fleste opgaver ligger i Jylland.

“Det generer mig ikke. Jeg har altid pendlet meget, og ofte kan en opgave kombineres med kollegial sparring og nogle overnatninger i Viborg hos min medejer, Lisbeth Nielsen. Så knokler vi igennem, som om vi var på feltkursus, og har nogle kreative aftener med faglige diskussioner og løsninger og en masse god energi. Det er noget af det dejlige ved at arbejde som konsulent. Man kan ikke blive hængende i teoretiske problemstillinger. Opgaven skal løses, og der er en deadline”.

Kræver bred erfaring

Det var en nedskæringsrunde på Danmarks Miljøundersøgelser, der gav de to biologer mulighed for at skabe deres egen forretning.

I stedet for at tage imod en fratrædelse fik Anna Bodil Hald en aftale om at kunne lønarbejde to dage om ugen og starte virksomheden op i den øvrige tid. Hun beholdt sit daværende kontor i Roskilde.

“Processen var besværlig, fordi mange regler på arbejdsmarkedet var – og er – indrettet 100 procent på lønmodtagere. Der var mange problemer med at kombinere lønmodtagerjob og selvstændighed og senere med gradvist at overgå til selvstændig virksomhed, blandt andet i forhold til a-kasse og eventuel efterløn. Jeg er glad for, at jeg holdt fast. At være selvstændig er en rigtig god måde at trappe ud af arbejdsmarkedet på. Man regulerer selv sin arbejdstid, og man risikerer ikke at blive fyret på grund af alder. Desuden er de mange års opsamlende viden og erfaring en fordel, når man driver en virksomhed med mange typer opgaver og kunder. Det kræver en bred faglig

erfaring. Jeg kunne ikke have gjort det som nyuddannet”.

Anna Bodil Hald og Lisbeth Nielsen har en klar fordeling af byrder og belønning.

“Vi fører timeregnskab hen over året og afregner efter indsats. Vi har fra begyndelsen skabt veldefinerede rammer om virksomheden. Det har givet luft og ro til at koncentrere sig om det faglige. Vi vil gerne tjene flere penge, men vi har det sjovt”.

Ser stort på alder

I sin fritid er Anna Bodil Hald formand for Værløse Naturgruppe, Danmarks Naturfredningsforenings naturplejenetværk og Naturplejelaug Laanshøj. Desuden er hun bestyrelsesmedlem i Dansk Botanisk Forening, i Nordisk Kulturlandskabsforbund, i Naturstøttepunkt Hjortøgaard og i Foreningen Naturparkens Venner ved Mølleådal. Hun repræsenterer Danmarks Naturfredningsforening i et skovbrugsråd og er medlem af foreningens repræsentantskab. Og hun har ikke tænkt sig at drosle ned.

“Hvorfor skulle jeg holde op med at arbejde? Jeg egner mig ikke til at holde mig i ro. Desuden er der for mange opgaver, der bør løses, hvis vi i Danmark vil bevare naturområder af høj kvalitet. Vi kan ikke bare overlade det til politikerne. Der holdes mange skåltaler, men sættes slet ikke nok penge af i stat og kommuner. Natur er en kan-opgave, ikke en skal-opgave. Politikerne er ikke vant til, at natur koster penge. Derfor bliver biologer let til nogle 5-øres kræmmere, som forsøger at redde naturen, uden at det koster noget. Hvis en ingeniør skal have penge for at bygge en bro, er der ingen, der undrer sig. Hvis en biolog skal give gode råd om mere naturkva-

NATUR & LANDBRUG

- Natur & Landbrug tilbyder viden om pleje af enge, botanisk naturkvalitet, driftsvalg og naturplaner, så kunden får mest mulig natur for en given indsats. Partnere er biologerne Anna Bodil Hald og Lisbeth Nielsen. Natur & Landbrug har i Jylland adresse i Agro Business Park i Viborg og på Sjælland på Symbion sammen med Amphi Consult. Se mere på www.natlan.dk.

litet på et engareal, skal det helst være gratis”.

Skrev til dr. Lieberkind

At hun som 67-årig fejrer sine første ti år som iværksætter, gør Anna Bodil Hald til en mønsterbryder.

“Sådan har det altid været – som barn, som ung, som voksen. Jeg er vokset op i Vestjylland, og mens piger normalt sad og syede, stod jeg nede i mergelgraven i vand til livet og fangede haletudser. Som 14-årig skrev jeg til dr. Lieberkind. Jeg ville lave det samme som ham. Dr. Lieberkind skrev venligt tilbage, at så skulle jeg først gå på universitetet. Og så var den sag af-

gjort. Normalt var de eneste skolekammerater, der fortsatte efter 7. klasse, dem, der havde problemer med ryggen. På universitetet var jeg den første med speciallinje som étfagsbiolog og nok den første cand.scient. på licentiatstudiet på KVL. På Center for Jordøkologi var jeg den første til at etablere et samarbejde med Landbohøjskolen og landbrugets forsøgsvirksomhed. Samarbejde mellem miljø og landbrug var nyt i 1984. Og så videre. I den forstand har jeg været privilegeret i mit arbejdsliv. Jeg har altid vidst, hvad jeg gerne ville”. <<

“At være selvstændig er en rigtig god måde at trække ud af arbejdsmarkedet på. Man regulerer selv sin arbejdstid, og man risikerer ikke at blive fyret på grund af alder”.

5 ERFARINGER

Anna Bodil Hald fremhæver fem erfaringer i sit eget liv som iværksætter:

1. Arbejdsopgaverne skal være nogle, som man virkelig kan gå ind for.
2. Produktet – her naturfremme på enge, overdrev og andre halv-kulturrealer – skal skabe god værdi for kunderne.
3. Det er en fordel at være to eller flere til sparring og udvikling af firmaet samt at have kontorfællesskab i relevant fagligt miljø eller i et udvidet tværfagligt kreativt miljø.
4. Et godt netværk af relevante samarbejdspartnere uden for kontormiljøet er også essentielt.
5. Undgå gældsætning – supplér eventuelt med lønarbejde i begyndelsen. Egen virksomhed er en god mulighed for seniorer.

DM's privatansatte opnår lønstigninger igen

Med 3,25 procents stigning i løn oplever DM's privatansatte medlemmer lønstigninger for andet år i træk. Det er en ny tendens, som får afsmittende effekt på de andre sektorer, pointerer formand for DM Privat.

For andet år i træk oplever privatansatte medlemmer af DM, at deres løn stiger mere end prisudviklingen. Tallene i DM's netop offentliggjorte lønstatistik viser, at de privatansatte får 3,25 procent mere i løn i forhold til i 2013. Dermed er der nu tale om to års reallønsfremgang for DM's privatansatte medlemmer.

I 2013 var lønstigningen nemlig på 4,4 procent.

Med to års reallønsfremgang til DM's knap 7.000 privatansatte medlemmer er der tale om en reel tendens, pointerer Camilla Gregersen, der er formand for DM Privat.

“Nu er der musik i det. Der er ikke bare tale om et enkelt år, som slår positivt ud. Vi ser en solid realløns-

fremgang over to år, og vi er oppe på niveauet fra før finanskrisen”, siger Camilla Gregersen.

DM's årlige lønstatistik bygger på svar fra 2.500 af DM's privatansatte medlemmer inden for både humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab.

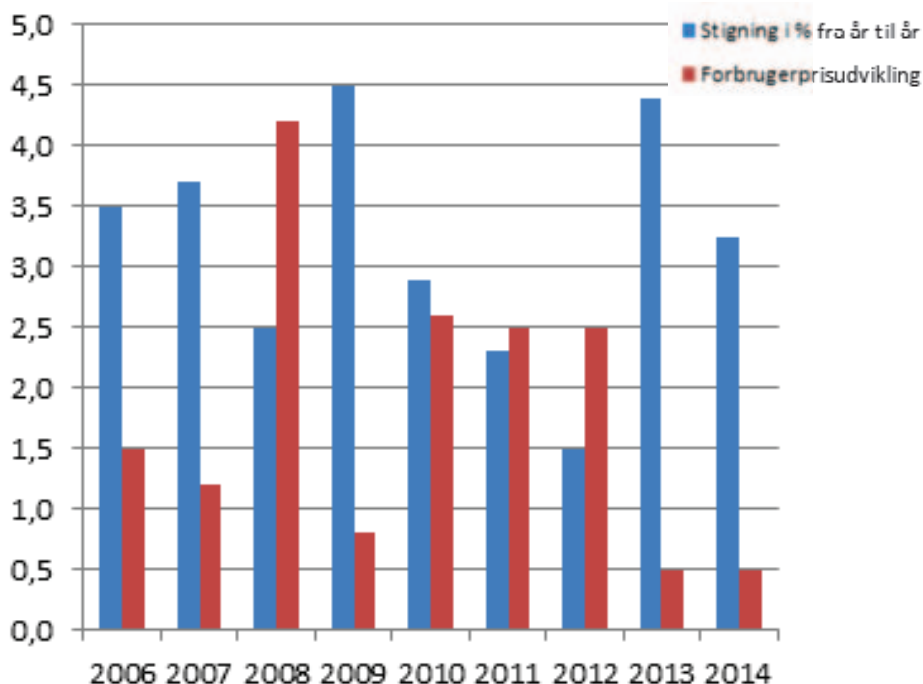
De positive resultater, de privatansatte medlemmer i

DM har opnået ved lønforhandlingerne, får ifølge Camilla Gregersen en afsmittende effekt på de offentligt ansattes løn.

De offentlige lønninger reguleres med 80 procent af lønudviklingen på det private arbejdsmarked. Det sker, uanset om de privatansattes lønudvikling er negativ eller positiv.

LØNSTIGNINGER VS. FORBRUGERPRISUDVIKLINGEN

Efter flere år, hvor forbrugerindekset har slugt lønstigningerne, oplever de privatansatte medlemmer af DM nu for andet år i træk en reel reallønsfremgang.

“Jeg håber, at medlemmerne bruger den viden, når de går ind til lønforhandlingerne, for det kan bruges som løftestang til at opnå lønstigninger”.

Camilla Gregersen, formand for DM Privat

“Så alle DM’s medlemmer – også de offentligt ansatte – har grund til at glæde sig over den lønforbedring, de privatansatte har opnået”, siger Camilla Gregersen og understreger, at der nu er noget at komme efter ved lønforhandlingerne på privatområdet.

“Jeg håber, at medlemmerne bruger den viden, når de går ind til lønforhandlingerne, for det kan bruges som løftestang til at opnå lønstigninger”, siger Camilla Gregersen.

Jobskifte betaler sig

Lønstatistikken viser yderligere, at der kan være stor ræson i at skifte arbejde, hvis størrelsen på lønsedlen skal stige. Vil man have højere løn, betaler det sig. De privatansatte DM’ere, som har skiftet job inden for det seneste år, har oplevet en gennemsnitlig lønstigning på 6,7 procent. Det hand-

ler dog grundlæggende om at gøre op med sig selv, om man er glad for sit arbejde eller ej.

“Glæden ved at gå på arbejde og at have gode kolleger er formentlig det væsentligste for de fleste medlemmer. Men lønnen er jo også vigtig. Så ønsker man at stige drastisk i løn, er vores bedste råd at sondere, om du kan skifte job. Ved den nye lønforhandling kan vi se, at der statistisk set er god mulighed for et væsentligt lønhop”, siger Camilla Gregersen.

Det betragteligt højere lønhop, der kommer ved jobskifte, handler især om, at der er tale om en ny køber af arbejdskraften. I den situation skal den nye arbejdsgiver gerne mindst kunne matche den nuværende løn og gerne give mere, for hvorfor skulle man ellers skifte arbejdsplads?

“Hvis man er i job, er det en langt mere fordelagtig forhandlingsposition, man står i, end hvis man er ved at falde ud af dagpengesystemet eller på anden måde er presset”, siger Camilla Gregersen.

Der er dog stadig områder på det private arbejdsmarked, hvor der er et efterslæb på lønnen. Det gælder særligt forlagsbranchen, kulturområdet, reklamebranchen og NGO-området. Det handler nemlig meget om branchevaner, når lønstørrelsen fastsættes.

“Vi er i gang med en brancheanalyse på privatområdet for at finde ud af, hvor DM i særlig grad kan sætte ind for at hjælpe medlemmerne blandt andet til at opnå bedre løn. Men det bliver et langt sejt træk at få ændret på billedet inden for de lavtlønnede brancher”, siger Camilla Gregersen. <<

SÅDAN HAR VI GJORT

Lønstatistikken bygger på svar fra knap 2.500 privatansatte medlemmer af DM. Undersøgelsen er gennemført af MSI Research i sensommeren 2014.

NYUDDANNEDES STARTLØN STIGER

Der er lønfremgang på 5,22 procent for nyuddannede, som finder arbejde i det private. Det viser seneste lønstatistik fra DM.

Knap hver tredje nyuddannede akademiker går ledig i op til et år. Men at nyuddannede akademikere har svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet lige efter studierne, betyder ikke, at de ikke kender deres værd. For gennemsnitslønnen stiger for nyuddannede medlemmer af DM, som finder arbejde i det private. Det viser DM’s nye lønstatistik for privatansatte medlemmer foretaget blandt 2.500 medlemmer.

Hvor en nyuddannet i 2013 fik 32.154 kroner i lønningsposen inklusive pension på det private arbejdsmarked, er lønnen steget til 33.024 kroner

i 2014. Der svarer til en lønstigning på 5,22 procent.

Det er ifølge formand for DM Privat Camilla Gregersen glædeligt at se, at de nyuddannede får en rigtig flot startløn. Hun hæfter sig ved, at den høje dimittendledighed altså ikke giver sig udslag i lønudviklingen.

“Det er imponerende, at de nyuddannede lykkes med at skaffe en sådan flot startløn. Særligt taget i betragtning hvilket pres de er under som følge af den store dimittendledighed”, siger Camilla Gregersen. Hun roser de nyuddannede for at have is i maven,

når de kan forhandle så gode startløninger hjem, og fremhæver, at der også er dygtige tillidsvalgte, der spiller en vigtig rolle på en del af de private arbejdspladser.

“De nyuddannede viser, at de også er gode forhandlere. Og det er godt, at de kender deres værd. Starter man på for lavt et løntrin, tager det rigtig lang tid at nå op på det gennemsnitlige niveau”, siger Camilla Gregersen. <<

Offentligt ansattes løn stagnerer

Efter sidste års fremgang går det igen tilbage med lønudviklingen blandt DM's offentligt ansatte medlemmer. DM's næstformand forventer pæne lønstigninger ved de forestående overenskomstforhandlinger.

Med beskedne lønstigninger på mellem 1,4 og 2,0 pct. afslører DM's nye lønstatistik for offentligt ansatte magistre, at arbejdsgiverne har været tilbageholdende med at lukke op for lønposen det seneste år.

Dermed kan DM's medlemmer i regioner, kommuner og staten konstatere, at deres lønfremgang er bremsset op efter en række år med pæne stigninger.

Og det er ikke tilfredsstillende, særligt ikke hvis man sammenholder det offentlige område med lønudviklingen på det private arbejdsmarked de seneste to år, mener DM's næstformand, Peter Grods Hansen, der også er for-

mand for de offentligt ansatte DM-medlemmer.

“Lønstigningerne er igen i år markant lavere i det offentlige end på det private område. Det er skuffende, men omvendt giver det os et godt afsæt til overenskomstforhandlingerne, der starter i disse dage. Vi skal ganske enkelt have løftet de generelle lønstigninger, så de svarer mere til udviklingen på privatområdet”, siger Peter Grods Hansen.

For regionernes vedkommende er der med en marginal stigning på blot 1,4 pct. et særligt iøjnefaldende lønfejlsløb, mener han.

“Vi ved desværre, at nogle regioner er endog meget tilbageholdende, hvilket også for nylig er blevet adresseret på et møde mellem flere af de akademiske fagforeninger og Danske Regioner. Den nye lønstatistik bekræfter,

at der er noget om snakken, så det vil helt sikkert blive drøftet igen under de kommende forhandlinger”, siger Peter Grods Hansen.

Ny løn skal fungere bedre

DM's næstformand peger dog også på udfordringer i kommunerne. For en måned siden kunne Magisterbladet således afsløre, at halvdelen af alle kommuner ikke har afsat midler til lokal løndannelse siden 2012.

“Der er et dobbelt problem. På den ene side kan vi konstatere, at der samlet set er tale om meget små lønstigninger, og samtidig ved vi, at mange kommuner læner sig tilbage, når det handler om at sørge for, at der lokalt er et økonomisk råderum til at sikre lønstigninger. Det bekymrer mig, især fordi vi fra centralt hold i Kommunernes Landsforening får at vide, at der

SÅDAN HAR VI GJORT

Undersøgelsen er gennemført af Dansk Magisterforening i august 2014 og baserer sig på oplysninger fra DM's medlemsdatabase, Kommunernes og Regionernes Løndatakontor, Statens Løndatabase og Danmarks Statistik. Til forskel fra tidligere lønstatistikker, der baserede sig på medlemmernes egne oplysninger, er datagrundlaget indhentet direkte fra arbejdsgivernes lønindberetninger. Det giver mere præcise data.

UDVIKLING I LØNNINGER 2010-2014 - EKSKL. PENSION

	STATEN	REGIONER	KOMMUNER
2010	36.286	35.476	34.502
2011	36.839	36.573	34.850
2012	37.629	36.905	35.489
2013	38.318	37.467	36.030
2014	38.961	38.422	36.723

Kilde: DM Analyse, KRL, Moderniseringsstyrelsen og Danmarks Statistik

“Der er to ting, vi skal tage op: Den ene er at sikre generelle lønforbedringer, den anden er, at vi skal få kommunerne – og også regionerne – til at leve op til deres forpligtelse til faktisk at sørge for, at der er midler til lokal løndannelse”.

Peter Grods Hansen, DM's næstformand

ikke er noget problem. Så der er to ting, vi skal tage op: Den ene er at sikre generelle lønforbedringer, den anden er, at vi skal få kommunerne – og også regionerne – til at leve op til deres forpligtelse til faktisk at sørge for, at der er midler til lokal løndannelse”, siger Peter Grods Hansen.

Selvom det i kroner og øre ikke har været en fest at være ansat i det offentlige det seneste år, kan DM's medlemmer trods alt notere, at der er kommet flere penge på kontoen til forbrug. Det skyldes, at forbrugerprisudviklingen mellem 2013 og 2014 har ligget på marginale 0,5 pct. <<

GENNEMSNITLØN EKS. PENSION FORDELT PÅ KANDIDATÅRGANG, AUGUST 2014

	GENNEMSNITLØN EKSKLUSIVE PENSION		
	STATEN	REGIONER	KOMMUNER
-1993	42.912	43.794	39.588
1994-1998	40.531	41.911	38.903
1999-2003	38.577	39.484	38.106
2004-2008	36.556	37.689	36.501
2009-2014	30.273	30.849	30.067

Kilde: DM Analyse, KRL, Moderniseringsstyrelsen og Danmarks Statistik

LØNUDVIKLING 2010-2014 – LØN EKSKL. PENSION OG RENSET FOR ANCIENNITETSSTIGNINGER

	STIGNING I % FRA ÅR TIL ÅR				FORBRUGER- PRISUDVIKLING
	STATEN	REGIONER	KOMMUNER	PRIVAT	
2010	3,1	2,6	2,4	2,8	2,6
2011	4,1	3,5	3,1	2,3	2,5
2012	2,1	3,6	3,2	1,4	2,5
2013	2,3	2,9	3,1	4,2	0,5
2014	1,8	1,4	2,0	3,1	0,5

Kilde: DM Analyse, KRL, Moderniseringsstyrelsen og Danmarks Statistik

FAKTA OM LØN 2014

- Gennemsnitslønnen for nyuddannede er steget fra 26.800 kr. i 2013 til ca. 28.000 i 2014 – eksklusive pension.
- Forskellen mellem humanister og naturvidenskabelige kandidater i staten er marginal, idet naturvidenskabelige kandidater fra 2014 startede med en gennemsnitsløn på 27.399 kr., mens den tilsvarende for humanister var 27.330 kr.
- Gennemsnitslønnen for kvinder er mindre i både regioner, kommuner og staten. Forskellen dækker imidlertid over højere anciennitet hos mændene.
- En fuldmægtig tjener i gennemsnit 35.387 kr., mens en specialkonsulent i gennemsnit tjener 41.371 kr. Er man chefkonsulent, ligger lønnen i gennemsnit på 47.032 kr.
- En biolog tjener i gennemsnit 37.214 kr., mens en geolog i gennemsnit tjener 42.194 kr.

Professor Eugene Polzik i laboratoriet på Niels Bohr Institutet.

Fysiker

Teleportation. Atomare skyer. Hukommelse for lys. Professor Eugene Polzik er internationalt berømt for sine opdagelser inden for kvanteinformation. I år modtager han DM's forskningspris for naturvidenskab og teknik.

Stedet kunne ikke være mere velvalgt. Professor Eugene Polzik arbejder i selvsamme bygning, som engang rummede Niels Bohrs intense stræben efter at forstå atomare partiklers opførsel.

Siden har generationer af fysikere søgt dybere ned og højere op og længere væk og tættere på, alt sammen samtidigt, for sådan er kvantefysikkens verden. Partikler lyster ikke den klassiske fysiks love, hvor position, fart og impuls kan slås fast. I kvantemekanikkens univers kan partikler være og ikke være i en udefineret tilstand, som forandres, når vi kigger. Og de kan være i superposition af impuls.

“Man kan forestille sig partiklen som en lille magnetisk snurretop, der kan vende mod både nord og syd samtidig”, fortæller Eugene Polzik, der er en af verdens bedste forskere til at udnytte denne særhed ved verdens

DERFOR FÅR HAN PRISEN

Sådan skriver bedømmelsesudvalget:

“Eugene Polzik har haft afgørende betydning for opdagelsen af, at man kan gemme information i atomare skyer. Han har endvidere været banebrydende ved som en af de første at overføre kvantemekanisk information over store afstande, såkaldt teleportation. Samti-

dig er Eugene Polzik en af verdens førende til at kontrollere og begrænse kvantestøj. Han har bidraget afgørende til at sætte Danmark på verdenskortet inden for kvanteinformation og er en fornem repræsentant for det bedste af dansk og international grundforskning”.

flytter kvantegrænser

mindste ting. Et af hans forskningsfelter er kvanteinformation, hvor for eksempel ordet kryptering får helt ny betydning.

“Moderne kommunikation består i, at fotoner bliver sendt gennem optiske kabler. I dag kan vi kode informationen i en superposition af, om der er en foton eller ej. Den bliver altså sendt og ikke sendt på samme tid. Det betyder, at vi kan overføre information på en måde, hvor selve fysikkens love beskytter indholdet, så ingen kan kigge på det, og ingen kan stjæle det, fordi det ikke eksisterer veldefineret, før det bliver målt”.

Teleportation

Som en af de første forskere i verden har Eugene Polzik overført kvantemekanisk information over meget store afstande. Det kaldes teleportation.

Først lykkedes det for ham og hans kolleger at teleportere tilstanden af en lyspuls fra et sted til et andet, dernæst i 2006 at teleportere fra lys til atomer og endelig i 2013 at teleportere mellem atomer langt fra hinanden.

“Det er meget forskelligt fra *Star Trek*”, understreger Polzik.

“Udfordringen ved teleportation er, at vi ikke kan sende information om et atom, der er i en tilstand af superposition ved at se på det, for så snart jeg kigger på det, ser jeg enten nord eller syd. Så man sender informationen, uden at vide hvad man sender. Vi sender informationen gennem to kanaler, og når vi forener de to sæt informationer ved modtagelsen, bliver tilstanden af kvantesuperposition reetableret. Den oprindelige information er ødelagt”.

Før kanalerne kan bruges, skal partiklerne bringes i en tilstand af sammenfiltrering.

“En stor udfordring er at skabe sammenfildrede tilstande, bevare den og bruge den til teleportation. Hidtil har man troet, at kun få partikler kunne teleporteres, men det er lykkedes os at teleportere relativt store objekter, for eksempel en gas med 10^{12} atomer. Det er vi ret stolte af”.

Tæt på grænsen

Eugene Polzik er russiskfødt amerikansk statsborger og har arbejdet i USA og flere andre lande, før han kom til Danmark for tyve år siden.

Han har haft afgørende betydning for opdagelsen af, at man kan gemme information i atomare skyer. Han var den første til at realisere kvantehukommelse for lys,

og hans evne til at kontrollere og begrænse kvantestøj har ført til blandt andet ultrapræcise ure.

“Kvantefysikken er en af de mest succesfulde teorier, som menneskeheden har, og dens love står fast. Lige meget hvor meget vi forsker, kan vi ikke ændre på de begrænsninger, som kvantefysikkens og kvantemekanikkens love sætter. Intet kan bevæge sig hurtigere end med lysets hastighed for eksempel. Alligevel forsøger vi i disse år at skubbe til de grænser og presse dem og søger helt ud til de yderste decimaler. Disse år er en utrolig spændende tid at være kvantefysiker i. Vi er tæt på grænsen for, hvad der er muligt”. <<

MØD EUGENE POLZIK I DM

Sæt et kryds i forårets kalender, og mød professor Eugene Polzik, der fortæller om “Quantum teleportation – What is it good for?”

Lige siden Niels Bohr har forskere været klar over, at vores adgang til viden om verden er begrænset af kvantefysikkens love. Eugene Polziks forskning og eksperimenter med teleportation udfordrer grænsen. Kom og hør hvordan. Foredraget er på engelsk.

Tid: Tirsdag den 12. maj kl. 17 til 20.

Sted: DMs' lokaler på Frederiksberg.

Tilmelding: dm.dk

“Disse år er en utrolig spændende tid at være kvantefysiker i. Vi er tæt på grænsen for, hvad der er muligt”.

DM'S FORSKNINGSPRISER

Hvert år uddeler DM to forskningspriser på hver 50.000 kroner. DM-priserne er forskernes egne priser og bliver tildelt på baggrund af indstillinger fra forskerkolleger. Formålet med DM's forskningspriser er at sætte fokus på forskning som en afgørende drivkraft i den samfundsmæssige idéudvikling.

Historiker samlers tanke og krop

Professor Anne Løkke er banebrydende forsker i spillet mellem samfund, forestilling og krop. I år modtager hun DM's humanistiske forskningspris.

Lige nu skriver Anne Løkke på et historisk afsnit af lærebogen "Menneskets ernæring". Snart vil hendes indsigt være en del af pensum for nye generationer af læger og sygeplejersker. Anne Løkkes forskning har bragt hende i høj kurs i mange andre faglige miljøer end historikernes.

"I hele min forskertid har jeg arbejdet med kroppens historie og kroppens historicitet. Kroppen er ikke bare biologi. Den tager form efter det samfund, vi lever i. Det gælder for hele vores historie", fremhæver Anne Løkke, professor på Saxo-Instituttet.

"Heller ikke stenaldermennesker er *pur natur*. Deres samfund og deres forestillinger har præget deres kroppe. Det har givet en hel ny dybde i min

forståelse af kroppens historie at skulle forbinde min ekspertise som moderne historiker med de mange nye forskningsresultater, der er kommet de seneste år fra arkæologer, arkæobiologer og andre eksperter i oldtidens mennesker. Nu ved vi for eksempel, at stenaldermennesker spiste varieret i en grad, så man bliver helt svimmel: Mindst 55 forskellige slags fisk spiste de i Ertebølletiden, hvor de fik omkring en tredje-

del af deres protein fra fisk og andre havdyr. Arkæologerne har også fundet krukker med frø af hvidmelet gæseurt, som i dag er en hadet ukrudtsplante. Mennesker, der levede i Danmark i oldtiden, har tydeligvis haft en viden om, at planter, vi ikke tænker på som mad i dag, kunne spises".

Død af forestillingen om det rigtige

En stor ahaoplevelse ligger til grund for Anne Løkkes disputats "Døden i barndommen".

"I 1800-tallet var der nogle egne af Danmark, hvor dødeligheden blandt velstillede gårdmænds spædbørn var større end blandt de fattige landarbejderes. Der var altså noget her, som kunne trumfe socioøkonomiske faktorer. Det viste sig at være de forestillinger, man på egnen havde om,

hvad der var god spædbørnsernæring. Man ammede, men mente, at børnene helst skulle have noget rigtig mad også straks fra fødslen. De velstående havde råd til at gøre sig umage med

fint hvedemel, fløde og smørklat, mens de fattige hverken havde råd eller overskud til at leve op til disse idealer, men måtte nøjes med amning. Og heldigt for dem, for nyfødte får nemt livsfarlig diarre af en sådan kost. Mødre-

nes – og lokalsamfundets – forestilling om, hvordan man er rigtig god ved et spædbarn, var den direkte årsag til, at så mange døde. Vore forestillinger om, hvad der er godt for kroppen, kan være afgørende for liv og død".

Vidunderlige kilder

Under sit arbejde med disputatsen læste Anne Løkke hundredvis af håndskrevne indberetninger til datidens sundhedsstyrelse og 1800-tallets lægevidenskabelige litteratur om spædbørns ernæring og pleje. Oplysningerne kombinerede hun med et kvantitativt it-baseret studie af indberetninger af fødte og døde fra alle landets præster.

I dag kommer unge forskere fra udlandet til København for at lære af Anne Løkkes arbejde med at kombinere

TIDLIGERE PRISMODTAGERE

2006 Ole John Nielsen og Danfoss Universe

2007 Dominique Bouchet og Jesper Wengel

2008 Anja Cetti Andersen og Marie-Louise Nosch

2009 Jørgen Kjems og Hans Bonde

2010 Lars Peter Nielsen og Frederik Stjernfelt

2011 Eske Willerslev og Ning de Coninck-Smith

2012 Carsten Thomassen og Jesper Ryberg

2013 Annemarie Surlykke og Dan Zahavi.

MØD LØKKE I DM

Hør professor Anne Løkke svare på spørgsmålet: "Kan man blive syg af sundhedsoplysning?"

Tid: Tirsdag den 3. februar 2015 kl. 17 til 20.

Sted: DM's lokaler på Frederiksberg.

Tilmelding: dm.dk

kulturanalyse, kvantitativ demografi og medicinsk forståelse. Nogle af de unge forskere indgår i dag i Anne Løkkes BioHistory Group og er sammen med hende i gang med at etablere Copenhagen Historical Population Database.

"Danmark er et af de lande i verden, hvor vi har de rigeste kilder til det enkelte menneskes historie gennem de sidste 250 år. Vi arbejder lige nu på at linke alle personer i København, der var levende i 1880, gennem alle folketællinger i deres levetid. Senere kan vi linke til kirkebøgernes registre over dåb, giftermål og begravelse. Disse individuelle data kan så kobles sammen med mange andre af de unikke kilder, der findes om 1800-tallets københavnere, som skolepapirer, hospitalsjournaler, dødsattester, sessionshøjde etc. Det giver et enestående indblik i københavnernes liv fra vugge til grav. Når metoderne er udviklet og afprøvet, kan de overføres til hele Danmark og alle folketællinger siden 1787. Det vil åbne for et enormt forskningsfelt om den langsigtede udvikling af sundhed og livsvilkår, som vil kunne bringe dansk historie i front internationalt på et felt, hvor vi hidtil har stået svagt, måske netop fordi vores kilder er så rige, at det kræver udvikling af digitalt baserede metoder at udnytte dem". <<

Professor Anne Løkke.

DERFOR FÅR HUN PRISEN

Sådan skriver bedømmelsesudvalget:

"Anne Løkkes kombination af viden fra det kulturanalytiske felt og det medicinske område har givet nye indsigter om krop, sundhed og hverdagsliv. Hendes tværvideenskabelige forskning viser, at kulturelle valg ikke kun er et spørgsmål om smagsdomme, men er afgørende for liv og død.

De senere år har Anne Løkke arbejdet med fedme som sundhedsproblem i et tværvideenskabeligt samarbejde med forskere fra sundhedsvidenskab, fødevarevidenskab, biologi, økonomi og historie.

Hun kombinerer banebrydende forskning med bred og spændende formidling af forskningsresultaterne".

Grænseovergang mellem Kenya og Tanzania. De 400 mio. kr. i det nu sløjfede program for økonomisk integration i Østafrika skulle blandt andet gå til effektivisering af grænseovergange.

Den usynlige bistand

Regeringens aftale med SF og Enhedslisten om den danske udviklingsbistand bliver kaldt venstreorienteret og traditionel. Det vil sige fattigdomsorienteret. >>

“Da regeringen før finanslovsforhandlingerne fremlagde sin plan om at skære 2,5 mia. kr. i bistandsbudgettet, gik NGO’erne meget kraftigt ud og sagde, at der var tale om en menneskeskabt katastrofe. Selvfølgelig skal de reagere, men deres budskab var på den anden side også lidt forenklet”.

Lars Engberg-Pedersen.

»

“Det er som at skyde os selv i foden”.

Professor ved Center for Afrikastudier på Københavns Universitet Holger Bernt Hansen var skarp i mælet, da han for nylig klandrede regeringen, SF og Enhedslisten for at skære 400 mio. kr. og annullere programmet for såkaldt økonomisk integration i Østafrika.

Konkret skulle de 400 mio. kr. have været brugt til at støtte oprettelsen af en toldunion mellem fem stater i Det Østafrikanske Fællesskab: Kenya, Uganda, Tanzania, Rwanda og Burundi.

Besparelserne – inklusive en reduktion på 200 mio. kr. i Danidas erhvervsstøtteordninger – ligner en tilbagevendende til “traditionel”, fattigdomsorienteret bistandshjælp, mener Holger Bernt Hansen. “Arbejdsløsheden i Afrika er tårnhøj, og den store tidsindstillede bombe er ungdomsgenerationen. Og ved at satse strategisk på regionalt samarbejde og samhandel i Østafrika med den private sektor som et væsentligt element forsøger man at fremme rammerne for økonomisk vækst og dermed jobskabelse. Du kan kalde det en moderne form for fattigdomsorientering, hvis mål i sidste ende er den afledte jobskabelse”.

Andre peger dog på, at effekten af at satse på den private sektors trækraft har været tvivlsom.

“Alle undersøgelser viser, at initiativer omkring erhvervsudvikling i udviklingslandene har en meget, meget ringe nedsivningseffekt. De her lande har en voksende middelklasse, og det er ofte dem, der får noget ud af det, ikke de allerfattigste”, siger eksempelvis Holger Bernt Hansens forskerkollega ved Center for Afrikastudier, Stig Jensen.

En helt ny evaluering af en tidligere erhvervsstøtteordning under Danida bekræfter billedet: Ordningen har været en løftestang for danske virksomheder til at engagere sig kommercielt i udviklingslandene, men når det gælder jobskabelse og bæredygtig vækst og udvikling, er effekten “ikke tilstrækkelig”.

Hvilken toldunion?

Selvom Danmark i nu tre år, siden 2012, har støttet oprettelsen af toldunionen i Østafrika med ca. 160 mio. kr., er oplysninger om det nu annullerede program og dets implementering så godt som ikkeeksisterende. Det gælder såvel i danske medier som på Udenrigsministeriets hjemmeside. I Udenrigsministeriet har en enkelt medarbejder været involveret i programmet, og kun i forbindelse med programformuleringen, mens ansvaret for implementeringen har været uddelegeret til den danske ambassade i Nairobi.

Den beskedne danske involvering skyldes, at forvaltningen af bistandsmidlerne har været overladt til modtagerne selv – i dette tilfælde Det Østafrikanske Fællesskabs sekretariat og nonprofitorganisationen TradeMark East Africa. Programmet afspejler dermed en udvikling, den danske bistand har gennemgået siden slutningen af 1990’erne, hvor konkret projektbistand i stigende grad er blevet erstattet af såkaldt budget- og sektorprogramstøtte.

“Målet med den danske bistand var tidligere at få enkeltprojekter til at lykkes. Fx at bygge skoler eller drikkevandsbrønde. I dag er det i overvejende grad at styrke institutioner og organi-

FINANSLOVSAFTALEN

Partierne i rød blok sparer én milliard kroner på udviklingsbistanden, penge, der skal bruges til at betale en del af regningen for et stigende antal asylansøgere i Danmark.

Hovedpunkter:

- 485 millioner findes på den bilaterale bistand til udviklingslandene i Afrika, Asien og Latinamerika. Hovedparten af pengene kommer ved at annullere programmet for regional økonomisk integration i Østafrika. På regeringens finanslovsforslag var der afsat 400 millioner kroner over fem år til det formål.
- 208 mio. kr. findes på erhvervsordninger som Danida Business Partnerships og Danida Business Finance.

sationer, hvilket som regel indebærer, at aktiviteterne bliver udvalgt og gennemført af modtagerlandenes myndigheder”, siger Klaus Winkel, tidligere kontorchef i Udenrigsministeriet.

Det betyder imidlertid også, at den danske bistand i stigende grad er blevet mindre synlig.

“Den er blevet mere luftig, sværere at forstå og sådan set også mere distance-ret i forhold til den mere direkte fattigdomsbekæmpelse”, siger Lars Engberg-Pedersen, seniorforsker ved Dansk Institut for Internationale Studier.

Af samme grund er debatten om udviklingsbistand i den danske offentlighed ofte meget simpel, mener han.

“Da regeringen før finanslovsforhandlingerne fremlagde sin plan om at skære 2,5 mia. kr. i bistandsbudgettet, gik NGO’erne meget kraftigt ud og sagde, at der var tale om en menneskeskabt katastrofe. Selvfølgelig skal de reagere, men deres budskab var på den anden side også lidt forenklet”, siger Lars Engberg-Pedersen.

Vækst og fattigdom

Magisterbladets gennemgang viser, at fire eksperter har vurderet aftalen i de danske medier, da besparelsen efter forhandlingerne var reduceret til en mia. kr. To af dem fandt det positivt, at besparelsen primært rammer erhvervsstøtten og der, hvor resultater hidtil ikke har været overbevisende, mens de øvrige to – blandt andre Holger Bernt Hansen – kritiserede aftalen for at ignorere behovet for jobskabelse.

I bund og grund går uenigheden ud på, om den danske bistand skal orientere sig mod fattigdom eller mod vækst. Udfordringen ved det sidste er, at vækst ikke nødvendigvis dæmper op for fattigdom.

I Udenrigsministeriets foreløbige vurdering af støtten til Det Østafrikanske Fællesskab konstateres det blot, at samhandelen og eksporten fra regionen er voksende – ikke at den øgede handel har haft en fattigdomsbekæmpende effekt.

Og det illustrerer netop udfordringen ved at prioritere økonomisk vækst

som et middel til i sig selv at bekæmpe fattigdom, mener Klaus Winkel, der har arbejdet 38 år i Udenrigsministeriet, det meste af tiden for Danida.

“Man taler fx meget om den betydelige økonomiske vækst, der har været i Afrika de sidste syv-otte år, men den har stort set ikke gavnet de fattigste. Tværtimod er der meget, der tyder på, at fattigdommen i tropisk Afrika er steget betydeligt”.

Derfor bør en større del af den danske bistand i højere grad være orienteret mod fattigdomsbekæmpelse, mener Klaus Winkel.

“Det er vigtigt, at der er en udviklingsbistand, der direkte sigter mod at løfte de fattige, også fordi det er en forudsætning for økonomisk vækst. Det gælder fx den danske bistand inden for sundhed og uddannelse. Det er en investering i den vigtigste produktionsfaktor overhovedet, nemlig mennesker”.

Hvad med landbruget

Og her er det så, at landbruget kommer ind i billedet, mener Klaus Winkel. Han peger fx på, at ca. 40 pct. af alle børn syd for Sahara er underernærede og plaget af parasitter, hvilket udgør en stor risiko for deres kognitive udvikling.

Også Finn Tarp, professor ved Københavns Universitet og leder af FN’s institut for forskning i udviklingsøkonomi, mener, at landbruget fremover bør spille en større rolle.

“Både hvis vi tænker i jobskabelse, og hvis vi er enige om, at det centrale internationale mål fortsat er at mindske fattigdommen, er udviklingsbistanden nødt til at beskæftige sig meget mere markant med spørgsmålet om, hvordan du får landbruget i gang, og hvordan du får bragt produktiviteten op. I de fleste afrikanske lande er det fortsat sådan, at mellem 70 og 80 pct. af befolkningen befinder sig i landbruget, og en meget stor del af dem er fattige”, siger han.

Den danske sektorbistand til landbrug, skovbrug og fiskeri udgør i dag beskedne seks pct. af den samlede bi-

laterale bistand. Ifølge Finn Tarp forsvandt landbruget omkring år 2000 ud af diskussionen om bistand.

“Hvis du tager den rullende femårsplan, der blev vedtaget, da Anders Fogh Rasmussen blev statsminister, så er landbruget ikke nævnt med et ord”.

Da udviklingsminister Mogens Jensen præsenterede sin udviklingspolitiske strategi tilbage i august, var fokus på at skabe “bæredygtig vækst og arbejdspladser” i udviklingslandene. Men finanslovsaftalen med SF og Enhedslisten peger i modsat retning.

“Det er klassisk venstreorienteret bistandspolitik”, siger Stig Jensen.

Spørgsmålet er, hvad der så sker, hvis Venstre vender tilbage til magten efter næste folketingsvalg. Venstres udviklingsordfører beskyldte efter aftalen regeringen for at sætte valgkamp over udviklingspolitik. Måske forfaldt Jakob Ellemann-Jensen selv til at gøre udviklingspolitik til indenrigspolitik med denne kommentar:

“Jeg hæfter mig ved, at man skærer i det, der vil skabe privatsektordreven økonomisk vækst og arbejdspladser. Og det er det, der skal til, for at de fattige lande kan trække sig selv ud af fattigdom”. <<

“Det er vigtigt, at der er en udviklingsbistand, der direkte sigter mod at løfte de fattige, også fordi det er en forudsætning for økonomisk vækst. Det gælder fx den danske bistand inden for sundhed og uddannelse”.

Klaus Winkel

Underviserens rolle

Underviserne på Københavns Universitet skal bringe eksterne aktører og nye arbejdsmetoder ind i undervisningen, så studerende i højere grad kan se sig selv som kommende iværksættere og interessante samarbejdspartnere.

Vil du høre om radio og kollektiv erindring? Har du lyst til at høre om etnografiske analyser af hjemskabelse og domesticering af forskellige typer boligbyggeri? Eller bliver det for langhåret? Måske – men bliver den samme viden formidlet i en god radiomontage eller overført til konkrete tiltag i et alment boligbyggeri, der har fokus på vores behov for at skabe os et hjem – ja, så vil du måske gerne høre om det.

Tankegangen bag projektet Innovation og Entreprenørskab på Københavns Universitet (KU) er, at de studerende i løbet af deres studietid skal blive gode til at sætte deres faglighed i spil i den komplekse virkelighed, de vil møde som nyuddannede kandidater.

De studerende skal introduceres for eksterne virksomheder, offentlige institutioner og andre aktører, der kan hjælpe dem med at se mulighederne i deres fag. Og på sigt blive et nyttigt netværk.

Underviserens rolle bliver i den sammenhæng at støtte de studerende i at træne deres kreativitet og evne til at se, analysere og skabe løsninger på konkrete problemstillinger. Altid med udgangspunkt i den enkeltes specifikke faglighed.

KU's projekt ligger i forlængelse af regeringens innovationsstrategi, der har fokus på at gøre elever lige fra folkeskolen til ph.d.-studerende på universiteterne innovative.

Forskere tænker innovativt

Projektlederen af Innovation og Entreprenørskab på KU, lektor Carsten Nico Hjortsø, tror, at de nye måder at lære på kan udfordre den mere traditionelle undervisning, som har fokus på indlæring, analyse og eksaminering i det enkelte fag, primært ud fra en teoretisk tilgang.

“Det bliver ikke nødvendigvis nogen let opgave at få innovations- og entreprenørskabspædagogikken implementeret på universitetet. Forandringer er svære, og forandringer i store bureaukratiske organisationer med en stærk selvforståelse er naturligvis altid en stor udfordring”, siger han.

“Men det er mit håb, at underviserne efterhånden erfarer, at det er en god måde at undervise på, og at de oplever, at det slet ikke falder langt fra det, de allerede gør i deres undervisning. Forskere tænker jo netop innovativt og afsøger løbende nye muligheder og løs-

ninger”, siger Carsten Nico Hjortsø.

På de tre pædagogiske centre på henholdsvis HUM, SAMF og SCIENCE kan underviserne få hjælp af en af universitetets innovationskonsulenter til at integrere innovative metoder i undervisningen.

“Underviserne skal ikke undervise i innovation og entreprenørskab som en selvstændig disciplin, men de kan anvende metoder og blive inspireret til at arbejde innovativt som en del af den almindelige faglige undervisning”, forklarer Carsten Nico Hjortsø.

“Underviserne skal ikke undervise i innovation og entreprenørskab som en selvstændig disciplin, men de kan anvende metoder og blive inspireret til at arbejde innovativt som en del af den almindelige faglige undervisning”.

Carsten Nico Hjortsø.

under forandring

Nye radiofortællinger

Jacob Kreutzfeldt, adjunkt på Institut for Kunst- og Kulturvidenskab på KU, har gennem flere år inddraget både interne og eksterne samarbejdspartnere og innovative tiltag i sin undervisning.

En gruppe studerende fra Auditiv Kultur på HUM producerede således i efterårssemestret 2013 lydproduktioner til Sproglaboratoriet på DR. Kurset hed Fortidens Stemmer, og udgangspunktet var et stort digitalt arkiv, hvor der ligger op mod en million timers radio gemt.

“De studerende arbejdede i dette tilfælde tæt sammen med DR, der både var aftager og sparringspartner undervejs. Andre gange har fx museet ARKEN, Nikolaj Kunsthal eller andre afdelinger internt på universitet været aftagere af de studerendes produkter”, siger Jacob Kreutzfeldt.

Jacob Kreutzfeldt tror ikke, at fagligheden bliver nedprioriteret, fordi der kommer en ekstern aftager ind i billedet. Tværtimod er det en kæmpe motivation for de studerende, mener han.

“De studerende opnår erfaring med at levere et formidlingsprodukt til en ekstern opdragsgiver og får

kompetencer til at arbejde kreativt og projektorienteret med det teoretiske materiale”, fortæller Jacob Kreutzfeldt.

KU har afsat 10 mio. kr. over en treårig periode (2013-2016) til at systematisere de hidtidige erfaringer i undervisningen og videreudvikle pædagogiske metoder til at fremme innovations- og entreprenørkompetencer blandt de studerende og underviserne. Prodekan med ansvar for uddannelse Grete Bertelsen, SCIENCE, er hovedansvarlig for projektet, men inddrager deltagere på alle KU's fakulteter.

Samarbejde med andre faggrupper

På Saxo-Instituttet underviser Mark Vacher på den etnologiske kandidatgrad master of applied cultural analysis (MACA). Han fokuserer på at give de studerende den teoretiske ballast og den professionelle faglighed, der siden kommer til at danne grundlag for deres arbejde. Men han støtter også de studerende i at arbejde innovativt og se sig selv som interessante samarbejdspartnere.

“Det er de færreste studerende, der senere får en karriere som forsker eller underviser. De fleste kommer til at arbejde med opgaver i et tæt samarbejde med andre faggrupper og andre aktører”, siger Mark Vacher.

Han mener, at det netop vil gavne de studerende allerede under uddannelsen at komme i kontakt med virksomheder, organisationer, kommuner og andre, som har brug for de studerendes faglighed.

“Derigennem lærer de studerende at lytte til andres behov og at få respekt for andres faglighed. For godt nok skal de have fodfæste i deres egen faglighed, men de skal også kunne lave en kulturanalyse, som andre finder anvendelig”, siger Mark Vacher. <<

INNOVATION OG ENTREPRENØRSKAB (I&E) PÅ KØBENHAVNS UNIVERSITET

Studerende skal tænke sig som iværksættere og entreprenører.

Målet for de studerende er at:

- Forstå egen faglighed i en bredere kontekst.
- Koble faglighed til praktisk problemløsning.
- Forstå, hvordan faglig viden bringes i spil.
- Bidrage med værdi, herunder økonomisk, kulturel eller social værdi, med deres faglighed.
- Der etableres innovation hubs til de studerende, der drømmer om at starte egen virksomhed eller afprøve en forretningsidé. Der skal være adgang til mødelokaler, gratis rådgivning fra advokater, revisorer, mentorer og et netværk af andre iværksættere.

Underviserne får adgang til pædagogiske tiltag, der kan bringe innovationsprocesser ind i undervisningen.

Der er forskellige muligheder:

- Kontakt en af KU's innovationskonsulenter og få hjælp til at bruge I&E i undervisningskontekst.
- Deltag i et netværk af undervisere og kom i kontakt med kolleger, der har eksperimenteret med I&E et stykke tid.
- Deltag i relevante tilbud om efteruddannelse og faglige diskussioner.
- Besøg I&E-værktøjskassen og få inspiration til planlægning af undervisning og specifikke metoder på www.innovation.blogs.ku.dk

Læs mere på www.ie.ku.dk

Kilde: Københavns Universitet

DM Offentlig nytårskur 2015

Konkurrencestat og tillidsreform: Vækst eller nulvækst

Sæt fokus på udviklingen fra velfærdsstat til konkurrencestat, og på hvordan du som offentlig ansat kan medvirke positivt til samfundsudviklingen. Udvid dit netværk, og hør Per Helge Sørensens satiriske bud på det at være DM'er.

DM Offentlig inviterer traditionen tro alle medlemmer til nytårskur.

Program

- 16.00-16.10 Velkommen**
Formand for DM Offentlig Peter Grods Hansen byder velkommen.
- 16.10-16.30 Udvid dit netværk**
Præsentationsrunde ved ordstyrer Jacob Søby Bang.
- 16.30-18.00 Hvor bevæger den offentlige sektor sig hen?**
Hvordan kan du bidrage til vækst og innovation i konkurrencestaten? Og hvordan står det til med tillidsreformen? Dialog mellem DM's formand Ingrid Stage og udviklingschef for Tænketanken Cevea, Rune Baastrup.
- 18.00-19.00 Tapas, vin og vand**
- 19.00-19.30 DM med løgn**
Per Helge Sørensens satiriske bud på at være DM'er.
- 19.30-19.40 Afrunding**
DM Offentligs bestyrelse siger tak for i aften.
- 20.00 Arrangementet slutter**

Tid og sted

Aarhus: 15. januar kl. 16.00 Centralværkstedet, Værkmestergade 9
København: 20. januar kl. 16.00 DM, Peter Bangs Vej 30, Frederiksberg

Tilmelding

Læs mere, og tilmeld dig senest 18. december 2014 på dm.dk/kalender

dm.dk/dmoffentlig

“Den letantændelige masse havde siden 1789 været et skræmmebillede for alle samfundsstøtter, men det vendte med den såkaldte “augustoplevelse””.

HISTORIE

1914

*Martin Zerlang**Gads Forlag, 2014, 300 sider, 349,95 kr.*

1914 var året, der satte skel mellem “verden af i går” og “verden af i dag”. Med 1. Verdenskrig, som er tema for årets Golden Days Festival, indtraf et kulturhistorisk tidehverv. Den moderne verden tog form – på godt og ondt. Krigen virkede også ind på dansk økonomi, politik og kultur, selv om det lykkedes at holde Danmark uden for verdenskrigen. Og i det gamle danske land syd for Kongeåen blev 26.000 unge mænd tvangsudskrevet til den tyske hær.

LITTERATUR

Heads on Fire: Essays on Southern Fiction

*Jan Nordby Gretlund
Syddansk Universitetsforlag,
2014, 211 sider, 175 kr.*

There are twelve essays on writers such as E.A. Poe and Mark Twain (2), Eudora Welty, Madison Jones, Pam Durban, Clyde Edgerton, Percival Everett a.o., and Cormac McCarthy (2). The idea is to convince everybody that these writers' works deserve attention, are worth reading (and teaching), and are, or have the potential to become, classics.

PÆDAGOGIK

Ressourcefokuseret vejledning

*Marianne Tolstrup
Dansk Psykologisk Forlag,
2014, 227 sider, 339 kr.*
AKT-vejledere, UU-vejledere, vejledere i jobcenterregi m.fl. får her en række konkrete ideer til at arbejde

ressourceorienteret – både i individuelle, gruppevisse og kollektive vejledningssammenhænge. Vil du gerne hjælpe de personer, du vejleder, til at kunne se flere muligheder, blive mere målrettede, få mere tro på egen kunnen og større håb for fremtiden? Ja, selvfølgelig vil du det, for det er vel i grunden det, al vejledning drejer sig om. Men det er ikke altid så let. Ressourcefokuseret vejledning giver dig både en teoretisk ramme, der har hjemme primært i den positive psykologi, og konkrete arbejdsredskaber, du kan bruge både i individuelle, gruppevisse og kollektive vejledningssammenhænge.

ARBEJDSMARKED

Den Danske Model – det bygger på tillid

*Bjarne Henrik Lundis
Forlaget Sidespejlet, 2014,
120 sider, 199 kr.*

Hvordan fungerer den danske model i praksis? Hvordan trives den danske model ude på den enkelte virksomhed, hvor aftaler om stort og småt hele tiden indgås mellem ledelsen og tillidsrepræsentanter? “Den Danske Model – det bygger på tillid” portrætterer otte forskellige typer af arbejds-

pladser i Danmark. Store som små virksomheder og både private og offentlige virksomheder. Vi taler med både tillidsrepræsentanter og ledelsesrepræsentanter om, hvordan samarbejdet fungerer. Bogen giver konkrete eksempler på lokalaf-taler, der er blevet indgået mellem ledelsen og tillidsrepræsentanter på virksomheder.

SKÖNLITTERATUR

Fra hoved indtil fod

*Carl Frederik Wiwe
Forlaget Ådalen, 2014,
270 sider, 250 kr.*

Vi følger gymnasielæreren Jonas Heilbjerg på en følsom rejse fra sagesløs naivitet til ironisk distance, fra længsel til savn. Han træffes i selskab med nogle af de kvinder, der har været en del af hans liv fra barndommen i 60'erne til hans nutid sidst i 00'erne. Undervejs forundres han over kærligheden; dens emotionelle, erotiske

og etiske skikkelser; dens paradoksale magt, og hvad den udvirker i forhold til mennesker som ham selv.

SOCIALHISTORIE

Uønsket i Danmark – bortsendt til Amerika – Historien om anbragte, der udstyret med enkeltbillet blev sendt fra Anstalten ved Saksøbing til Amerika i perioden 1867-1930

*John Bertelsen og
Birgit Kirkebæk
Selskabet til Forskning i
Arbejderbevægelsens Historie,
2014, 253 sider, 199 kr.*

Bogen stiller med udgangspunkt i tvangsarbejdsanstalten Maribo Amts Arbejds-, Tvangsarbejds- og Daareanstalt (Saksøbing) skarpt på de forvaltningsmæssige rutiner og praksisser, som førte samfundets mest udsatte borgere fra fattiggård til tvangsarbejdsanstalt og derfra i nogle tilfælde videre til Amerika.

Der er udgivet artikler og bøger om fattiggårde, arbejdsanstalter og hovedtrækkene i fattigvæsenets udvikling, men der er aldrig tidligere blevet udgivet en undersøgelse, som afdækker udviklingen på en dansk arbejdsanstalt gennem hverdagens små og store beslutninger i årene 1867 til 1930.

DM · Dansk Magisterforening

DM Privats Nytårskur 2015

DM Privat inviterer dig igen i år til den populære nytårskur.

Bliv en del af en festlig og faglig aften, der i år har temaet: Socialt ansvar – ansvarlig mad.

TID OG STED

København 15. januar i Akademikerhuset, Peter Bangs Vej 30, Frederiksberg

Aarhus 21. januar på Centralværkstedet, Værkmestergade 9, Aarhus C

TILMELDING

Deltagelse er gratis.

Tilmeld dig og læs mere på dm.dk/kalender

PROGRAM

17:00 Velkomst

Formand for DM Privat, Camilla Gregersen, byder velkommen.

17:10 Bæredygtig produktion

Fairtrade Mærket skaber økonomisk, social og grøn bæredygtighed i produktionen. Direktør for Fairtrade Mærket, Jonas Giersing, fortæller hvordan.

17:40 Socialt ansvar i køkkenet

Oplæg af mesterkokken, Søren Gericke, om at indføre socialt ansvar i et køkken.

18:00 Mad

Søren Gericke står for menuen.

19:00 Stand-up

Komiker Mette Frobenius underholder.

19:30 Debat

Hvordan sikrer man ansvarlig produktion af fødevarer i det danske landbrug? Debatter med Per Kølster, formand for Økologisk Landsforening og Bjarne Nigaard, adm. direktør i Bæredygtigt Landbrug.

20:15 Afrunding

dm.dk/kalender

Indignation er en del af jobbet

Fyringsrunden på Aarhus Universitet blev større, end fællestillidsrepræsentant Per Dahl nogensinde havde forestillet sig. Hans indsats for både de fyrede kolleger og dem, der er tilbage, fik indstillinger til årets tillidspris til at vælte ind hos DM. Og hæderen luner, erkender han.

Per Dahl har lige sat sig ved sit skrivebord, da det banker på døren. Den går op, før han når at svare. En ph.d.-kollega vil gerne vide, hvordan han og forskerkollegerne skal forholde sig til den studenterblokade, der er under opsejling på universitetet.

“Jeg prøver at nå over til dig inden middag, så kan vi lige tale om det”, svarer han. Venligt og roligt.

Kollegaen smutter, og Per Dahl rejser han sig. Vælger en af de kulørte post-it-sedler, han har plastret den indvendige side af døren til med, og klasker den fast udenpå.

“Så. Nu kommer der ikke flere og forstyrrer lige nu”.

Fællestillidsrepræsentanten på Aarhus Universitet er en pragmatisk mand. Han vægter og vælger løsninger, der virker. Og et elektronisk kalendersystem, der fortæller, hvornår han er ledig, og hvornår han er optaget, er aldrig kommet i den kategori.

“Det er uforudsigeligt at være tillidsrepræsentant.

Vi ved, at der er OK-forhandlinger og lønforhandlinger. Den slags kører i faste rammer, som man kan

>>

Per Dahl har modtaget DM's tillidspris på 25.000 kroner for sin indsats som fællestillidsrepræsentant på Aarhus Universitet. Indstillerne har ikke sparet på roserne. De kalder ham blandt andet modig, kompetent, engageret, cool, saglig og flittig.

Det kræver en vis portion fundamentalisme og indignation at være tillidsrepræsentant – men også vilje til dialog, fastslår Per Dahl.

planlægge efter. Men hvornår ministeriet kommer med en dimensioneringsplan, eller hvornår der kommer en person-sag, hvor en ansat er blevet mobbet eller truet med afskedigelse, det er ikke til at forudsige”, siger han.

Per Dahl er mag.art. i litteraturhistorie og ansat som lektor på Institut for Æstetik og Kommunikation ved Aarhus Universitet. Første gang, han stiftede bekendtskab med tillidshvervet, var en kortere periode i 1980'erne. Siden fulgte en årrække, hvor han var adjunkt, institutleder og studieleder. Derudover stod han for opbygningen af de humanistiske biblioteker, tilbragte et år i USA og vendte hjem for at tage fat på undervisning og forskning i blandt andet Georg Brandes' meritter. Men tillidshvervet trak i ham igen.

“I 2003 blev jeg opfordret til at stille op som tillidsrepræsentant, og så begyndte det at gå stærkt. Jeg blandede mig nok en del, for jeg havde jo erfaringer fra både leder- og underviserside, og derudover var jeg ret godt orienteret om, hvad der foregik på humaniora, og hvad det var relevant at få diskuteret”, siger han.

Stærke drivkræfter

Per Dahl var god til det med tilliden. Så god, at kollegerne siden har valgt ham til fællestillidsrepræsentant, og det er opgaverne ikke blevet færre af. I dag går mere end 80 procent af arbejdstiden med tillidshvervet. De resterende 20

“Da jeg gik ind i tillidsarbejdet, havde jeg ikke forestillet mig, at det ville være så tidskrævende. Jeg troede, at jeg kunne overholde mine aftaler, men det har været sværere, end jeg troede. Jeg har måttet bede om udsættelse på et par manuskripter hen ad vejen, og der er nogle projekter, som jeg har nærmest vanrøgtet. Det svier”.

Per Dahl, mag.art. og fællestillidsrepræsentant, Aarhus Universitet

procent bliver brugt på eksamensopgaver og senest en lille smule arbejde med forfatteren Johannes V. Jensen. Blandt andet har han sammen med en kollega fået stabledet en Johannes V. Jensen-udstilling på benene i Farsø – den fik i øvrigt fint besøg i sommer af Hans Kongelige Højhed Prins Henrik.

“Da jeg gik ind i tillidsarbejdet, havde jeg ikke forestillet mig, at det ville være så tidskrævende. Jeg troede, at jeg kunne overholde mine aftaler, men det har været sværere, end jeg troede. Jeg har måttet bede om udsættelse på et par manuskripter hen ad vejen, og der er nogle projekter, som jeg har nærmest vanrøgtet. Det svier. Du lægger et stykke karriereforløb om, og for mig betyder det, at jeg har skudt forsker- og underviserlivet til side for en periode. Men heldigvis har jeg en ret stor arbejdsevne, og den kan jeg trække på. Der skal en del til at stresser mig. Og jeg har også en tålmodig familie”, fortæller han.

Per Dahl bor i Randers med sin hustru, der også er lektor. Derhjemme er forhandlingsstrategi og politik gerne til debat over middagsmaden, specielt når sønnen Jonas Dahl, SF-politiker og tidligere skatteminister, er på besøg. Han kan mere end sin far, når det kommer til at diskutere og anlægge strategi, mener Per Dahl. Men det tager ikke lysten til at krydse verbale klinger fra nogen af dem. Og både lyst og mod til at diskutere er en nødvendighed i jobbet som tillidsrepræsentant, mener han.

“Grundlæggende handler det jo om at have en fornuftig dialog mellem ledelse og medarbejdere, men man må aldrig miste sin kritiske sans, og derfor er det også godt med en vis form for fundamentalisme – kombineret med kontrol og omtanke vel at mærke. Der er nogle regler og aftaler på vores område, og de skal holdes. Bliver de overtrådt, må man gå ind som TR og sige, at her går grænsen. Man skal kunne være stejl og stå fast på det fundament, der er”.

Derudover er indignation en vigtig drivkraft, fastslår årets tillidsvinder. Og det kan han sige, fordi han jævnlige bliver tændt af den på kollegers vegne. Det sker oftest over dårlig ledelse, som han gennem tiden har set en del af. Se-

“Vi så nogle eksempler på ledelsesadfærd, hvor jeg tænkte: Det var alligevel pokkers. Kig nu lige i ferieloven, for den er sådan set stadig, som den er”.

Per Dahl, mag.art. og fællestillidsrepræsentant, Aarhus Universitet

nest i forbindelse med den store fyringsrunde på universitetet.

“Vi så nogle eksempler på ledelsesadfærd, hvor jeg tænkte: Det var alligevel pokkers. Kig nu lige i ferieloven, for den er sådan set stadig, som den er. Og så er vi lige præcis inde ved fundamentalisme og indignation. Man skal være villig til dialog og åben for, at der kan anlægges en fortolkning i visse sager, men der er altså også noget, der ikke er til diskussion”.

På ledelsesplan er der dog ved at ske noget, vurderer han. Der er blevet sat gang i diverse strukturændringer, som i sidste ende skal resultere i bedre ledelse, og så er der kommet en rektor for Aarhus Universitet, som ifølge fællestillidsrepræsentanten har anlagt en anden og mere dialogorienteret ledelsesstil end tidligere.

“Det at have en dialogsøgende rektor er en stor fornøjelse. Vi får snakket om forhold og forløb, så vi sikrer, at det ikke kommer til konflikt, men i stedet bliver lagt til rette, så begge parter får noget ud af det. Når man som tillidsrepræsentant lykkes med at få en bedre løsning ud af en situation, end både ledelse og medarbejder havde set for sig, så synes jeg, man har grund til at være glad. Og det sker da også, at man får en venlig tak bagefter”.

Forskningen trækker

Næste gang Per Dahl er på valg, er i foråret 2016. Men allerede nu slår han fast, at han ikke genopstiller. Han er blevet 67 år, og der er jo den der forskning, som han gerne vil have gjort færdig. Han er ved at færdiggøre omkring 100 siders manuskript til et større værk om dansk udgivelseshistorie, og en udgivelse af manuskriptet til Georg Brandes' Nietzscheforelæsnings har alt for længe været på todo-listen.

Han havde håbet, at fyringsrunden blev hans sidste store opgave som tillidsrepræsentant på Aarhus Universitet. Men så smed uddannelsesministeren dimensioneringsplanen på bordet.

“Den kommer til at ramme rigtigt hårdt hos os, fordi vi lige har sagt farvel til flere end 300 medarbejdere. Vi har

UDSAGN PLUKKET FRA PRISINDSTILLINGERNE

ikke noget fedt at tære på nogen steder, så det bliver ikke sjovt. Men når man er her, så løber man ikke af pladsen. Nogle gange kan konsekvensen faktisk være, at man er nødt til at blive længere tid, end man lige har regnet med, for den slags store indgreb efterlader en sårbar organisation, og der har man som tillidsrepræsentant et stort ansvar. Men i 2016 er det altså slut for mit vedkommende”, slår han fast.

Ud over de skulderklap, som tillidsarbejdet kaster af sig – herunder også DM's tillidspris – glæder Per Dahl sig også over den mangfoldighed af mennesker, han stifter bekendtskab med i kraft af sin post som fællestillidsrepræsentant. Det har slået ham som en pointe flere gange, at den faglige mangfoldighed i sig selv er inspirerende.

“Da vi arbejdede med Johannes V. Jensen-udstillingen i Farsø, gik det også op for mig, hvor interessant det var at møde en helt anden kreds af mennesker, end man normalt render ind i på universitetet. Og at være fællestillidsrepræsentant bringer mig også i kontakt med nogle helt andre fag og nogle helt andre mennesker end dem, der er på mit eget institut. Det er både akademikere, HK'ere, tømrere, elektriskere, smede og alle mulige andre. Det er næsten som at flytte på kollegium igen, hvor man møder nogle i køkkenet fra nogle helt andre fagområder. Man lærer meget af at finde ud af, hvordan de tænker om for eksempel en fagpolitisk konflikt. Det er både sjovt og inspirerende og noget af det, jeg holder meget af i mit job”. <<

FAGLIGT FORUM

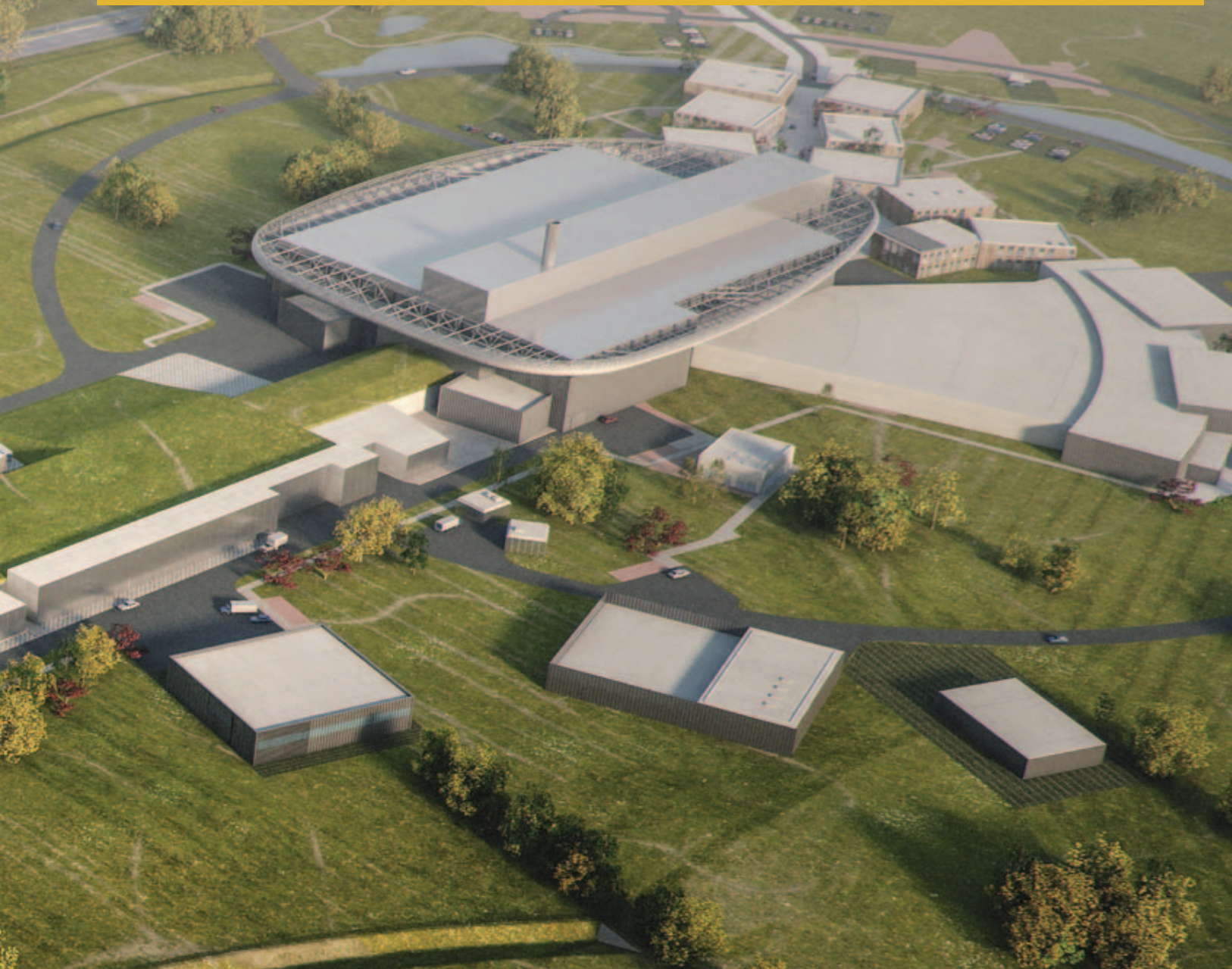
Fagligt forum er DM's tilbud til medlemmer, der søger inspiration til deres faglige og professionelle arbejdsliv. Fagligt forums fire universer bliver jævnligt opdateret på

dm.dk med nye artikler og arrangementer. Magisterbladet skriver i hvert nummer i 2014 om udvalgte emner fra universerne. Læs mere om Fagligt forum på siderne 66-67

Supermikroskop tænder nye håb hos forskere

Verdens største neutronmikroskop er under opførelse ved Lund. Sammen med Sverige er Danmark værtsnation for det gigantiske projekt, der – relativt set – er den største danske investering i forskning siden Tycho Brahes observatorium på Hven. Hos forskerne tænder mikroskopet nye håb.

Grafik: ESS

Grundstenen er lagt på byggepladsen ved Odarlövsvägen lidt uden for Lund, og om fem år vil European Spallation Source, ESS, levere de første neutroner til forskningsbrug. Først i 2029 vil mikroskopet være fuldt udbygget.

Alligevel glæder forskere sig allerede nu til at få beam-tid på det nye supermikroskop.

“ESS bliver en kæmpegevinst for forskning i materialekemi. Vi vil for eksempel kunne studere i real time, hvordan nanokrystaller dannes, og derved opnå

en forståelse for deres unikke egenskaber”, siger Bo Brummerstedt Iversen, som er professor i kemi ved Aarhus Universitet og leder af Danmarks Grundforskningsfonds Center for materialekrystallografi.

Han ser store perspektiver. “Med ESS vil vi kunne se den atomare struktur bag elektrokemiske processer, og det vil åbne for meget store fremskridt inden for eksempelvis energilagring og energikonvertering, uanset om vi taler solceller, gaslagring, batterier eller noget helt fjerde”.

Superledningens gåde

Anlægget ved Lund bliver en lille by i sig selv med adskillige bygninger og flere tusinde forskere, der arbejder med projekter af mange slags.

Neutronspreddning kan give helt ny viden indenfor så forskellige områder som fysik, kemi, geologi, biologi, medicin, arkæologi og kunst.

Lektor Kim Lefmann fra Nano-Science Center på Niels Bohr Institutet fremhæver superledere som eksempel på et forskningsområde, der kan forandre verdens energiforsyning.

Superledere er materialer, der under afkøling kan føre store mængder elektrisk strøm helt uden tab.

“Finder vi en superleder, der virker ved stuetemperatur, bliver verden et helt andet sted med verdensdækkende elnet og billig geotermisk energi fra Island, vindenergi fra Nordsøen og solenergi fra Sahara”.

I dag ved forskerne, at superledning handler om samspillet mellem strøm og magnetisme. De ved bare ikke hvordan.

“Vi skal bruge ESS til at finde ud af, hvad der fore- ➤

går. Et hold af danske og schweiziske forskere har udviklet et instrument – en måleopstilling – til ESS, der er optimeret til måling af magnetiske signaler. Instrumentet bliver mindst 100 gange mere kraftfuldt end noget, der findes på kloden i dag. Og med det håber vi at finde de afgørende spor mod superledningens gåde”, siger Kim Lefmann.

ESS kan undersøge materialer ved hjælp af spredning af langsomme neutroner. Spredning betyder i ESS-sammenhæng, at en stråle ændrer vinkel ved kollision med et materiale, der kan være hårdt, blødt eller levende.

Resultaterne fra ESS vil forandre og forbedre teknologien bag computerchips, kosmetik, vaskemidler,

tekstiler, maling, brændselsceller, superledere, klimabeskyttelse, transport, fødevarerproduktion, medicin og grøn energi.

Medicin uden bivirkninger

Kilden til de nye teknologier bliver forskernes indsigt i processer i alle typer materialer – også levende celler.

“Jeg håber at få ny viden om de membraner, der omkranser vores celler, og især om de såkaldte membranproteiner, der er rigtigt svære at håndtere og studere”, fortæller Lise Arleth, der er professor i biofysik ved Niels Bohr Institutet.

“I praksis står de for stofudvekslingen ind og ud af cellerne og dermed for cellernes samspil og kommunikation med hinanden. De

er de allermest hyppige mål for medicinske molekyler, der så fx skrues op eller ned for udvekslingen af et givent stof i situationer, hvor der i forbindelse med sygdom er opstået ubalance”.

Fascinerende strukturer

Forskernes håb gælder ikke kun nye teknologier, uanset hvor gavnlige de måtte være. ESS skaber også spændt forventning om at få nye svar på en række store hvorforsspørgsmål – bare for at vide det.

“Jeg er motiveret af at forstå den materielle verden, der omgiver os – ikke så meget for at lave ny teknologi, men simpelthen fordi vores umiddelbare omgivelser er fyldt med fascinerende strukturer på mange

forskellige længdeskalaer”, fortæller Dorthe Posselt, der er lektor i fysik på Roskilde Universitet. Hun forsker i struktur og dynamik af bløde materialer.

Da grundstenen til ESS blev lagt i oktober, sad Dorthe Posselt i et telt på en bar mark uden for Lund sammen med nogle hundrede andre videnskabsfolk og teknikere fra hele Europa.

“Der blev i bedste melodigrandprix stil vist en video med hilsener fra 26 involverede institutioner rundt omkring i Europa – deltagerne i Schweiz lavede bølge, i München havde man fundet Lederhosen frem, og ungarerne vinkelede iført hvide kitler. Man fik virkelig en fornemmelse

Ny viden om frustrerede molekyler

Foto: Henrik Petlit

Dorthe Posselt er lektor i fysik på RUC. Hun forsker i struktur og dynamik af bløde materialer, herunder polymerer og biologiske membraner. Hendes eksperimentelle metoder dækker både røntgen- og neutronspreddning. Hun har tidligere arbejdet på DR3 på Risø og er nu en flittig bruger af internationale storskalafaciliteter.

“For min forskning i tynde polymerfilm og i biologiske membraner bliver det muligt med ESS at måle processer, der foregår på en tidsskala, der hidtil ikke har været tilgængelig med neutronspreddning. Fx forventer jeg at kun-

ne studere mekanismerne bag omorganisering af lange polymerkæder af molekyler bundet sammen to og to, når en tynd film optager organisk opløsningsmiddel på dampform. Instrumenterne på ESS er nu i designfasen, og på instru-

mentet FREIA vil jeg kunne studere processer, der er omkring 10 gange hurtigere, end hvad man kan måle i dag med tidsopløst neutronreflektometri, dvs. en tidsopløsning på under 1 sekund. Og det er helt fantastisk, at anlægget ligger så tæt på, kun 1,5 timer med tog fra mit laboratorium i Roskilde. Jeg er motiveret af at forstå den materielle verden, der omgiver os – ikke så meget for at lave ny teknologi, men simpelthen fordi vores umiddelbare omgivelser er fyldt med fascinerende strukturer på mange forskellige længdeskalaer. Det

“Det er helt fantastisk, at anlægget ligger så tæt på”.

er virkelig inspirerende at være en del af så stort et projekt. Det giver mulighed for at vekselvirke med førende forskere og dygtige specialister inden for materialeforskning – og det giver også danske neutronspreddere et fælles mål at arbejde hen imod”.

af et internationalt samarbejdsprojekt båret frem af stor entusiasme. Det er virkelig inspirerende at være en del af så stort et projekt, der giver mulighed for at vekselvirke

med førende forskere og dygtige specialister inden for materialeforskning – og så vil det give danske neutronsprede et fælles mål at arbejde hen imod”. <<

Fakta om ESS

HVAD?

European Spallation Source, ESS, er en forskningsfacilitet baseret på verdens mest kraftfulde neutronkilde. Anlægget vil bestå af en protonaccelerator, et wolfram-svinghjul, en lang række instrumenter til måling af forskellige typer materialer, adskillige laboratorier og et it-center.

HVOR?

ESS bliver placeret i Lund i Sverige. Nærmeste nabo bliver en ny røntgenfacilitet, MAX IV, der også er under opførelse. ESS' Data Management og Software Centre bliver placeret i København.

HVORFOR?

Neutronspredning er en af de vigtigste teknikker til undersøgelse af atomar struktur og dynamik i hårde, bløde og biologiske materialer. ESS bliver verdens største neutronmikroskop.

HVORNÅR?

Grundstenen til ESS blev lagt i oktober i år. I 2019 kommer de første neutroner. I 2022 kan forskerne begynde at bruge ESS, der bliver gradvist udbygget med flere instrumenter frem til 2029. Danmark bygger to ud af 22 instrumenter.

HVOR STOR?

Bygningen med protonacceleratoren bliver 650 meter lang. 500 meter vil være under jorden.

Fuldt udbygget får ESS 40 instrumenter. Nogle af dem bliver mellem 80 og 150 meter lange. De tre haller til forskning vil svare til 3 fodboldbaner.

HVEM BETALER?

Etableringen af ESS vil koste tæt på 15 mia. kr. i stedet for de oprindelige 12,5 mia. kr. Halvdelen kommer fra værtsnationerne Sverige og Danmark. Den anden halvdel fra projektets øvrige 15 lande. Danmarks del af byggepriset er i et aktstykke fra marts i år anslået til to mia. kr. i stedet for de oprindelige 1,4 mia. kr., der nu kun rækker frem til 2022. Årlige driftsomkostninger er anslået til 800 millioner kr. til deling mellem de 17 deltagerlande.

På sporet af nye superledere

Kim Lefmann er lektor i neutronspredning på Nano-Science Center, NBI, KU. Hans forskningsområder er superledning og magnetisme. Han har tidligere arbejdet på DR3 på Risø og på et af de danske instrumenter på PSI og har stået fadder til simuleringspakken McStas.

“ESS bliver et helt utroligt spring fremad for forskningen inden for magnetiske og superledende materialer. Det er så heldigt, at neutronerne kan “føle” magnetfelterne fra de enkelte atomer, og det kan give en helt unik information om, hvordan stoffernes magnetisme bygges op atom for atom. Dette kan bruges til at udvikle nye, kraftige magneter, der ikke behøver tilsætning af de såkaldte “sjældne jordarter”, hvor forekomsterne er begrænset til kun få lande. Men det kan også bruges til at forstå, hvad der sker, når atomernes magnetisme udslukker hinanden. Her opstår materialer, der er umagnetiske udadtil, men som kan have særdeles interessante egenskaber. Dette kan for eksempel være de såkaldte “multiferroiske” materialer, der vil kunne anvendes i næste generation læse-skrive-hoveder i

computerdisks. Et andet ultraspændende eksempel er superledere, der under afkøling kan føre store mængder elektrisk strøm helt uden tab. Finder vi en superleder, der virker ved stuetemperatur, bliver verden et helt andet sted med verdensdækkende elnet og billig geotermisk energi fra Island, vindenergi fra Nordsøen og solenergi fra Sahara. Vores problem er, at vi ikke for alvor ved, hvordan de nuværende superledere virker. Her skal vi bruge ESS til at finde ud af, hvad der foregår. Et hold af danske og schweiziske forskere har udviklet et instrument – en måleopstilling – til ESS, der er optimeret til måling af magnetiske signaler. Dette instrument bliver mindst 100 gange mere kraftfuldt end noget, der findes på kloden i dag. Og med det håber vi at finde de afgørende spor mod superledningens gåde”.

“Finder vi en superleder, der virker ved stuetemperatur, bliver verden et helt andet sted”.

ESS stiller krav til universiteter

Danske universiteter skal skrue kraftigt op for produktionen af eksperter i neutronspreddning. Ellers får dansk forskning og danske virksomheder ikke nok ud af det nye supermikroskop.

“Vi har muligheden for at bringe dansk forskning og industri i en helt anden liga, men det kræver, at vi satser på at opbygge et bredt funderet videnssamfund med specialister inden for mange forskellige fag, ikke bare de tekniske”.

Leif Bloch Rasmussen

I løbet af de næste ti år skal danske universiteter uddanne mindst dobbelt så mange kandidater og ph.d.er med indsigt i neutronspreddningsteknologi og dens anvendelse.

Det anslår lektor Kim Lefmann fra Niels Bohr Institutet. Han er en af pionererne blandt ESS' interessenter og medlem af det internationale rådgiverpanel for ESS-datacentret i København.

“Hvis vi sammenligner os med neutronspreddningsfaciliteten på Paul Scherrer Institute i Schweiz, hvor man har formået at skabe en succesfuld kobling mellem forskning og anvendelse, så får vi brug for mange flere danske eksperter med dyb indsigt i neutronspreddningsteknologiens muligheder i forhold til både forskning og anvendelse”, siger Kim Lefmann.

I dag er der omkring 35 ph.d.-studerende i neutronspreddning. Dertil kommer 80 studerende årligt fra bachelor- til kandidatniveau på kurser.

“Der er stor interesse for ESS og spallationsteknolo-

gien blandt danske studerende. Både Københavns Universitet, Aarhus Universitet og DTU holder hvert år kurser for kandidatstuderende, og der findes også et sommerkursus på bachelorniveau. Så det kan godt lade sig gøre at producere flere kandidater og ph.d.er, hvis man sætter penge af til det. Men antallet af ph.d.er og kandidater med forstand på ESS skal være mellem to og tre gange højere end i dag. Ellers risikerer vi ikke at få nok udbytte af de mange millioner kroner, som går til

selve teknologien”, fremhæver Kim Lefmann.

Nordisk Ministerråds forskningsfond, NordForsk, har bevilliget 20 millioner kroner til et ph.d.-program.

Fra fem til 100

Der findes i forvejen omkring 30 neutronforskningsanlæg i verden, men ESS bliver det største og mest avancerede af dem alle med flere måleinstrumenter og mulighed for kraftigere neutronbombardementer. Det vil give dansk forskning og udvikling en fordel, mener

Læs mere på dm.dk

I Fagligt forum på dm.dk kan du læse flere artikler om ESS. De er skrevet af forskerne selv. Artiklen “Supermikroskopet ESS” fortæller om baggrunden for det gigantiske projekt, mens artiklen “Under motorhjelm på supermikroskopet ESS” går dybere ind i teknikken bag verdens største neutronmikroskop. Artiklerne finder du på dm.dk/fagligtforum. Klik på “Naturvidenskab, sundhed og miljø” og derefter på “Matematik, fysik og teknik”, eller brug søgefeltet.

Flere informationer om supermikroskopet findes desuden på webadressen: www.europeanspallationsource.se og hos Forsknings- og Undervisningsministeriets hjemmeside: www.ufm.dk.

“Vi risikerer at få en rolle som tekniske kustoder, som hjælper andre med at høste resultaterne af vores investeringer i forskningsinstrumenter”.

Leif Bloch Rasmussen, CBS

direktør i hovedstadsregionens Vækstmotorprojekt, Henning Friis Poulsen:

“Mens geografisk afstand typisk har mindre betydning for grundforskningen, så viser al erfaring, at et neutronspallationsanlæg som ESS primært vil have stor indflydelse på virksomheder og industrinær forskning i lokalsamfundet og regionen, hvor end den måtte befinde sig. Vi er godt klar over, at det stiller krav til vores viden og teknologi at anvende ESS, men netop derfor har vi i Danmark startet en række initiativer, der skal mobilisere universiteter til at uddanne studerende med den fornødne viden og give virksomhederne blod på tanden til at inddrage nye muligheder for produktudvikling i deres forskningsstrategi”.

Henning Friis Poulsen angiver, at der i øjeblikket kun findes omkring fem danske virksomheder, som benytter sig af store faciliteter som ESS og det svenske røntgeninstrument MAX IV i deres produktudvikling, men inden ESS tages i brug i 2019, er

det målet, at mere end 100 danske virksomheder skal anvende den type teknologi i deres forskning og produktudvikling.

Arlas oste

Et eksempel på industriel anvendelse er fremstilling af oste og deres lagring. Virksomheder som Arla kan forbedre smag og konsistens i osteprocessen ved hjælp af ESS, der er velegnet til at undersøge molekylærstrukturen i bløde materialer.

Vækstmotorprojektets direktør Henning Friis Poulsen mener også, at humanistiske discipliner kan få gavn af neutronmikroskopet i Lund.

“Arkæologiske fund er en oplagt mulighed. Selvom meget skrøbelige materialer kan undersøges med mulighed for både at kigge indeni og se de mindste detaljer. Kunstlenskere vil også kunne bruge ESS til at undersøge, hvilke teknikker der er brugt i et maleri, om det stammer fra den tid, som man forestiller sig, eller om kunstværket i det hele taget er ægte, ud fra brugen af materialer og arbejdsmetode”.

Åbne døre hos MAX IV

ESS' nærmeste nabo bliver røntgenfaciliteten MAX IV.

Allerede i 2016 åbner Lunds Universitet et andet stort forskningsanlæg, Max IV, som er en røntgenfacilitet, der vil være førende i verden på en række områder.

MAX IV kan fungere som et supplement til ESS, da man typisk kan se andre egenskaber med røntgenstråler. ESS og MAX IV bliver naboer til hinanden i Lund og vil selvfølgelig skabe et særligt miljø for samarbejde mellem forskere på tværs af institutioner og fagdiscipliner.

Det ventes, at omkring 1.000 forskere årligt vil bruge anlægget.

Som en del af strukturfondsprojektet “ESS og MAX IV som vækstmotorer i hovedstadsregionen” tilbyder DTU's Imaging industriportal allerede nu rådgivning, teknisk support og dataanalyse i relation til anvendelse af spallation og røntgenanalyse af materialer.

Her kan virksomheder og forskere henvende sig,

hvis de har nogle materialer, som de ønsker at undersøge. Hos Imaging industriportal kan man få testet sine ideer ved hjælp af nano-CT-udstyr og 3-d billedannelse i størrelser ned til nogle få mikrometer. Hvis man vil længere ned eller skal have undersøgt noget særligt, så kan DTU's industriportal hjælpe med at skaffe adgang til nogle af de internationale faciliteter, som allerede er i brug rundt omkring i verden. Tilsvarende giver Region Hovedstaden støtte til NXUS, et pilotprojekt på Københavns Universitet med det formål at fremme industrielle brugeres adgang til moderne neutron- og røntgenkilder gennem samarbejde med universitetsforskere. Det forventes, at Aarhus Universitet snart åbner et tilsvarende center for forskningssamarbejde. <<

NYE FORSKERJOB

ESS vil trække flere tusinde forskere til Øresundsregionen.

Omkring 250 forskere og udviklere skal varetage den daglige drift af ESS, MAX IV og datacentret i København.

Mellem 3.000 og 5.000 forskere vil udføre projekter på ESS.

Et ukendt antal forskere og udviklere bliver ansat i de virksomheder, der anvender de nye resultater fra ESS og MAX IV til produktudvikling. >>

“Antallet af ph.d.ere og kandidater med forstand på ESS skal være mellem to og tre gange højere end i dag. Ellers risikerer vi ikke at få nok udbytte af de mange millioner kroner, som går til selve teknologien”.

Kim Lefmann, NBI

17 LANDE ER MED

European Spallation Source ejes af Sverige og Danmark, som er værtslande for neutronmikroskopet. Desuden deltager 15 andre lande i projektet: Tyskland, England, Frankrig, Italien, Spanien, Schweiz, Norge, Polen, Ungarn, Tjekkiet, Estland, Letland, Litauen, Holland, Island.

At kun fem danske virksomheder aktuelt bruger ESS-teknologi, forskrækker ikke Kim Lefmann, der har arbejdet for ESS, siden lobbyorganisationen ESS-Scandinavia blev stiftet i efteråret 2000.

“De fleste virksomheder i Danmark har en kort tidshorizont for investering i forskning og udvikling, men selv blandt de stør-

ste danske virksomheder er der ikke mange, som har råd til at kaste millioner efter et projekt, der først kan blive realiseret om fem-syv år. Vækstmotorprojektet har succes med nogle serviceprojekter, hvor universitetsforskere hjælper virksomheder med at løse deres udviklingsspørgsmål ved hjælp af røntgen- og neutronstråling, så jeg er opti-

mistisk”, siger Kim Lefmann.

Frygt for dødens dal

Skal ESS for alvor blive en motor for vækst i hovedstadsregionen, bør der sættes mere på de humanistiske fag, mener lektor Leif Bloch Rasmussen fra CBS.

“Problemet er, at man næsten udelukkende sætter på at uddanne folk fra de tek-

SÅDAN FUNGERER ESS

Teknologien bag ESS benytter sig af neutroner, som man skyder ind i de materialer, man vil undersøge. Bagefter måler man, hvordan neutronerne er blevet afbøjet eller reflekteret fra de molekyler, som de har ramt. Med en pæn portion computerkraft kan man derefter beregne en tredimensionel virtuel rekonstruktion af den undersøgte prøve.

Effektiv lagring af energi

Foto: Latis Kruse

Bo Brummerstedt Iversen er dr.scient. et techn. og professor i kemi ved AU samt leder af Danmarks Grundforskningsfond Center for Materialekrystallografi. De primære måleteknikker er røntgen- og neutrodiffraction, uelastisk neutronspreddning og røntgenspektroskopi.

“ESS bliver en kæmpegevinst for forskning i materialekemi. Vi vil for eksempel kunne studere i “real time”, hvordan nano-

krystaller dannes, og derved opnå en forståelse for deres unikke egenskaber. Det vil åbne for meget store fremskridt inden for ek-

sempelvis energilagring og energikonvertering, uanset om vi taler solceller, gaslagring, batterier eller noget fjerde. Vi vil også kunne måle på, hvordan atomerne i materialer vibrerer, og derved opnå en forståelse af, hvordan varme ledes igennem et materiale. Dette er grundlaget for udvikling af bedre termoelektriske materialer, der kan omdanne spildvarme til brugbar strøm. Eller vi kan måle direkte på batterier, mens de virker, og beskrive, hvordan ioner bevæger sig i batterimaterialerne under oplad-

“ESS bliver en kæmpegevinst for forskning i materialekemi”.

ning og afladning. På den måde vil vi med ESS kunne bestemme den atomare struktur bag elektrochemiske processer, og det vil uden tvivl lede til meget mere effektive batterityper, som bliver vigtige til for eksempel fremtidig lagring af vindmøllestrøm”.

Helt ind i brændselscellerne

Foto: Henrik Pettit

Luise Theil Kuhn er seniorforsker, ph.d. og sektionsleder i Institut for Energikonvertering og –lagring ved DTU. Hun leder sektionen for billed- og strukturanalyse, der beskæftiger sig med visualisering og strukturel analyse af materialer til nye energiteknologier, der kan give os renere og mere effektiv energi og energilagring. De primære måleteknikker er elektronmikroskopi, røntgen- og neutronspreddning.

“Danmark skal være uafhængigt af fossile brændsler i 2050. Det kræver, at de nuværende, kendte bæredygtige energiteknologier bliver mærkbart forbedret, og at nye bliver opdaget. Teknologierne er

fx solceller, brændselsceller til kemisk omsætning af brændsel til strøm eller elektrolyseceller, som kan omsætte strøm fx fra vindmøller til brændsel eller effektive batterier til lagring af energi. Materialerne til

disse teknologier er ofte meget komplekse og sammensat af nanostrukturer med særlige fysiske og kemiske egenskaber, og det er disse, der under brug nedbrydes, så energikomponenterne holder op med at fungere. Med ESS vil vi udnytte neutroner til at gennemlyse energimaterialer og komponenter og undersøge deres indre strukturer og virkemåde i 2-d og 3-d, mens de arbejder. Neutronernes særlige evne til at gennemtrænge de fleste materialer, samtidig med at de kan give et meget detaljeret billede af materialernes indre sammensætning, gør det muligt for os direkte at visualisere

“Med ESS kan vi direkte visualisere omsætningen af brændsel”.

omsætningen af brændsel og nedbrydningen af energikomponenter under brug. ESS vil levere en så kraftig neutronstråle, at vi pludselig får mulighed for at studere disse effekter på både realistisk tids- og længdeskala og under betingelser, der ligner dem, som eksempelvis en brændselscelle vil operere under i et virkeligt system”.

niske og hårde ingeniørfag til at kunne anvende neutronspallationsteknologien. Man ser ikke på, hvordan resultaterne skal transformeres til produkter i industrien. Gabet mellem forskning og praktisk anvendelse er, hvad vi på CBS kalder “dødens dal”, hvor alle de gode ideer og muligheder dør, før de bliver til produkter”, siger Leif Bloch Rasmussen.

Han efterlyser uddannelse af humanister fra mange discipliner fra antropologi til

e-business, markedsanalytikere og folk, der kan kommunikere og sælge produkter på et globalt marked.

“Vi har muligheden for at bringe dansk forskning og industri i en helt anden liga, men det kræver, at vi satser på at opbygge et bredt funderet videnssamfund med specialister inden for mange forskellige fag, ikke bare de tekniske. Ellers risikerer vi at få en rolle som tekniske kustoder, som hjælper andre med at høste resultaterne af

vores investeringer i forskningsinstrumenter”.

Ifølge Leif Bloch Rasmussen er der brug for en mere målrettet investering i uddannelse med inddragelse af faglige miljøer inden for mange forskellige discipliner, der har fokus på ESS. <<

VÆKSTMOTOR

En rapport fra sidste efterår fra konsulenthuset Copenhagen Economics viser, at gevinsten for hovedstadsområdet af ESS og røntgenfaciliteten MAX IV på lang sigt kan blive på to mia. kr. om året. Gevinsten afhænger dog af, om universiteter, erhvervsliv og myndigheder forbereder sig hurtigt nok og godt nok til opgaven. Ifølge rapporten bør etableringen af ESS og MAX IV følges op af flere investeringer i materialeforskning, opbygning af industriportaler og en styrket indsats for at tiltrække internationale virksomheder, forskere og studerende.

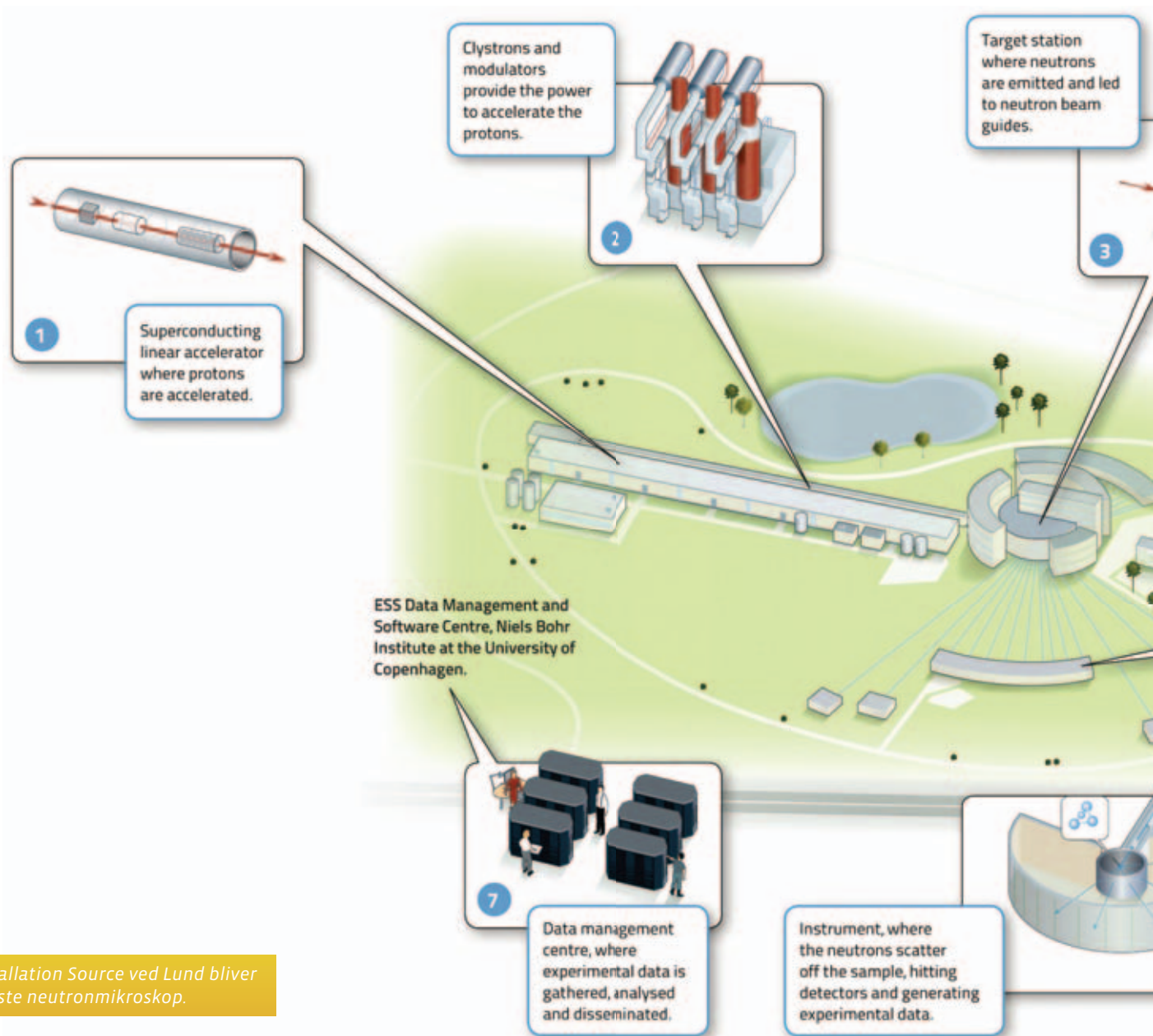
I bedste fald kan gevinsten blive tre mia. kr. om året. Rapporten hedder “Samfundsøkonomiske effekter af ESS/MAX IV for Hovedstadsregionen”. Find den på www.vaekstmotor.dk.

>>

“Neutronspallationsanlæg som ESS vil primært have stor indflydelse på virksomheder og industrinær forskning i lokalsamfundet og regionen”.

Henning Friis Poulsen, Vækstmotorprojektet

European Spallation Source ved Lund bliver verdens største neutronmikroskop.

Foto: Privat

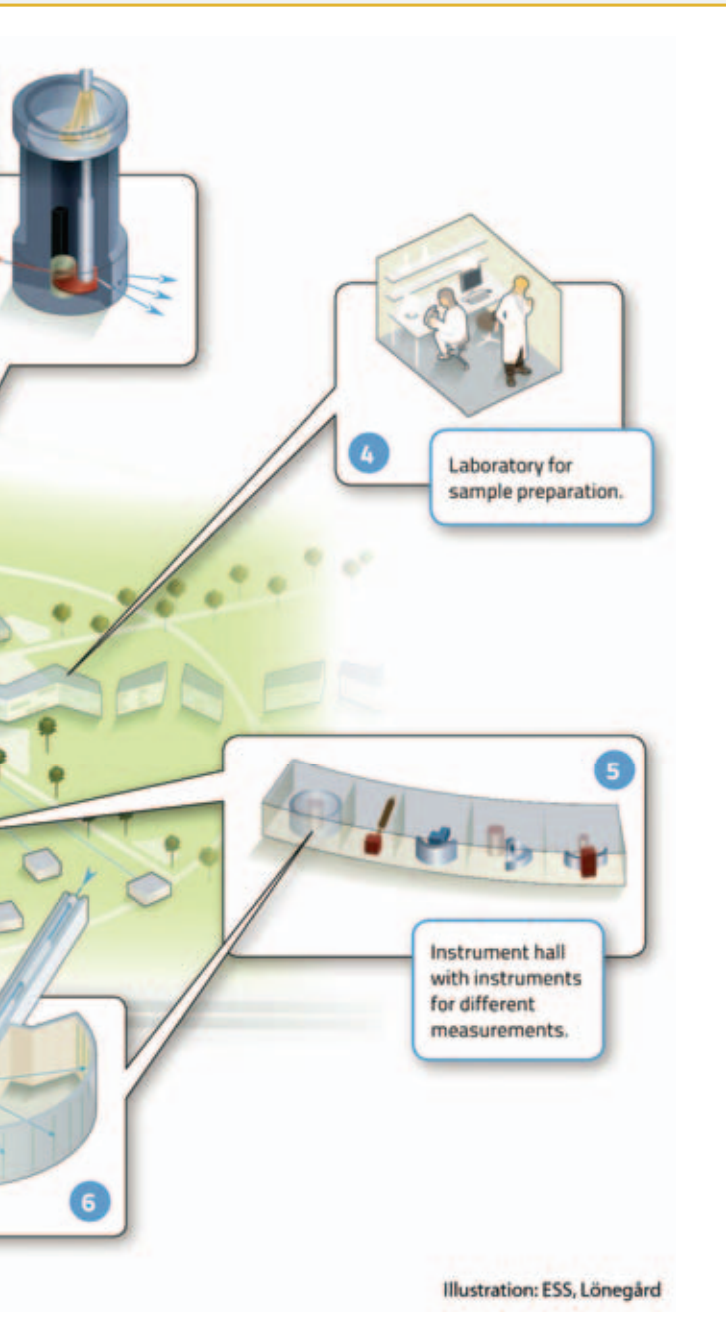
Se materialers magnetisme

Søren Schmidt, ph.d., er seniorforsker ved DTU Fysik og udvikler nye måleteknikker baseret på neutron-, røntgen- og elektronstråling til multiskalarakterisering af materialer.

“Med ESS får vi verdens kraftigste neutronkilde”.

“Normalt rejser vi ud i verden for at udføre materialestudier på førende neutron- og røntgenfaciliteter. Inden for disciplinen billeddannelse, også kaldet imaging, kan man studere materialers lokale strukturelle konfigurationer. Disse dikterer de makroskopiske materialeegenskaber såsom styrke, ledningsevne etc. Med ESS får vi verdens kraftigste neutronkilde beliggende en god ti-

mes kørsel fra DTU. ESS giver en unik mulighed for at kortlægge materialers struktur, tildels som værende komplementær til røntgenstudier, men også i høj grad til at afdække materialernes magnetiske egenskaber. Med ESS øges den rumlige opløsning, hvorved små strukturer kan bestemmes. Desuden forbedres tidsopløsningen til brug ved studiet af dynamiske processer såsom fase-

omdannelse. For at forstå disse informationsrige data skal der etableres nye dataanalysemetoder for imaging. Da dette er et af mine kernefeltter, har jeg indgået aftale med ESS om et samarbejde på imaginginstrumentet ODIN, Optical and Diffraction Imaging with Neutrons, som bli-

ver et af de første instrumenter, der står klar ved åbningen af ESS. Arbejdet kommer til at forløbe over en årrække og forventes at bidrage med ny viden inden for imagingdisciplinen, som også kan finde anvendelse inden for andre områder såsom imaging med røntgen”.

Tæt på cellers proteiner

Lise Arleth er professor i biofysik ved NBI, KU. Hun forsker i struktur og vekselvirkninger af biomolekyler i opløsning. De primære måleteknikker er småvinkelneutronsprøng (SANS) og småvinkelrøntgensprøng (SAXS) samt lyssprøng (DLS og SLS).

“At både ESS og MAX-IV bliver placeret kun en times kørsel fra København, får rigtig mange af os forskere til at drømme om nye muligheder. Jeg håber selv at få bedre adgang til at studere nanostrukturen af de membraner, der omkranser vores celler. I membranerne sidder de såkaldte membranproteiner, der i praksis står for stofudvekslingen ind og ud af cellerne og dermed for cellernes samspil og kommunikation med hinanden. Membranproteinerne er de allermest hyppige mål for medicinske molekyler, der så fx skrues op eller ned for udvekslingen af et givent stof i situationer, hvor der i forbindelse med sygdom er opstået ubalance. Membranproteinerne er desværre rigtig svære at håndtere og studere. De er små, typisk ca. 5 nanometer i diameter, og de er kun stabiliserede og

kan fungere, når de sidder i cellemembranen eller i et lignende miljø. Alt i alt ved vi meget lidt om dem og om, hvordan de fungerer. Mit håb er, at vi med kombinationen af ESS og MAX-IV får adgang til et bredere spektrum af eksperimentelle metoder. Neutronerne er her specielt interessante, fordi de giver mulighed for at justere på kontrastforholdene i de enkelte dele af en prøve. Indtil nu har ulempen ved neutronbaserede undersøgelser været, at de har krævet forholdsvis store prøver. Den helt store fordel ved ESS bliver, at neutron-beamet bliver omkring 100 gange kraftigere end på de nuværende faciliteter. Det betyder, at vi kan minimere prøveforbruget tilsvarende. Det åbner op for, at vi kan studere en langt større gruppe af proteiner end hidtil”.

“Neutron-beamet bliver omkring 100 gange kraftigere”.

“Hvor nogle krise-teorier forklarede kriser ud fra menneskets natur og hang til spekulation, lagde andre af 1800-tallets kriseteorier vægt på institutionelle forhold”.

IDEHISTORIE

50 ideer der ændrede verden

Hans-Jørgen Schanz (red.)

Aarhus Universitetsforlag, 2014, 393 sider, 349,95 kr.

Ideer giver livet struktur, mening og retning. Ideer præger og forandrer, sammenbinder og splitter verdens befolkninger – men vi glemmer dem, og vi glemmer, hvad de vil os. I denne bog tager 32 forfattere livet tag med 50 ideer, der har ændret verden.

HISTORIE

I krig for Lincoln

Anders Bo Rasmussen
Informations Forlag, 2014,
352 sider, 299,95 kr.

Hvordan kom en landmand fra Langeland og en ung, kristelig ærøbo til at opleve kuglerne fyge ved de store slag ved Sharpsburg og Gettysburg? Denne levende historiske fortælling om en håndfuld danske mænd i Den Amerikanske Borgerkrig giver svaret. Ved hjælp af dagbøger, breve og andre unikke historiske kilder følger Anders Bo Rasmussen hovedpersonernes liv og hverdag ved fronten og i det skandinaviske kompagni, hvor deres nyfundne patriotisme og krigsiver langsomt afløses af pessimisme, angst og udmattelse. Samtidig trækker forfatteren de store linjer op og giver os et værdifuldt indblik i borgerkrigens og det amerikanske slaveris historie.

IDRÆT

Screw down the expectations! – Fodboldcitater

Christian Møbr Boisen
Lindhardt og Ringboff, 2014,
176 sider, 99,95 kr.

En tur gennem dansk og international fodboldhistorie med 150 af de sjoveste, bedste og mest mindeværdige fodboldcitater. Richard Møller Nielsen er blandt andet repræsenteret med titelcitatet, som i fuld længde hedder: “We must screw down the expectations. We have to change our tactic and play with long balls”. Ricardo havde i det hele taget et fint forhold til medierne: “Bare fordi det har stået i formidlingsaviserne, er det ikke sikkert, at det ikke er sandt”. Eller Ebbe Skovdahl: “Statistik er som et miniskørt. Det giver gode ideer, men skjuler det vigtigste”.

PÆDAGOGIK

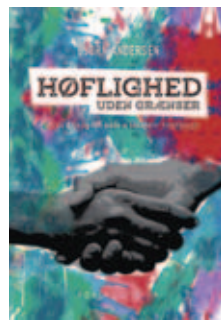
The Art of Arts Integration: Theoretical Perspectives and Practical Guidelines

Tatiana Chemi
Aalborg Universitetsforlag,
2014, 210 sider, 225 kr.

All children, regardless of age, gender, geographical and social background, whether they are well func-

tioning or mentally disabled, thrive under the same conditions for well-being, and learn if they thrive. The challenges that our society is experiencing, make creativity and job satisfaction basic needs that we cannot ignore. This book is aimed primarily at the creative school and its brave defenders in a joint effort to continue to further develop the well-functioning elements and find new creative ways to meet our children’s needs for learning, development, confidence and positivity.

SAMFUND

Høflighed uden grænser

Bjørn Andersen
Forlaget Liva, 2014, 423 sider,
299,00 kr.

Bogen handler om, hvordan vi behandler hinanden, og navnlig om hvordan vi taler til hinanden. Den måde, vi bruger sproget på, hænger tæt sammen med, hvad der i øvrigt foregår i samfundet.

Danskerne er de mest uhøflige i Europa og Norden, og forfatteren mener, at du-ideologien har ændret vores nationalkarakter. Samtidig konstaterer han, at de nye generationer i højere grad end de tidligere er fokuseret på høflighed, hvilket fremgår af en ny universitetsafhandling om emnet fra hans hånd.

ARKÆOLOGI

Wealth and Complexity – Economically specialised sites in Late Iron Age Denmark

Ernst Stidsing, Karen Højlund Nielsen og Reno Fiedel (red.)

Aarhus Universitetsforlag og Museum Østjylland, 2014,
290 sider, 320 kr.

Gennem de seneste 35 år er der ved amatørarkæologers afsøgninger med metaldetektorer opdaget mange nye bebyggelser fra især yngre jernalder. Kun få har været genstand for arkæologiske undersøgelser og videre tolkninger. Det blev der rådet bod på, da Museum Østjylland i 2009 afholdt et seminar i Randers med titlen: Non-agrarian settlements and integrated survey and excavation strategy, eller hvad stiller vi op med de metalrige pladser fra yngre jernalder og vikingetid.

**Det er nemt at få jagttilladelse i Grønland,
men de fleste af os spiser i kantinen**

www.naalakkersuisut.gl

Mødet ved det runde bord: Akademikere skal turde satse på en karriere i et bredere arbejdsperspektiv, og de mindre virksomheder skal have øjnene op for de værdier, akademikere kan tilføre det private.

TIL BORDS MED DET PRIVATE ERHVERVSLIV

Ansøgninger fra akademikere skal i fremtiden sendes til små og mellemstore virksomheder, for det er der, karrieren skal udfolde sig for et stigende antal højtuddannede.

“Hvem er målgruppen?” Målgruppen skal identificeres først!” Diskussionen omkring det runde bord handler om kommunikation, hjemmesider og målgrupper. For hvordan kan en lille virksomheds produkter bedst beskrives for kunderne?

22 ledige akademikere og en håndfuld mindre virksomheder har sat hinanden stævne til live match på en vækst- og beskæftigelseskonference arrangeret af Akademikerne (AC). Konferencens fokus er nye job i den private sektor.

En af de arbejdssøgende akademikere er Stine Skot. På visitkortet står der konceptmager, kommunikator og koordinator – mere formelt er Stine Skot uddannet cand.mag. i dramaturgi og kunsthistorie. Siden hun blev færdiguddannet i 2005, har hun haft tre job.

Men i september sagde Stine Skot sit job op. Det indeholdt for mange administrative opgaver, og hun var kommet for langt væk fra det, hun egentlig brænder for.

“Jeg elsker at være kreativ og kan lide at kaste nyt på bordet. Jeg kan også godt lide at arbejde sammen med andre om en opgave, at tage hinandens gode idéer og arbejde videre med dem. For mig skaber et samarbejde grobund for kreativitet og udvikling”, siger Stine Skot.

Potentiale i højtuddannede

Med Stine Skots akademiske baggrund kan hun være en potentiel ny medarbejder i en lille eller mindre virksomhed. Mange rapporter og analyser har allerede belyst fordelene ved at ansætte højtuddannede for det private erhvervsliv.

De virksomheder, der ansætter højtuddannede medarbejdere, bidrager til samfundsøkonomien med ny viden, ideer, innovation, kreativitet og generel vækst. Og ansættelse af højtuddannede i små og mellemstore virksomheder styrker beskæftigelsen i forhold til alle medarbejdergrupper.

Men det kan være svært for erhvervslivet at finde rundt i, hvad en akademiker egentlig kan.

For nylig præsenterede Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) en ny analyse, “Det fremtidige arbejdsudbud blandt akademikere”. Den viser, at antallet af akademikere er steget markant de seneste knap 20 år. Den viser også, at andelen af akademikere i arbejdsstyrken vil stige til det dobbelte i de næste 25 år. Ifølge analysen vil antallet øges fra en halv >>

FAKTA OM ANDELEN AF AKADEMIKERE I ARBEJDSSTYRKEN

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har gennemført en undersøgelse, der viser, at andelen af akademikere i arbejdsstyrken øges støt frem mod 2040, hvor de ventes at udgøre op mod godt 35 pct. af de 35-40-årige og mere end 25 pct. af dem under 60 år.

Der bliver allerede nu behov for jobskabende initiativer for at imødekomme behovet for godt 10.000 flere akademikere hvert år frem til 2020.

Undersøgelsens hovedkonklusioner:

- I undersøgelsen skelnes der mellem en bred og en smal afgrænsning af akademikere.
- Den brede afgrænsning indbefatter både de lange videregående uddannelser og en række uddannelser, der tilhører akademikerfællesskabet. Fx diplomingeniører, bibliotekarer og journalister.
- Ved uændrede tilgangsfrekvenser til de akademiske uddannelser vil det samlede antal af akademikere øges fra ca. en halv mio. til ca. 1 mio. i årene frem mod 2040.
- Antallet af akademikere i arbejdsstyrken ventes tilsvarende at vokse fra ca. 386.000 til ca. 736.000.
- Der kommer omkring en kvart mio. flere kvindelige akademikere, mens der kommer ca. 185.000 flere mandlige frem mod 2040.
- Den største stigning i antallet ventes at ske inden for samfundsvidenskab.
- Den smalle afgrænsning af akademikere medtager kun personer, der har fuldført en lang videregående uddannelse.
- Antallet af personer med en lang videregående uddannelse (inkl. ph.d.) øges fra ca. 325.000 til ca. 670.000.
- Antallet af akademikere med en lang videregående uddannelse (inkl. ph.d.) i arbejdsstyrken øges fra ca. 279.000 til ca. 582.000.

Kilde: “Det fremtidige arbejdsudbud blandt akademikere” udarbejdet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, efterår 2014.

Direktøren i Elverdal, Jens Bo Thorsager, ser mange fordele ved at have akademikere ansat. Bl.a. skaber akademikere troværdighed over for kunderne, og han er tryk ved, at de løser den opgave, der bliver stillet.

» million i 2014 til lidt mindre end en million i 2040.

Allerede i dag er over halvdelen af alle akademikere ansat i det private erhvervsliv, men med den nuværende kandidatproduktion (og afgang fra arbejdsmarkedet) skal der hvert år skabes mere end 10.000 nye akademikerjob.

Forberedt til et match

Stine Skot har ikke kun udgik efter fast lønarbejde. En projektansættelse eller opgaver på freelancebasis har også hendes interesse.

“Mit arbejdsliv må meget gerne være sjovt og lærerigt, og så må noget af det, jeg er god til, gerne komme i spil”, siger Stine Skot.

Inden konferencens live match er hun og de andre kandidater blevet trænet i at levere elevatortalen med den ultrakorte præsentation og opsummering af kompetencer. Hun har fået lavet visitkort og har forberedt sig på at få talt med nogle af virksomhederne på konferencen og få udvidet sit netværk.

“Jeg kan sagtens se mig selv arbejde i en lille virksomhed, hvor der typisk er få hænder til mange opgaver. Jeg vil gerne være med til at tage min del af arbejdet og give en hånd ved meget forskelligartede opgaver”, siger hun.

Ved det runde bord er Stine Skot og seks andre kandidater blevet matchet med Elverdal. En mindre virksomhed, der lever af at udvikle arkitekttegnede løsninger til legepladser, parkouranlæg, udendørsfitness og det aktive uderum.

“Vi sælger ikke bare et produkt, vi sælger oplevelser”, fortæller Jens Bo Thorsager, administrerende direktør i Elverdal.

Elverdal har specialiseret sig i at finde løsninger, der passer til kundernes behov. Desuden finder virksomheden helhedsløsninger, så rum og indretning kommer til at hænge sammen og bidrager til fællesskab og fysisk udfoldelse.

“Vores legepladser og uderum er udviklet i samarbejde med engagerede kunder, børn og unge, arkitekter og ansvarsfulde håndværkere”, siger Jens Bo Thorsager.

Akademikere skaber troværdighed

Mange private virksomheder er stadig tilbageholdende med at ansætte akademikere, fordi de ikke har fået øjnene op for værdien af akademisk arbejdskraft. Men ikke Elverdal.

“Vi har en del akademikere ansat, fordi de er med til at skabe troværdighed. Vi ansætter fx arkitekter til at sælge, fordi de har den akademiske baggrund for at kunne analysere kundernes behov. Samtidig besidder de den nødvendige faglighed til at være realistiske og kreative i deres tilgang til opgaverne. Kunderne opfatter ikke en arkitekt som en sælger, men som en partner, der arbejder for de samme interesser”, siger Jens Bo Thorsager.

Elverdal profiterer af akademikerens kompetence til at afdække og forstå kundernes behov.

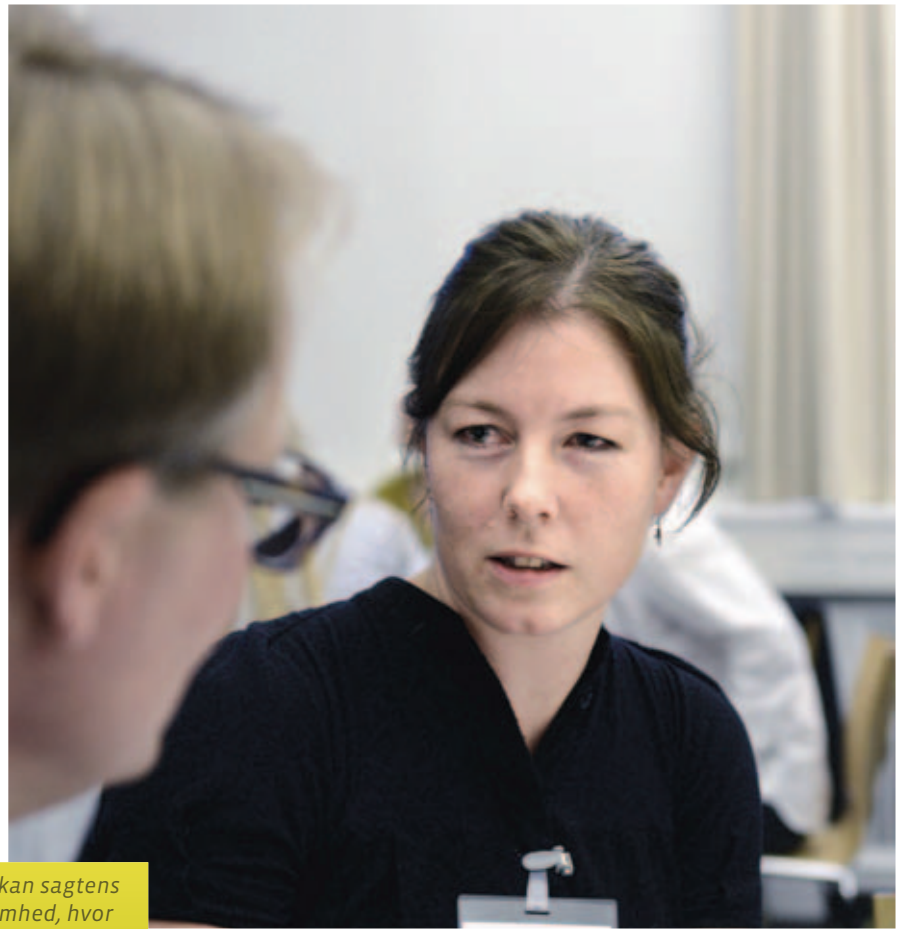
“For at opnå succes må man sætte det rigtige hold. Man skal overveje, hvilke kvalifikationer der er brug for, og bagefter finde de rigtige kandidater”, siger Jens Bo Thorsager.

Men de rette kandidater står ikke

“Jeg vil gerne ansætte akademikere, for de besidder potentialet til at levere god og stabil arbejdskraft. Akademikere kan tænke selv, de har overblik og kan udarbejde analyser inden for fx produktudvikling. Jeg er helt tryk ved, at de løser den opgave, jeg gerne vil have løst”.

Jens Bo Thorsager, direktør

Stine Skot sagde sit job op i september og kan sagtens se sin næste ansættelse i en mindre virksomhed, hvor der er få hænder til mange opgaver.

nødvendigvis klar til at gøre karriere i det private.

“Ofte har akademikere barrierer i forhold til at arbejde i kommercielle virksomheder. Men i øjeblikket kan jeg ikke se, at der er alternativer, og de jobsøgende er nødt til at udvikle sig i den retning, hvor der er arbejde at få”, siger Jens Bo Thorsager.

Stabil arbejdskraft

Som arbejdsgiver er han tryk ved at ansætte en akademiker.

“Jeg vil gerne ansætte akademikere, for de besidder potentialet til at levere god og stabil arbejdskraft. Akademikere kan tænke selv, de har overblik og kan udarbejde analyser inden for fx produktudvikling. Jeg er helt tryk ved, at de løser den opgave, jeg gerne vil have løst”, siger Jens Bo Thorsager.

Når han ansætter nye medarbejdere, kigger han på cv'et, og har der været lange perioder med ledighed, kan han godt være forbeholden over for at tage folk ind.

“For mig er der stor forskel på, om man har været ledig i to måneder eller to år. Det er meget lettere at koble en person til arbejdsmarkedet, når vedkommende lige har haft et job. Mit råd er at komme ud af de lange ledighedsperioder og komme i gang. Tag det arbejde, der er at få. Som arbejdsgiver vil jeg langt hellere ansætte en, der har arbejdet i fx en cafe eller som kassedame, end jeg vil ansætte en, der har søgt 700 job uden at få et”, siger direktøren i Elverdalen.

I øjeblikket har virksomheden brug for en kommunikationsmedarbejder i en løntilskudsordning. Kandidaten skal være god til at formulere sig og have erfaring med at vedligeholde hjemmesider. Medarbejderen skal bl.a. udarbejde produktbeskrivelser, skrive nyhedsbreve og lave søgemaskineoptimering.

Det er den stilling, som Stine Skot byder ind på, til live match. Hun har tidligere lavet den slags kommunikationsarbejde og kan sagtens se Elverdalen som sin kommende arbejdsplads.

“Det er spændende at høre om de værdier, virksomheden bygger på, og

de udfordringer, den står over for. Det passer meget godt overens med min faglige baggrund i dramaturgi og kulturhistorie. Jeg er blandt andet optaget af, hvordan man fx skruer et byrum sammen, så det bliver brugt som tiltænk”, siger Stine Skot.

Seancen er ved at være forbi, og Jens Bo Thorsager pakker hurtigt sine ting. Han har travlt og skal videre, men har en sidste opfordring til kandidaterne.

“Send jeres cv til mig. Så kigger jeg på det og ser, om der er et match”. <<

DM · Dansk Magisterforening

Bliv endnu bedre

dmefteruddannelse.dk

Tag på kursus i foråret

Arbejds miljøledelse

7,5 dages valgfagsmodul på akademiuddannelsen i ledelse. Få de faglige og ledelsesmæssige kvalifikationer, så du kan tilrettelægge og implementere tiltag, der kan hæve og sikre arbejdsmiljøet på din arbejdsplads.

Start 26. januar 2015 i København

Pris for alle 17.900 kroner. Kurset er fritaget for moms.

Økonomisk ledelse

Fire dages valgmodul på diplomuddannelsen i ledelse. Få en introduktion til økonomisk tænkning og lær at arbejde praktisk med analyse, refleksion og håndtering af økonomisk beslutningsstøtte for ledelsesmæssige beslutninger.

Start 10. marts 2015 i København

Pris for alle 12.500 kroner. Kurset er fritaget for moms.

Ordet er dit – eller er det?

Lær at tage ordet - til møder, præsentationer, undervisning og i medier. Styrk din personlige fremtræden gennem indsigt og redskaber til at udvikle din stemme og dit kropssprog, samt gennem positiv adfærd og motivation. Todageskursus.

Start 10. marts 2015 i København

Pris (ekskl. moms)

Medlemmer 8.100 kroner

Andre 9.700 kroner

Statistik for ikke-statistikere

Få en indføring i praktisk og beskrivende statistik, og lær at bruge de mest anvendte statistiske arbejdsredskaber. Kurset varer to dage og veksler mellem oplæg og praktiske øvelser.

Start 12. marts 2015 i København

Pris (ekskl. moms)

Medlemmer 8.300 kroner

Andre 9.900 kroner

Prisen er inklusive bogen

"Statistik for ikke-statistikere".

Projektledelse og projektstyring

Få overblik over de grundlæggende projektledelsesværktøjer, så du kan spille en aktiv rolle i projektgruppen og styre mindre projekter. Kurset varer to dage.

Start 16. marts 2015 i Aarhus

Start 20. april 2015 i København

Pris (ekskl. moms)

Medlemmer 8.100 kroner

Andre 9.700 kroner

Den professionelle samtale

Bliv bedre til at styre en samtale, skabe mening i en samtale og til at balancere netop styring og mening. Tredageskursus.

Start 17. marts 2015 i København

Pris (ekskl. moms)

Medlemmer 13.300 kroner

Andre 15.300 kroner

Prisen er inklusive bogen 'Befri samtalen - grundbog i professionelle samtaler' samt en personlig samtale.

Find flere kurser på dmefteruddannelse.dk eller ring på telefon 38 15 66 68

KLASSEKAMP FRA OVEN

Fem forfattere slår alarm i ny bog over den voksende ulighed i det danske samfund. Klasserne reproducerer sig selv. Især overklassens og den højere middelklasses børn får en lang videregående uddannelse og siden hen indflydelse og velbetalte job.

Akademikere kommer især fra toppen

Det er overklassens og den højere middelklasses børn, der i stigende grad læser på universiteterne. Klasserne reproducerer sig selv og sætter den danske model under voksende pres, lyder det i ny bog.

Ønsket om at skabe social mobilitet og bryde den social arv har fået sværere kår i Danmark. Klasserne reproducerer nemlig sig selv. Det er overklassens og den højere middelklasses børn, som i stigende grad kommer ind på universiteterne og sidenhen får job med indflydelse og høj løn. Det fastslår fem forskere og samfundsdebattører i en ny bog, "Klassekamp fra oven".

"Det er super, at der sker en ekspansion i universitetssektoren. Men vi kan se, at det i høj grad er overklassens og den højere middelklasses børn, der tager universitetsuddannelserne. Det betyder, at klasserne reproducerer sig selv", siger medforfatter Lars Andersen, der er direktør i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE).

Dermed bliver en stor gruppe af unge ekskluderet fra den chancelighed, den danske model er bygget op omkring. Danmark går glip af talentmasse fra de lavere sociale klasser. Udviklingen betyder, at vi bruger gratis uddannelse på at fastholde de strukturer, som øger uligheden.

"Derfor ser jeg det som et problem, at væksten i de lange videregående ud-

dannelser i høj grad er noget, som børn fra overklassen og den højere middelklasse har fået glæde af. Det er noget, man må reagere på", siger Lars Andersen.

Fem sociale klasser

Forfatterne opererer i bogen med overklasse, højere middelklasse, middelklasse, arbejderklasse og underklasse som de fem sociale klasser. Inddelingen baseres på den enkeltes position i arbejdslivet og uddannelse som de to afgørende parametre.

Andelen af unge fra forskellige klasser, der som 25-26-årige er i gang med en lang videregående uddannelse, udvikler sig markant i årene 2007 til 2012. Således var 27 procent af overklassens 25-26-årige børn i gang med en lang videregående uddannelse i 1997. I 2012 er tallet steget til 40 procent. Blandt arbejderklassens børn var kun fem procent i gang på universitetet i 1997, mens det er ni procent i 2012.

"Uddannelse er en af de vigtigste adgangsbilletter til et godt job og til en god løn. Men når klasserne i så høj

grad reproducerer sig selv, er det noget, vi bør gå op imod, hvis vi vil skabe social mobilitet og muligheder for at bryde den sociale arv", siger Lars Andersen.

At det ikke er lykkedes at mobilisere de lavere klasser på universiteterne, skyldes i høj grad det politiske fokus, som bør ændres. Karakterer bør ikke veje så tungt som adgangsbillet til universiteterne som i dag. For karakterer er i høj grad klassebestemt. Børn fra overklassen fik ved folkeskolens afgangsprøve i 2011/2012 gennemsnitlig 7,7 i dansk og 8,5 i matematik. Arbejderklassens børn fik 5,9 i dansk og 6,0 i matematik, mens underklassens børn fik 4,1 i dansk og 4,6 i matematik.

"Uligheden grundlægges allerede i de tidlige skoleår. Derfor skal der findes andre måder at optage på universiteterne på end alene på karaktergennemsnit. Det kunne eksempelvis være ansættelsessamtaler, prøver og ved mere gradvist at bygge ovenpå fra kort til lang uddannelse. Det, som er svært for børn af ikke-akademiske forældre, er at knække de akademiske koder", siger Lars Andersen. <<

Ny rankingliste gør op med ranking

En ny EU-finansieret rankingliste vil ændre måden at vurdere uddannelser og institutioner på. Der skal være fuld transparens og ingen vindere eller tabere.

Hvem ligger som nummer et i år? Det er spændingsmomentet hvert eneste år blandt rankinglister som Times Higher og Shanghai, der rangerer verdens universiteter efter deres forskningsresultater. Men den måde at tænke ranking på skal der gøres op med, når kvalitet af uddannelse skal måles. Det mener folkene bag U-Multirank, som er en ny rankingliste finansieret af EU-Kommissionen.

I maj måned blev første rankingliste præsenteret. Og målet er klart, pointerer professor i økonomi Frank Ziegele fra Centre for Higher Education (CHE), der sammen med forsknings- og udviklingscentret Center for Higher Education Policy Studies (CHEPS) udvikler den nye rankingliste.

“Ideen er mere eller mindre at forandre hele måden at vurdere uddannelsessystemet på. Man bliver nødt til at fremvise alle indikatorer på institutionens præsteren. Der skal kigges på mere end forskning. En ranking skal

være multidimensional”, siger Frank Ziegele.

Selvom U-Multirank stadig er under opbygning og først skal være fuldt indfaset i 2017, dækker den allerede mere end 850 videregående uddannelsesinstitutioner i mere end 74 lande. Heraf er seks universiteter, to professionshøjskoler og to erhvervsakademier p.t. fra Danmark.

EU skyder en million euro om året over de næste fire år i projektet, der skal resultere i en årlig rankingliste. U-Multirank adskiller sig markant fra eksempelvis engelske Times Higher Education, der bygger på en metode, hvor en række indikatorer vægter en vis procentdel og derefter samles til en score, der placerer det enkelte universitet på en numerisk rankingliste. For det giver ikke mening at udarbejde rankinglister på den måde, mener Frank Ziegele.

“Som producenter af en rankingliste kan vi ikke vægte en dimension højere end andre. Vi opstiller i stedet for nog-

le indikatorer til brugerne, som på den baggrund selv kan bestemme, hvad der er vigtigt at ranke efter. Det er ideen bag at udarbejde en sådan brugerorienteret rankingliste”, siger Frank Ziegele.

For dyrt

På U-Multirank tager man udgangspunkt i de studerendes behov ved at give en mere bred indsigt i, hvad den enkelte institution kan tilbyde. U-Multirank sammenligner derfor ikke bare universiteter, men derimod alle slags videregående uddannelsesinstitutioner inden for fem brede dimensioner, som er undervisning og læring, forskning, vidensoverførsel, international orientering og regionalt engagement.

Rankinglisten placerer desuden ikke de videregående uddannelser numerisk fra nummer et til 500. I stedet tildeles hver institution en bestemt størrelse boble på de enkelte dimensioner, alt efter om den er A (Very good), B (Good), C (Average), D (Below ave-

rage) eller E (Weak). Den måde at udarbejde et rankingsystem på skal bruges til at skabe fuld transparens i uddannelsessystemet.

På Københavns Universitet (KU) mener man dog, at U-Multirank både er for dyr og for ny. Derfor har man store forbehold over for at deltage. Det pointerer vicedirektør for uddannelse på KU Anni Søborg.

“Vi har fulgt udviklingen af U-Multirank med interesse, men det vil blive meget dyrt at fremskaffe de data, som de ønsker fra os”, siger Anni Søborg. På hovedstadens universitet holder man sig derfor i stedet til at monitorere de fire rankinglister Shanghai, Leiden, QS og Times Higher.

Det gode ved U-Multirank i forhold til netop de fire andre rankinglister er i særlig grad, at den inkluderer undervisning. Det pointerer rektor på Aalborg Universitet Per Michael Johansen.

“Det synes jeg er en utrolig vigtig parameter at have med i et rankingsystem, da undervisning er universitetets vigtigste opgave”, siger Per Michael Johansen, som dog også kalder listen med de mange data for “noget bureaukratisk”. Efterhånden har universiteterne dog fået sikret en systematisk måde at opsamle og indlevere data på til de forskellige rankinglister.

“De fleste data har vi i forvejen, men det er blevet en noget bureaukratisk proces. Det er dog vigtigt for et universitet at deltage på rankinglisterne, når man skal tiltrække studerende, som bruger listerne til at vælge og fravælge universiteter ud fra”, siger Aalborgs rektor, som finder U-Multirank mere retvisende end andre rankinglister. Til gengæld er den også stadig noget uoverskuelig.

“Listen er jo ikke færdig endnu, men skal løbende udvikles, til den får sin endelige form. Vi vil dog fortsætte

med at deltage, primært fordi den ranke undervisning”, siger han.

Huller i data

Der er stadig knyttet mange udfordringer til det nye projekt. De største aktuelle mangler ved U-Multirank er visse huller i data. En søgning i systemet afslører hurtigt, at der for nærmest alle medvirkende institutioner mangler data for en eller flere variable. Det mener Rikke Skovgaard Andersen, som er specialkonsulent på Danmarks Evalueringsinstitut (Eva). Hun har fulgt etableringen af U-Multirank tæt.

“Internationale sammenligninger bliver altid meget komplekse, når der skal indsamles data. Det ser vi også resultatet af her, hvor der er flere huller i data. Jo mere valgfrihed man har på en interaktiv side som her, jo mere komplekst bliver det desuden at overskue for brugeren, og det kæmper rankinglisten også med lige nu”, siger Rikke Skovgaard Andersen.

Dét problem vedkender Frank Ziegele sig da også. Han forklarer, at det er et problem, der formentlig aldrig kan blive udryddet helt. Der er eksempelvis store forskelle på, hvor let eller svært de enkelte institutioner har ved at fremsende data, mens visse indikatorer simpelthen ikke passer til den enkelte institution.

“Det kan eksempelvis være indikatorer for arbejdsløshed, som vi har store problemer med at sammenligne i EU. Der er p.t. absolut ingen sammenlignelige datagrund-

lag. Vi har det dog stadig med, fordi det var et stort politisk ønske. Men jeg vil sige, at det ikke er muligt at frembringe sammenlignelig information om dette, så det er en indikator med mange huller. Derfor ønsker vi med tiden at fjerne dem fra systemet”, siger Frank Ziegele.

Forhåbningen er dog, at U-Multirank vil blive brugt af studerende med internationalt udsyn, som leder efter et universitet, der passer til deres faglighed.

“Det gælder om ikke at lave en ranking med misvisende oplysninger på baggrund af en sammenlægning af tal. Det handler om at lave en ranking, der passer til ens egne præferencer og på baggrund af diversiteten af forskellige systemer”, siger Frank Ziegele. <<

“Ideen er mere eller mindre at forandre hele måden at ranke uddannelsessystemet på”.

Frank Ziegele, professor i økonomi ved Centre for Higher Education (CHE)

Sådan gik jobjagten

10 magistre gik på jobjagt i 2014 og lod Magisterbladet kigge dem over skulderen i processen. Fire fik fast arbejde, tre fik nye freelanceopgaver eller vikararbejde, to er i aktivering, og en har ikke meldt tilbage. Magisterbladet gør status over, hvordan det gik DM'erne fra Skaf et job-serien.

Næsten 3.000 magistre står uden arbejde i januar 2014.

Bag tallet gemmer sig mennesker med vidt forskellige fag, livserfaringer og drømme for fremtiden. Fælles for dem er, at de rigtig gerne vil have et arbejde og bruge deres uddannelse.

Den situation var årsagen til, at Magisterbladet ved indgangen til 2014 lancerede artikelserien "Skaf et job". Målet var at vise den store mangfoldighed og det talent, som gemmer sig bag de tørre ledighedsstatistikker, og måske endda vække interessen hos potentielle arbejdsgivere.

Fire mænd og seks kvinder tog modigt udfordringen op og fortalte i serien om både drømmejobbet, de-

res kvalifikationer, livet som ledig og deres tanker om, hvad de kan og gerne vil.

At ledighed kan ramme enhver og helt vilkårligt, blev tydeligt gennem 10 fortællinger om jobsøgende scient.er og humanister, unge dimittender og magistre med arbejds- og livserfaring bag sig og med adresse forskellige steder i landet.

Ikke så sært har interviewpersonerne fra foråret oplevet, at der er sket mest. Tiden og indsatsen har båret frugt, og de er alle i arbejde i dag.

Cand.scient. i kulturgeografi, Anne Alstrup Avnby, åbnede serien. Hun kom i løntilskudsjob som projektleder på CBS kort efter og blev efterfølgende ansat på

almindelige vilkår samme sted resten af året. 1. august fik hun fast arbejde som projektleder hos Movia.

"Man må sige, at det er lykkedes mig at komme tilbage på arbejdsmarkedet igen efter en længere ledigheds- og barselsperiode. Perioden med løntilskud på CBS var udslagsgivende, fordi det lykkedes mig at gøre mig uundværlig på de tre måneder", siger Anne Alstrup Avnby.

Små skridt frem

For en 40-årig cand.mag. i pædagogik, der var i Magisterbladet i foråret, er situationen en lidt anden. Til trods for at hun kommer til en del samtaler, har hun endnu ikke fundet et fast ar-

bejde. Til februar har hun, med undtagelse af få perioder, været ledig i tre år.

Heldigvis er et vikarjob på trapperne.

Fire af de 10 magistre, som har medvirket i artiklerne, har i dag fast arbejde. Tre har fået freelanceopgaver eller vikararbejde, to er i aktivering, og endelig har en enkelt af de 10 fra serien ikke besvaret hverken mail- eller mobilhenvendelser. De øvrige har alle på forskellig vis oplevet at få god respons, fordi de er stået frem.

Bibeskæftiget

Helene Stub Holmgaard, cand.pæd. i billedkunst og bosat i Haderslev, er ikke i tvivl om, at artiklen, der præsenterede hendes "case" >>

JULIE KJÆR OVESEN

“Jeg er meget, meget glad. Det er mit gamle praktiksted, som har ansat mig, og jeg føler, at jeg er landet mere end almindeligt godt”. Cand.mag. Julie Kjær Ovesen, ansat i midlertidig stilling ved Center for Kultur- og Oplevelsesøkonomi.

ANDRÉ LODDER

“Det har alligevel betydet noget for mig at skulle stille op som jobsøgende og fortælle om mig selv. Det har gjort mig bevidst om nogle aspekter, som jeg ikke umiddelbart havde øje for”, siger antropologen André Lodder, der stadig er jobsøgende.

HELENE STUB HOLMGAARD

Det tager tid at komme ud af arbejdsløshed, har Helene Stub Holmgaard erfaret. Hun har fået gode freelanceopgaver, men søger fortsat fast arbejde.

HENRIK LETH

Henrik Leth, 41 år og cand.scient. i fysik og matematik, skrev i foråret under på en ansættelseskontrakt i MAN Diesel & Turbo. Han nåede at være ledig i seks måneder.

>>

i maj måned, har haft en betydning.

“Jeg blev tilbudt at stå for nogle workshops, hvor jeg skal undervise i meditation og mindfulness. Jeg har afholdt en og skal stå for yderligere to i december. Jeg har også netop overstået et forløb som timelærer på UC Lillebælt, hvor jeg underviste i æstetiske læreprocesser, så jeg oplever, at tingene udvikler sig i den rigtige retning”, siger Helene Stub Holmgaard.

“Jeg har desforuden startet en selvstændig bibeskæftigelse – en lille virksomhed ved navn “Indre Visdom”, hvor jeg tilrettelægger og leder workshops og seminarer inden for meditation og kunsten at få nærvær ind i sit liv”.

Om en måned har hun været ledig i to år og ryger på arbejdsmarkedsydelse.

“Det tager tid at komme ud af arbejdsløshed, at holde sig up to date på, hvad der sker på ens område, for mit vedkommende kunst, coaching og undervisning, og at skrive ansøgninger – også uopfordrede, når man

falder over en relevant arbejdsgiver”, understreger Helene Stub Holmgaard.

Meget på tallerkenen

André Lodder havde i august måned været ledig i otte måneder. Tidligere har den 43-årige antropolog arbejdet med både coaching og konflikthåndtering, og han har været projektleder på en beskæftigelsesindsats i Urbanplanen i fem år.

“Jeg er stadig jobsøgende og har desværre kun fået en enkelt henvendelse på baggrund af artiklen. Det var en, der tilbød at linke til mig fra sin profil på LinkedIn. Det har alligevel betydet noget for mig at skulle stille op som jobsøgende og fortælle om mig selv. Det har gjort mig bevidst om nogle aspekter, som jeg ikke umiddelbart havde øje for”, fortæller André Lodder.

Helle Brandstrup Jensen, 41 år og kandidat fra RUC i kommunikation og psykologi, har heller ikke fundet fast arbejde. I dag arbejder hun som lærervikar på Hellerup Skole, samtidig med at hun studerer til lærer.

“Jeg er meget fyldt op af arbejde og af studier, så der er ikke plads til andet i min hverdag. Jeg brænder især for de stille, indadvendte børn og håber en dag at kunne få det område som mit speciale. Selv om jeg er glad for lærertjansen og håber, den bliver fast, er der en del af mig, der ærgrer sig over, at min lange uddannelse og mine særlige kompetencer ikke bliver udnyttet til fulde”, forklarer Helle Brandstrup Jensen.

Hun fik et par gode henvendelser efter Magisterbladets artikel om hende i oktober.

“Der var en, der sendte mig et jobopslag, og der var en anden, der ville starte en selvstændig virksomhed og var interesseret i at få mig med. Det lød faktisk utroligt spændende, men jeg har desværre ikke plads til mere på min tallerken lige nu”, siger hun.

Fortrøstningsfuld yngstemand

Cand.scient. i geologi Esben Lindgård, der var sidste mand i Skaf et job-seri-

en i november, har af gode grunde ikke nyt at berette fra jobfronten.

“Men jeg er forholdsvis ubekymret, meget udadvendt og meget bevidst om at blive ved med at indsamle ny viden og bruge alle de netværk og kontakter, jeg har”, siger den 36-årige geolog fra København.

Tilbage til først på året og Henrik Leth, der i februar fortalte, at hans drømmejob var at beskæftige sig med arbejdsprocesser, og at det ikke behøvede at handle om telefoner, som det havde gjort i hans tidligere ansættelse i Nokia.

Umiddelbart efter skrev den 41-årige cand.scient. i fysik og matematik under på en ansættelseskontrakt i MAN Diesel & Turbo (tidligere MAN B&W). Han nåede at være ledig i seks måneder.

“Virksomheden sælger tegninger af skibsmotorer, der så bliver bygget i Østen. Jeg arbejder med projekter, der skal forbedre arbejdsprocesserne i virksomheden. Det er en spændende og helt ny verden for mig og en

LEDIGHEDEN ER FORTSAT HØJ

Flere nyuddannede akademikere og en senere tilbagetrækningsalder gør det vanskeligt for dimittender at finde fodfæste på arbejdsmarkedet

I foråret gryede optimismen på jobmarkedet, og der blev meldt om fremgang flere steder.

Ikke mindst i fremstillingsindustrien, der især har fået brug for flere håndværkere og ingeniører. For magistrene og Djøf'erne, hvor fremgangen i beskæftigelsen traditionelt kommer med lidt forsinkelse i forhold til ingeniørerne, har det indtil videre været svært at få øje på lyspunkter efter sommerferien. Det forklarer Jens Mølbach, som er

sekretariatschef hos Akademikerne (AC):

“Konflikten i Ukraine og Ruslands boykot af varer fra EU har medvirket til at bremse den ellers positive udvikling i dansk økonomi. Det samme har Tysklands vækst, som p.t. er på pause, og den kendsgerning, at de store økonomier i Asien heller ikke buldrer af sted med samme styrke som tidligere. Det er de vigtigste årsager til, at det gryende opsving ikke for alvor slår igennem med

stor lettelse at have fundet et godt arbejde igen”, siger Henrik Leth.

Også Julie Kjær Ovesen har fået en ansættelseskontrakt. Den 29-årige cand. mag. i moderne kultur og kulturformidling fik efter otte måneders dimittendledighed arbejde i Center for Kultur- og Oplevelsesøkonomi, foreløbig frem til udgangen af 2015. Lige nu er opgaven at få “Creative Business Cup”-finalen på plads, en stor event, som skal finde sted i København.

“Jeg er meget, meget glad. Det er mit gamle praktiksted, som har ansat mig, og jeg føler, at jeg er landet mere end almindeligt godt. Jeg er præcis der, hvor jeg helst vil være. Og der er stor sandsynlighed for, at der også er arbejde til mig efter 2015. Under alle omstændigheder vil jeg til den tid være arbejdsmæssigt stærkere rustet til fremtiden”, vurderer Julie Kjær Ovesen.

Yngste mand i Skaf et job-serien, Johannes B. Gonzalez, fortalte i september til Magisterbladet, at hans største udfordring var,

at han ikke havde så meget arbejds erfaring. Den 27-årige cand. mag. i tværkulturelle studier har derfor valgt at tage en periode i aktivering med løntilskud.

“Jeg arbejder for Frederiksberg Kommunes skoleforvaltning og indgår i forskelligt projektarbejde. Blandt andet skriver jeg en del tekster til en underside målrettet kommunens skoler og de ansatte. Det er vigtigt for mig, at jeg oplever, at jeg ikke går i stå, for så bliver jeg rastløs. Overordnet er jeg meget fortrøstningsfuld. Jeg har ikke været ledig så længe, jeg er ung og åben over for alt, hvad der dukker op”, siger Johannes B. Gonzalez. <<

stigende beskæftigelse og fald i ledigheden”, forklarer Jens Mølbach.

Det er hos dimittenderne, at ledigheden rammer særligt hårdt. For magistrene betyder det, at 35,8 procent af de færdige kandidater ikke har fundet arbejde det første år.

“Generelt stiger beskæftigelsen for akademikerne. Men den akademiske arbejdsstyrke er også blevet større end forventet, blandt andet fordi tilgangen af nyuddannede akademikere er stigende, samtidig med at akademikerne trækker sig senere tilbage fra arbejdsmarkedet. Det gør det vanskeligere for unge uden så meget erhvervs erfaring at finde fodfæste på arbejdsmarkedet”, forklarer AC’s Jens Mølbach. *psi*

ER DU JOBSØGENDE? HER ER TI GODE RÅD:

1. Start med mentalt at tænke, at dette kan være en døråbner til nye muligheder og karriereveje. Det er en helt naturlig del af en akademisk karriere, at du vil opleve perioder med ledighed. Af dramatiser situationen, og find energien til at søge dit næste job.
2. Gør dig umage med at tænke: Hvad gør du, når du gør det bedst? Hvilke typer af opgaver gør dig glad? Reflekter over del-elementerne i din karriere, og dan dig et overblik over, hvilke typer af arbejdsopgaver du fremadrettet vil trives med.
3. Vær omhyggelig med at udarbejde et godt overblik over din karrierevej indtil nu i dit cv. Cv’et er grundlæggende for din jobsøgning, men det er også helt centralt i din træning i at italesætte dig som professionelt individ. Læg fokus på de opgaver, du gerne vil arbejde videre med – der er ingen grund til at dvæle ved beskrivelser af opgaver, du ikke ønsker at arbejde med fremadrettet.
4. Aktiver dit netværk med nysgerrige spørgsmål, som kan bringe dig nærmere dit næste konkrete jobsøgningsskridt. Dit netværk skal ikke skaffe dig job, men hjælpe dig videre i din research på muligheder og virksomheder.
5. Læg en god strategi, hvor du tænker konkrete aktiviteter ind i din jobsøgning. Det at handle giver selv værd og energi, og det er vigtigt, at du lægger en strategi med konkrete delmål, som du selv er herre over. Husk at fejre de små succeser undervejs!
6. Når du skriver din ansøgning: Husk, at cv og ansøgning er to forskellige dokumenter, og at du ikke skal gentage det, der står i cv’et, i din ansøgning. Ansøgningen er en beskrivelse af, hvordan du vil løse opgaverne. Vær mere eksplicit, end du tror er nødvendigt, når du skriver ansøgningen – der er ingen, der kan læse mellem dine linjer.
7. Find inspiration til ansøgning og cv på dm.dk/karriere, og benyt dig endelig af de workshop der findes både i DM og i MA, i disse – og andre – jobsøgningsdiscipliner. Dette er svære discipliner, der skal læres – også for akademikere.
8. Sørg for hele tiden at justere dine strategier, så du ikke gentager strategier, der ikke virker, og så der kontinuerligt er energi, gnist og gejst i din jobsøgning.
9. Jobsøgning kommer ofte til at fylde meget i dit liv, og du skal huske at holde fri. Skemalæg din dag og dine aktiviteter, og husk at du også skal prioritere sociale aktiviteter, faglige indspark, venner, familie, motion – og din søvn.
10. Benyt muligheden for at få sparring på karriere, arbejdsliv og ansøgningsmaterialer af DM’s karrierekonsulenter på karrierevagten@dm.dk, eller ring på 3815 6600. Find mange flere gode jobsøgningstips på www.dm.dk/karriere.

Kilde: DM’s afdeling for karriere og kompetence

Dansk-Tysk Pris til historiker

“De færreste fagfolk formår at skrive tykke, historisk korrekte bøger fuld af ny viden og ende op med så interessante og spændende fortællinger, at såvel læg- som fagfolk sluger dem begejstret. En af de få, der mestrer denne kunst, er Tom Buk-Swienty”.

Sådan lyder de rosende ord fra Kulturzentrum Sankt Petri, det dansk-tyske forum i København, som i år har valgt historikeren, journalisten og forfatteren til “Slagtebank Dybbøl” og “Dømmedag Als” som modtager af den ærefulde pris.

Dansk-Tysk Pris er uddelt siden 1988 med Per Øhrgaard, der dengang var professor i germansk filologi ved KU, som første prismodtager. Prisen gives til en eller flere personer eller organisationer, som har gjort en ekstraordinær

indsats for at udbrede kendskabet til Tyskland i Danmark og dermed medvirket til at styrke og fremme den gensidige forståelse og samarbejdet mellem de to lande. Og det gælder i høj grad årets prismodtager, fremhæver organisationerne bag Kulturzentrum Sankt Petri, der blandt andet priser Buk-Swientys håndtering af det ikke altid fredelige forhold mellem Danmark og Tyskland.

“Tom dømmer dog som ægte historiker ikke: Han skriver så

Historiker Tom Buk-Swienty er årets modtager af Dansk-Tysk Pris.

klart og tydeligt, at de til tider temmelig indviklede historiske facts gøres forståelige for enhver. Og så skriver han så levende, at man næsten kan lugte krudtrøgen og har hjertet med i begivenhederne, uanset hvilken side af konflikten der beskrives.” *la*

Foto: Heidi Lundsgaard

Opslag – Knæk Cancer

Kræftens Bekæmpelse uddeler 10 millioner til ‘Forskning i partikelterapi’

Halvdelen af alle kræftpatienter modtager strålebehandling. På trods af væsentlige fremskridt er strålebehandling stadig forbundet med risiko for betydelige kroniske bivirkninger. Der er derfor store forhåbninger til en mere skånsom form for strålebehandling, kaldet partikelterapi, som nu bliver tilgængelig i Danmark. Der er behov for forskning, som kan give bedre forståelse af, hvordan partikelterapi virker i kræftceller, hvordan behandlingen planlægges og udføres, og ikke mindst hvordan man bedst udvælger de rette patienter til denne nye behandlingsform.

Kræftens Bekæmpelse ønsker at støtte forskning i partikelterapi. Derfor er det besluttet at afsætte 10 mio. kr. af Knæk Cancer midlerne 2014 til klinisk og translational forskning, som understøtter en optimal indførelse af partikelterapi til danske kræftpatienter.

Ansøgningsfrist

Mandag den 2. marts 2015 kl. 15.00.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til sektionsleder Birgit Christensen på bc@cancer.dk eller 35 25 72 58.

Se hele opslaget på vores hjemmeside cancer.dk under ‘Forskning’/‘Søg støtte til forskning’.

Kræftens Bekæmpelse
Bevillingssektionen

Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg

Støtte til eksperimentel, klinisk og epidemiologisk kræftforskning

Ansøgningsfrister:

Hoveduddelingen:

Mandag den 16. februar 2015 kl. 15.00

Ansøgningstyper: Projektstøtte, postdocstipendier og udlandsophold over 1 måneds varighed inkl. løn.

Andre uddelinger:

15. februar, 15. maj, 15. august og 15. november kl. 15.00

Ansøgningstyper: Skolarstipendier og rejser under og over 1 måneds varighed ekskl. løn.

Ansøgningskema:

Elektronisk ansøgningskema samt “Information om støttemuligheder og formkrav” finder du på vores hjemmeside www.cancer.dk under “Forskning” – “Søg støtte til forskning”.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Christina Koefoed-Hansen på ckh@cancer.dk eller 3525 7259.

Kræftens Bekæmpelse
Bevillingssektionen

Invitation til nytårskur

Er du privatansat eller offentligt administrativt ansat, inviteres du til en festlig og faglig aften, når DM igen i år afholder nytårskur. De to sektorer DM Privat og DM Offentlig afholder nemlig traditionen tro nytårskur for medlemmer af disse sektorer i begyndelsen af det nye år.

Nytårskuren er din mulighed for at høre faglige såvel som humoristiske oplæg, spise lækker mad og udvide dit faglige netværk.

Er du offentligt ansat, er det 15. januar i Aarhus og 20. januar i København. For privatansatte er nytårskuren 15. januar i København og 21. januar i Aarhus.

Tilmeld dig og læs mere på dm.dk/kalender

PÅ DM.DK KAN DU

- ▶ få overblik over, hvad DM har af kontante medlemsfordele til dig. Vidste du fx, at du kan få rabat på blandt andet AROS, Ny Carlsberg Glyptotek, Danmarks Jernbanemuseum og Arbejdermuseet? Se alle medlemsfordelene på dm.dk/dmprocent
- ▶ finde råd og vejledning både under og efter en afskedigelse, uanset hvad begrundelsen lyder på. Læs mere på dm.dk under "Løn og Ansættelse"
- ▶ læse fagligt relevante artikler i Fagligt Forums faglige universer. Læs fx lektor Peter Lauritsens artikel "Ligegyldighed eller paranoia", der handler om, at vi i Danmark mangler en nuanceret og dybdegående debat omkring overvågningssamfundet. Læs hele artiklen på dm.dk/fagligtforum
- ▶ blive opdateret på, hvad vi har af tilbud om efteruddannelse. Vi har et væld af muligheder, hvis du vil øge dine kompetencer og dermed din værdi på arbejdsmarkedet. Læs mere på dm.dk/efteruddannelse

Det sker i DM

Din LinkedIn-profil

Er din profil skarp nok? Fremgår det tydeligt, hvad dine spidskompetencer er? Har din profil det personlige aftryk, du gerne vil huskes på? Tag din computer med og deltag i dette LinkedIn-værksted, hvor du får mulighed for at arbejde med din profil undervejs, få feedback fra andre LinkedIn-brugere og give gode råd videre.

Tid og sted: 13. januar i Herning

Tilmelding og mere info: dm.dk/kalender

Selvledelse og trivsel

Mange magistre oplever et stort element af selvledelse i deres arbejdsliv med diffuse forventninger. Hvordan navigerer du i dette grænseløse arbejdsliv? Hvordan finder du balancen mellem begejstring og belastning? Workshoppen ser på forskellige tendenser på arbejdsmarkedet og på de dilemmaer, der kan være i den enkeltes arbejdsliv.

Tid og sted: 22. januar i Odense

Tilmelding og mere info: dm.dk/kalender

Personlig karriere-samtale i dit nærområde

I løbet af januar tager DM's karrierekonsulenter rundt i landet. Du har derfor mulighed for at booke en individuel karrieresamtale om din konkrete arbejdssituation. Emnerne kan fx være kompetenceafklaring, tanker om jobskifte, behov for efteruddannelse, forberedelse til MUS eller andre karriererelaterede spørgsmål.

Det vigtigste er, at samtalen tager udgangspunkt i din situation, og at du får konkrete råd og inspiration til at arbejde videre.

Send en mail til karrierevagten@dm.dk og skriv, i hvilken by du ønsker samtalen. Samtalerne tilbydes nu også via SKYPE.

Hvorfor går ministeren med skyklapper i stedet for at satse på samarbejde med universiteterne?

Når den radikale uddannelsesminister konstant kalder sin dimensionering for “småjusteringer”, så svarer det til at hævde, at nudister godt kan lide at rulle sig i brændenælder. Det passer simpelthen ikke. Dimensioneringen svinger, brænder og giver røde knopper hos universitetsledelsen og kommende studerende, fordi regeringen ikke tager universiteterne ordentligt med på råd, og fordi nedskæringerne rammer humaniora alt for ensidigt.

Jeg startede i 1999 på historiestudiet ved Aarhus Universitet sammen med Line og Jens. Tre kammerater, der allerede dengang skulle høre på, at humanister kun havde mulighed for at blive gymnasielærere, støvede arkivarer eller stille sig bagerst i arbejdsløhedskøen. Line er i dag ansat hos LEGO, Jens hos en stor it-virksomhed, og jeg er politiker. I dag har vi modbevist fordommen. Og det har tusindvis af andre humanister også. Vi er tre eksempler på, at det generelt er en risikabel sag at sætte en fed ministerfinger på, hvad en humanist kommer til at arbejde med, når den sidste eksamen er afleveret. Og det må aldrig blive et problem – det er faktisk en kæmpe ressource, for det giver et væld af muligheder, der i høj grad også er blevet udnyttet. Sandheden er, at vi ikke aner, hvilke specifikke professioner vi skal leve af i fremtiden. Vi ved dog godt, at

det er innovation, kreativitet og iværksætteriver, der skal bringe os et stykke ad vejen. Disse kvaliteter besidder danske humanister.

Jeg er helt med på, at det er en god idé at kigge vores uddannelsessystem efter i sømmene, for naturligvis skal vi ikke uddanne til arbejdsløshed! Sagen er bare den, at det med at uddanne til arbejdsløshed er en lidt underlig og unuanceret diskussion. For som det er i dag, er der ledighed blandt alle universitetsstuderende, når de bliver færdige – selv blandt økonomer, ingeniører eller jurister. Det er et vilkår, der kan skyldes en mængde forskellige faktorer.

Alligevel hører vi samme fordom gentaget igen og igen i disse dage: Uddanner vi humanister, uddanner vi til arbejdsløshed. Vender vi os mod fakta, så er det helt korrekt, at der er en lidt højere ledighed blandt nyuddannede humanister end blandt andre universitetsuddannede. Det medgiver jeg. Vi mangler bare at nuancere debatten, for langt størstedelen af humanisterne ender med at få job, som det er nu. Det tager længere tid for en nyuddannet antropolog fra Aarhus at få job, end det gør for en nyuddannet ingeniør fra Ingeniørhøjskolen samme sted – men antropologen ender faktisk i fast job, som det er i dag. Vi har de senere år uddannet rigtig mange humanister,

men ikke desto mindre har vi fået nedbragt arbejdsløsheden fra omkring 25 procent i 1980'erne til seks-syv procent i dag. Vi er ikke i mål, men det er på ingen måde skidt. Tænk tanken DEA har netop offentliggjort en undersøgelse, der fortæller, at humanisterne fra 1980 til 2010 med raket fart er blevet ansat i private virksomheder. I dag bliver over halvdelen af de nyuddannede humanister beskæftiget i det private. Både hos store virksomheder som Novo Nordisk, Mærsk og LEGO og hos de små og mellemstore virksomheder.

Det skal selvfølgelig blive endnu bedre. Vi skal da turde have visioner for, hvordan universiteterne og uddannelserne kan udvikle sig. Lad os slå tre mindre studier sammen til ét stærkt. Se på, om studieretninger med fordel skal placeres på et eller to universiteter i stedet for på fire eller seks, så vi på den måde hæver fagligheden i studiemiljøerne og tager nogle fornuftige regionale hensyn. Vi kunne forlænge retskravet, så de studerende får krav på at starte den naturlige kandidatoverbygning på deres bacheloruddannelse, op til fem år efter at bachelorprojektet er afleveret. Giv større mulighed for praktik i løbet af kandidatuddannelsen, så man bedre er forberedt på de udfordringer, der melder sig, når man rammer arbejdsmarkedet. Vi skal sigte

“Vi er tre eksempler på, at det generelt er en risikabel sag at sætte en fed ministerfinger på, hvad en humanist kommer til at arbejde med, når den sidste eksamen er afleveret”.

mod at gøre undervisningen bedre og i det mindste sikre et acceptabelt antal undervisningstimer til de studerende. Det gør man bl.a. ved at fastholde det høje taxametertilskud. Sidst, men ikke mindst, ville det også være godt, hvis man i stedet for hele tiden at oprette nye studieretninger, med nye titler og kandidatnavne, i stedet for turde se på specialiseringsmulighederne for de allerede eksisterende studieretninger.

Men det væsentligste er dog, at ændringer foregår i en sund dialog med universiteterne, de studerende og de faglige organisationer – og så kunne man jo også inddrage de forskellige politiske partier i demokratiets hellige navn. Desværre er dialogen fuldstændig forstummet, som det er lige nu. Det er dybt problematisk, at ministeren foretager så omfattende et indgreb i dansk uddannelsespolitik. Det er den brede politiske diskussion og opbakning, der sikrer holdbare løsninger – og ikke tilfældige nedslag i arbejdsløhedsstatistikken.

Uddannelsesministeren har søgt tilflugt og barrikaderet sig uden at tage dialogen. Jeg vil opfordre ministeren til at træde ud af kontoret på Slotsholmen og tage sit udgangspunkt på universiteternes banehalvdel. Ellers ender det bare med, at skyklapperne dækker så meget for øjnene, at rundsavene skærer sprogfag som tysk og japansk midt over. Sprog, som vi ved, dansk eksport kommer til at afhænge af. Universiteterne har været i gang siden foråret med at kigge på, hvordan de kunne ændre strukturen på universiteterne. Det skal vi lytte til, for det er universiteterne, de studerende og underviserne, der véd, hvad der rører sig i uddannelsesverdenen og på arbejdsmarkedet.

Det afgørende er, at den her diskussion kommer til at handle om at få styrket fagligheden i uddannelsesystemet, så danske universiteter også i fremtiden forbliver i verdensklasse. Og det klarer vi bedst gennem dialog. Lige nu oplever vi desværre en mini-

ster, der forsøger at pynte sine hovedløse nedskæringer med fine sproglige fjer og så ellers presse dem ned i halsen på universiteterne. Det står i skærende kontrast til, at centrumvenstre-regeringen faktisk har styrket universitetsområdet igennem de senere år og fået ryddet lidt op i Helge Sanders fakturatænkning. Vi var på vej i den rigtige retning, inden den nye uddannelsesminister så åbenbart overlod styringen til Finansministeriet og snæversynede økonomer.

Vi ved, at dygtige danske humanister kan bruges bredt og bliver brugt på arbejdsmarkedet – derfor er det også fordommende at tage udgangspunkt i et smalt statistisk grundlag og uden at indgå i en ordentlig dialog med universiteterne. Sofie Carsten Nielsen, styrk i stedet humaniora, krøl dit regneark sammen, og dyrk dialogen med universiteterne. Så kan vi høste et suverænt udbytte i fremtiden. <<

Sidste frist for debatindlæg til nr. 1 er mandag den xx. xxxx kl. 10. Debatindlæg sendes til magisterbladet@dm.dk. Indlæg må maksimalt være på 3.000 tegn inklusive mellemrum. Er et debatindlæg for langt, vil det blive forkortet af redaktionen. Længere indlæg i form af kommentarer eller kronikker bringes efter aftale med redaktøren.

ÆNDRING AF MP'S ORGANISATION?

DM's pensionistsektion udsendte forleden et brev til medlemmerne.

Til dette brev var der vedhæftet et dokument, hvor jeg bl.a. kan læse:

“Nu har DM's udpegede bestyrelsesmedlem (i MP Pension) tænkt sig at komme med et forslag til en organisation ... Han tænker nok på et repræsentantskab ligesom i DM”.

Kan DM oplyse, om DM gør sig tanker om at ændre MP's organisation.

Søren Wium-Andersen

SVAR:

Kære Søren Wium-Andersen.

Som DM's udpegede til MP Pensions bestyrelse kan jeg oplyse, at der i MP Pensions bestyrelse pågår nogle overvejelser vedrørende bestyrelsens kompetencer i konsekvens af et medlemsforslag fremsat under generalforsamlingen 2013. De foreløbige overvejelser blev præsenteret under generalforsamlingen 2014.

Anders Christian Rasmussen, medlem af HB og DM's udpegede til DM Pensions bestyrelse

NY RAPPORT UDPEGER UNIPENSION SOM DET SORTESTE PENSIONSSKAB

Unipensions investeringer i de største olie- og gasselskaber er så store, at de potentielle CO₂-udledninger herfra er 241 ton pr. medlem. Gennemsnittet for de største pensionselskaber er 42 ton. Det skriver WWF i en ny rapport. Det Internationale Energi Agentur (IEA) vurderer, at mindst 2/3 af de kendte reserver af kul, olie og gas må forblive i undergrunden, hvis den globale temperaturstigning skal holdes under to grader. En ansvarlig klimapolitik vil derfor gøre en stor del af værdierne i olie-, gas- og kulselskaber værdiløse. FN's generaldirektør, Ban Ki-moon, har nyligt opfordret pensionselskaber til at reducere investe-

ringer i fossile brændsler og øge de grønne investeringer, men den opfordring har Unipension ikke planer om at følge. Unipension baserer sin investeringspolitik på, at verden ikke kan eller vil øge CO₂-reguleringen. Unipensions investeringschef, Niels Erik Petersen, skriver i et nyhedsbrev den 18. november, at Unipension kun kan agere under klare retningslinjer fra politikerne. Omvendt har han i anden sammenhæng udtalt, at Unipension ikke ønsker at investere i vedvarende energi, så længe den er afhængig af statssubsidier, som fx havvindmøller. Det har dog ikke forhindret en række andre danske pensionskasser i netop at indgå i store investeringer i bl.a. havvindmøller, og et stigende antal fonde venter ikke længere på politikerne. Norges største pensionsforvalterselskab, KLP, har besluttet at frasælge alle investeringer i kulselskaber. KLP vurderer, at det er muligt at bidrage til et bedre miljø uden at mindske afkastet. Ligeledes har den svenske kirke droppet alle investeringer i olie, kul og gas. Deres analyser viser minimal finansiell risiko ved at gå fossilfri og et nogenlunde uændret afkast. Vi opfordrer derfor MP's bestyrelse til at revurdere investeringspolitikken, så vi medlemmer kan se vores børn og børnebørn i øjnene og sige, at vi ikke aktivt med vores pensionspenge bidrog til fremtidige klimakatastrofer.

*Thomas Meinert Larsen, lektor, Københavns Universitet
Sussanne Blegaa, pensioneret gymnasielærer*

MERE SPROG, IKKE MINDRE

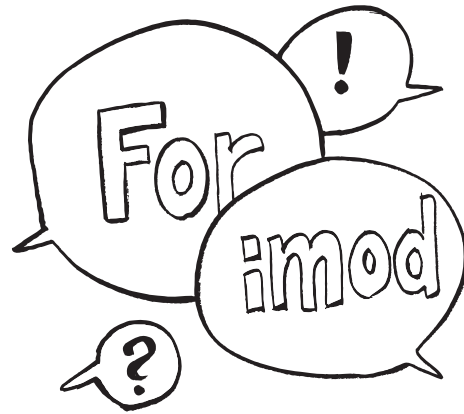
Lige siden uddannelsesminister Sofie Carsten Nielsen offentliggjorde sin plan for nedskæring af optagetallet til en række kandidatuddannelser, har debatten bølget. Fra netværket Ja til sprog vil vi indtrængende, inden forhandlingerne går i gang, advare mod at skære i sprogfagene.

For det første fordi det vil forstærke den mangel på sammenhæng, der længe har været et af de store problemer i det samlede danske uddannelsessystem, men som der faktisk nu var udsigt til at forbedre. En af de virkelig gode ting ved folkeskolereformen er den vægtning af mere sprog, både dansk og fremmedsprog, der med tiden også ville føre til bedre kvalitet og højere niveau i ungdomsuddannelserne. Der udfoldes mange anstrengelser for at få flere kompetente folkeskolelærere, men det nytter jo ikke meget, hvis der så ikke i de aftagende institutioner, i ungdomsuddannelserne

og på universiteterne, er folk uddannet til at tage over. Allerede nu mærker man på mange danske gymnasier, at det er svært at skaffe sproglærere fx til tysk, så det er helt enkelt ikke rigtigt, at der uddannes for mange. Som det er påvist i mange andre indlæg i debatten, har sprogfagene mindre ledighed end mange andre fag, ja, et fag som engelsk ingen ledighed, hvis man giver kandidaterne lidt længere frist, end den valgte metode tillader.

For det andet vil en beskæring af optagetallet og de dermed affødte eventuelle lukninger af sproguddannelser skade den større internationalisering, som alle er enige om er vigtig for Danmarks muligheder i fremtiden. Her er kendskab til sprog og kultur af afgørende betydning også for erhvervslivet. Det understregede regeringen selv for et år siden i sin handlingsplan for internationalisering af de videregående uddannelser – Øget indsigt gennem globalt udsyn – hvor bedre fremmedsprogskompetencer blev fremhævet som et af målene.

Det er svært at spå om fremtiden. Men at planlægge fremadrettet udelukkende ved at se bagud er virkelig helt enkelt ikke godt nok. Uden at kende alle detaljer i planen virker det også ejendommeligt, at man ikke i højere grad har set på de meget forskellige optagetal, der er på forskellige uddannelser. Der er sikkert uddannelser, der optager for mange. Men at skære i optagene til sprogfagene, både erhvervsprog og kultursprog, der i de sidste mange år har

kæmpet med faldende ansøgningstal, kan give dødsstødet til et fremtidigt mangfoldigt udbud af fremmedsprog. Hvordan det vil indvirke på kommende generationers muligheder for at rejse ud og gøre sig selv og danske interesser gældende i en stadig mere globaliseret verden, det er det desværre ikke svært at spå om.

Det er ikke nej til sprog, men ja til sprog og mere sprog, der er brug for.

Bodil Due, formand for netværket Ja til sprog. Tidligere dekan på Det Humanistiske Fakultet. Fungerer nu som ledelsesrådgiver på Aarhus Universitet

DM · Dansk Magisterforening

Kom i Tivoli til særpris

Køb dit Tivoli-årskort eller wildcard til 2015 nu og få julen 2014 med i prisen. Tilbuddet gælder til og med 19. december og kan købes til dig og dem, der står dig nær.

dm.dk/dmprocent

DYRK DIN FAGLIGHED

I Fagligt forum på dm.dk får du faglig inspiration via artikler og fyraftensmøder. I de tilknyttede grupper på LinkedIn har du mulighed for at dyrke din faglighed og netværke med andre. Det er også her, du får besked om nye artikler, fyraftensmøder og andre arrangementer. Her får du et udpluk af forårets artikler og fyraftensmøder.

Se flere faglige artikler på dm.dk/fagligtforum
Se alle faglige fyraftensmøder på dm.dk/kalender

MIKROPLAST HOBER SIG OP I HAVENE

10 mio. tons. Så meget plastik ender hvert eneste år i verdenshavene og udgør næsten 90 procent af alt affald, der i dag findes i havene.

Find artiklen i dm.dk/FagligtForum. Vælg *Naturvidenskab, sundhed og miljø*

“Kemikalier, som er tilsat plastikken under produktion, ender også i havmiljøet”.

Jakob Strand, Marinbiolog, Aarhus Universitet

FAGLIGE FYRAFTENSMØDER I FORÅRET

Forårets medlemsmøder er nu planlagt, og du kan se dem i det katalog, du har fået med dette Magisterblad, og på dm.dk/kalender, hvor du også allerede nu kan tilmelde dig de 15 faglige fyraftensmøder, fx:

Findes den gode evaluering? 3. februar i Aarhus
Kan man blive syg af sundhedsoplysning?
3. februar i København

Debatmøde

Er insekter den nye fødevarerkilde?
Kom og hør fortalere og skeptikere på debatmøde arrangeret af DM (Dansk Magisterforening), JA (Jordbrugsakademikerne) og DDD (Den Danske Dyrlægeforening)
5. februar kl. 17-20 i DM.

Læs mere om møderne og tilmeld dig på dm.dk/kalender

Skygge-it

Når chefer og medarbejdere anskaffer it uden om it-afdelingen, skyldes det ofte, at vejen til it-løsninger er proppet med forhindringer. Selvstændig it-konsulent Klavs Klavsén skriver om skygge-it.

Find artiklen i dm.dk/FagligtForum.
Vælg *Administration, organisation og politik*

“Af årsager jeg stadig ikke rigtigt kan forstå, accepterer ledelsen ofte, at it-afdelingen ikke kan eller vil levere varen”.

Klavs Klavsén, it-konsulent

Må du godt smile og råbe i din skriftlige kommunikation?

Ja, hvis det er velovervejet. Sproget skal passe til situationen, og derfor kan det være helt på sin plads at bruge både smileyer, hashtags og udråbstegn. Læs Tina Thode Hougaards artikel "Når smileyer er god kommunikation".

Find artiklen i dm.dk/FagligtForum. Vælg Kultur, sprog og kommunikation

"Twitters maksimum på 140 tegn er en kognitiv udfordring".

Tina Thode Hougaard, adjunkt, ph.d. Aarhus Universitet

Overlever biografien?

Biografien er en både populær og anerkendt udtryksform. Men det er langt fra en selvfølge, at biografien er kommet for at blive.

Læs Rasmus Wicmanns specialeartikel.

Find artiklen i dm.dk/FagligtForum. Vælg Kultur, sprog og kommunikation

Specialer2Go

Artiklens forfatter har deltaget i workshoppen Specialer2Go, hvor dimittender får en hel dag i DM med professionel kommunikationsrådgivning, mulighed for at publicere en artikel i Fagligt forum på dm.dk og holde oplæg til et medlemsmøde i DM.

Kom til specialeworkshops i foråret

5. februar og 9. april kl. 9-16 i København
23. april kl. 9-16 i Aarhus

Læs mere på dm.dk/specialer2go

VIDENS- FESTIVAL 2015

12 timer med 20 af Danmarks bedste
formidlere på scenen i Den Sorte Diamant:

- ▶ **JOSEFINE KLOUGART** forfatter
- ▶ **LONE FRANK** forfatter og journalist
- ▶ **ANNE-CATHRINE RIEBNITZSKY** forfatter
- ▶ **LENY MALACINSKI** forfatter og journalist
- ▶ **ULLA TOFTE** leder af Golden Days
- ▶ **JAN GRARUP** fotograf
- ▶ **LASSE RIMMER** komiker, radio- og tv-vært
- ▶ **MAYA ILSØE** manuskriptforfatter („Arvingerne“)
- ▶ **ADAM PRICE** tv-vært, manuskriptforfatter („Borgen“) m.m.
- ▶ **KRISTIAN PEDERSEN** direktør for Institut for Rumforskning og Rumteknologi ved DTU
- ▶ **VINCENT HENDRICKS** professor i filosofi
- ▶ **UFFE ØSTERGAARD** fhv. professor i historie
- ▶ **KNUD ROMER** forfatter
- ▶ m.fl.

LØRDAG D. 21. FEBRUAR 2015
KL. 10.00-22.00

Arrangør: ▶ **RÆSON** ▶ **Dansk Magisterforening**
▶ **Det Kongelige Bibliotek**

WWW.RAESON.DK/VIDENSFESTIVAL
WWW.RAESON.DK/DM

RÆSON

SORTERET MAGASINPOST ID-nr. 41032: Al henvendelse; DM, magisterbladet@dm.dk, Tlf: 38 15 66 00

ORGANISATORISK COACHING OG LÆRING

En masteruddannelse for dig, der arbejder med HR, procesledelse og forandringsledelse.

Omdrejningspunktet er coaching som samtalebaseret læreproces på individ og gruppe-/teamniveau.

Du opnår redskaber til at udvikle læringskulturer og til at igangsætte og fuldføre organisatoriske forandringsprocesser. Seminarerne finder sted i Aalborg og København.

WWW.EVU.AAU.DK/MASTER/MOC

AALBORG UNIVERSITET

EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE
9940 9420 (KL. 12-15)
EVU@AAU.DK

**STUDIESTART
FEBRUAR 2015
ANSØG NU!**